

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2023
Avaldamismärge:	RT I, 30.06.2023, 5

Elektrituruseadus¹

Vastu võetud 11.02.2003
[RT I 2003, 25, 153](#)
 jõustumine vastavalt §-le 119.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.03.2004	RT I 2004, 18, 131	15.04.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
08.12.2004	RT I 2004, 86, 583	01.01.2005, osaliselt 01.05.2005
07.12.2006	RT I 2006, 58, 439	01.01.2007
15.02.2007	RT I 2007, 23, 120	01.05.2007, osaliselt 01.01.2009 ja 01.01.2010
22.11.2007	RT I 2007, 66, 408	01.01.2008
12.11.2008	RT I 2008, 51, 282	19.12.2008
17.12.2008	RT I 2009, 5, 34	22.01.2009
18.06.2009	RT I 2009, 35, 232	06.07.2009, osaliselt 01.07.2014
15.06.2009	RT I 2009, 39, 262	24.07.2009
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
27.01.2010	RT I 2010, 8, 37	27.02.2010
28.01.2010	RT I 2010, 8, 40	27.02.2010, osaliselt 01.04.2010, 01.07.2010 ja 03.03.2011
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
10.06.2010	RT I 2010, 41, 241	01.08.2010
03.08.2010	RT I 2010, 56, 363	01.11.2010
23.02.2011	RT I, 25.03.2011, 1	01.01.2014; jõustumisaeg muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
23.11.2011	RT I, 12.12.2011, 2	01.01.2012 ja 01.01.2014; jõustumisaeg osaliselt muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
06.06.2012	RT I, 28.06.2012, 1	08.07.2012, osaliselt 01.07.2012, 01.01.2013, 01.03.2013 ja 01.01.2014; jõustumisaeg osaliselt muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.01.2013, 1]
05.12.2013	RT I, 22.12.2013, 1	01.01.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 2	23.03.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 3	01.01.2018, osaliselt 23.03.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014

17.04.2014	RT I, 06.05.2014, 2	07.05.2014, osaliselt 01.07.2014 ja 01.01.2015
05.06.2014	RT I, 29.06.2014, 1	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015, osaliselt Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval.
01.07.2014	RT I, 12.07.2014, 3	22.07.2014, osaliselt 01.07.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 3	01.07.2015
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 4	01.07.2015
11.06.2015	RT I, 30.06.2015, 4	01.09.2015, osaliselt 01.07.2015
16.06.2016	RT I, 05.07.2016, 3	15.07.2016, osaliselt 01.01.2017
15.06.2016	RT I, 05.07.2016, 1	01.01.2017
27.10.2016	RT I, 10.11.2016, 1	01.01.2017
18.01.2017	RT I, 25.01.2017, 1	01.03.2017
08.02.2017	RT I, 03.03.2017, 1	01.07.2017
14.06.2017	RT I, 30.06.2017, 2	01.07.2017, osaliselt 10.07.2017
06.06.2018	RT I, 29.06.2018, 1	01.07.2018
06.06.2018	RT I, 29.06.2018, 2	09.07.2018, osaliselt 01.01.2019 ja 27.04.2019
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
30.01.2019	RT I, 22.02.2019, 1	01.10.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
17.06.2020	RT I, 30.06.2020, 9	01.07.2020
29.09.2021	RT I, 22.10.2021, 1	01.11.2021
08.12.2021	RT I, 30.12.2021, 1	01.01.2022
23.02.2022	RT I, 10.03.2022, 2	01.01.2024; välja jäetud [RT I, 27.04.2022, 1]
23.02.2022	RT I, 15.03.2022, 2	25.03.2022, osaliselt 01.05.2022
13.04.2022	RT I, 27.04.2022, 1	07.05.2022
04.05.2022	RT I, 18.05.2022, 1	28.05.2022
19.07.2022	RT I, 09.08.2022, 2	01.09.2022
15.09.2022	RT I, 22.09.2022, 1	23.09.2022, osaliselt 01.05.2026
19.10.2022	RT I, 22.10.2022, 4	23.10.2022, osaliselt 01.01.2024
23.11.2022	RT I, 30.11.2022, 2	01.12.2022, osaliselt 01.01.2024
15.02.2023	RT I, 07.03.2023, 21	17.03.2023
20.06.2023	RT I, 30.06.2023, 1	01.07.2023

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib elektrienergia tootmist, salvestamist, edastamist, müüki, eksporti, importi ja transiiti ning elektrisüsteemi majanduslikku ja tehnilist juhtimist. Seadus näeb ette elektrituru toimimise põhimõtted, lähtudes vajadusest tagada põhjendatud hinnaga, keskkonnanõuete ja tarbija vajaduste kohane tõhus elektrivarustus ning energiaallikate tasakaalustatud, keskkonnahoidlik ja pikaajaline kasutamine. [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuses järgitakse koostöö, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet.

(2¹) Elektriettevõtja maksab järelevalvetasu konkurentsiseaduses sätestatud alustel ja korras. [RT I, 30.12.2021, 1- jõust. 01.01.2022]

(3) Elektriettevõtja soodustab tarbija tegevust, mille eesmärk on elektrienergiat säästa.

(4) Käesolevas seaduses käsitletud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

(5) Käesolevat seadust, välja arvatud §-e 58–59⁶, 92⁵, 108, 108¹ ja § 111³ lõiget 3, ei kohaldata võrguga ühendamata elektrijaamale.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 2. Elektrimajanduse arengu kavandamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

§ 3. Terminid

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

1) avariireservelektrijaam – elektrijaam, milles toodetakse elektrienergiat süsteemi või süsteemiga elektrilises ühenduses oleva teise riigi elektrisüsteemi tootmisvõimsuse või ülekandevõimsuse ootamatu väljalülitumise korral või kui on ohustatud süsteemi varustuskindlus;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

1¹) avatud tarne – turuosalisele kogu temale vajaliku elektrienergia müümine või turuosalisele tema bilansi tagamiseks kauplemisperioodil puudu jääva elektrienergia koguse müümine või temalt kauplemisperioodil ülejääva elektrienergia koguse ostmise;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

1²) agregaat – isik, kes osutab agregeerimise teenust ja võib samal ajal olla müüja või bilansihaldur;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

1³) agregeerimine – tegevus, mille käigus ühendatakse tarbijate tarbimiskoormus või tootjate tootmisvõimsus elektriturul müümiseks või ostmiseks;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

1⁴) aktiivne võrguteenuse kasutaja – tarbija või tarbijate rühm, kes tarbib, salvestab või müüb elektrienergiat, mis on toodetud tema omandis oleval kinnistul (edaspidi *omatoodetud elektrienergia*), osutab paindlikkusteenust või osaleb omatoodetud elektrienergiaga hoone energiatõhususe parendamises, tingimusel, et selline tegevus ei ole tema peamine äri- või kutsetegevus;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2) bilansienergia – elektrienergia, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab ja müüb süsteemihaldur

bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu alusel;

3) bilans – turuosalise poolt kauplemisperioodil ostetud ja/või võrku antud elektrienergia koguse ning tema poolt samal kauplemisperioodil müüdüd ja/või võrgust võetud elektrienergia koguse tasakaal;

4) bilansi selgitamine – bilansi kindlaksmääramine viisil, mis võimaldab igal kauplemisperioodil koostada turuosalise bilansi ja selgitada avatud tarne suuruse ning bilansist kõrvalekaldumise korral koostada selle kohta aruande;

5) bilansivastutus – turuosalise kohustus tagada, et tema poolt kauplemisperioodil ostetud ja/või võrku antud elektrienergia kogus ning tema poolt samal kauplemisperioodil müüdüd ja/või võrgust võetud elektrienergia kogus on tasakaalus;

6) bilansileping – süsteemihalduri ja bilansihalduri vahel sõlmitud avatud tarne leping, mille alusel süsteemihaldur müüb bilansihaldurile või ostab temalt igal kauplemisperioodil bilansi tagamiseks vajaliku koguse bilansienergiat;

7) edastamine – elektrienergia transport võrgus;

7¹) elektribörs – organiseeritud turg elektrienergiaga kauplemiseks sama või järgmise päeva või tunnisestest tarnetega;

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

7²) elektriturg – elektrienergia, võimsuse ning paindlikkus- ja tugiteenustega kauplemiseks ettenähtud platvorm;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

8) elektrijaam – elektrienergia tootmise ühest või mitmest tootmisestruktuurist koosnev talitluskogum koos selle juurde kuuluvate abiseadmete ja rajatistega;

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

8¹) elektrijaama omatarve – elektrienergia, mis on tarvilik elektrijaama ja tema juurde kuuluvate vajalike seadmete kogumi, sealhulgas elektri- ja valgustusvõrgu, juhtimis-, kaitse- ja seiresüsteemide, akumulaatorseadmete, avariitoiteallikate, pumpade, ventilaatorite, transportõrude, kütuse laadimise ja ettevalmistamise seadmete elektrimootorite ning elektrikütte tõrgeteta talitluseks;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

8²) elektrienergia salvestamine – elektrienergia muundamine salvestatavaks energiaks, sellise energia salvestamine ja seejärel taasmuundamine elektrienergiaks või kasutamine muu energiakandjana eesmärgiga lükata elektrienergia lõppkasutamine tootmise hetkest hilisemale ajale või optimeerida koormusi elektrisüsteemis salvestusperioodi vältel;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

8³) elektrileping – elektrienergia müümise leping, välja arvatud elektrienergia tuletisinstrumendi leping;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

- 8⁴) energiasalvestusüksus – elektripaigaldise osa, kus salvestatakse energiat, sealhulgas kahesuunalist laadimist võimaldav elektrisõiduki laadimispunkt;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 8⁵) energiateenuse osutaja – energiateenuse osutaja energiamajanduse korralduse seaduse § 2 punkti 11 tähenduses;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 8⁶) energiatõhusus – energiatõhusus energiamajanduse korralduse seaduse § 2 punkti 12 tähenduses;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 9) elektripaigaldis – elektrienergia tootmiseks, edastamiseks, muundamiseks, salvestamiseks, mõõtmiseks, müügiks või tarbimiseks kasutatavate seadmete, juhtide ja tarvikute paigaldatud talitluslik kogum;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 9¹) import – elektrienergia sissevedu väljastpoolt Euroopa Majanduspiirkonda või Šveitsi Konföderatsiooni eesmärgiga müüa või tarbida elektrienergiat Eestis;
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]
- 9²) investeeringutoetus – tootmiseseadme või selle osa rajamise või ümberehitamisega seotud kulutuste katmiseks antav rahaline toetus, turutingimustest soodsam laen, käendus, garantii või muu riigiabi või vähese tähtsusega abi;
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]
- 10) jaotamine – elektrienergia edastamine jaotusvõrgu kaudu;
- 11) jaotusvõrk – võrk, mis ei ole põhivõrk;
- 12) kauglugemisseade – mõõteseade, mis kauplemisperioodide kaupa salvestab elektrienergia koguste andmed ning võimaldab neid automaatselt edastada mõõteseadme juurde minemata;
- 13) kauplemisperiood – elektrituru toimimise võrgueeskirjas ettenähtud ajavahemik, mille lõikes on turuosaline kohustatud tagama oma bilansi;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]
- 13¹) laadimispunkt – liides, millega on võimalik laadida korraga ühte elektrisõidukit või vahetada korraga ühe elektrisõiduki aku;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 14) liin – võrgu kindlaid punkte ühendav võrguosa;
- 15) liitumispunkt – turuosalise elektripaigaldise täpselt määratletud ühenduskoht võrguga;
- 15¹) mõõtepunkt – koht, kus mõõdetakse elektripaigaldist läbivat elektrienergiat;
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]
- 15²) mikroettevõtja – äriühing, kus töötab vähem kui kümme inimest ja mille aastakäive või aastane bilansimaht ei ületa kaht miljonit eurot;
[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022, kehtib kuni 01.01.2024]
- 16) mõõteseade – elektrienergia arvesti ning selle juurde kuuluvad mõõtetrafod ja tariifilülitusseadmed;
- 17) määratud tarne – turuosalisele temaga kauplemisperioodiks kokkulepitud sellise elektrienergiakoguse müümine, millest on bilansihaldurile ette teatatud käesolevas seaduses ja elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud korras;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]
- 18) müük – elektrienergia tasu eest või tasuta üleandmine teisele isikule;
- 19) netovõimsus – tootmiseseadme poolt võrku antava võimsuse ülemmäär;
- 19¹) netovõimsuse kasutatavus – valmisolek anda elektriline netovõimsus võrku 24 tunni jooksul süsteemihalduri asjakohase korralduse tegemisest alates;
[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]
- 20) otseliin – võrguettevõtja teeninduspiirkonnas asuv liin, millel puudub eraldi võrguühendus võrguga, välja arvatud suletud jaotusvõrguga, kuid mis võib olla võrguga kauses ühenduses turuosalise elektripaigaldise kaudu ning mis on ette nähtud elektrienergia edastamiseks ühest elektrijaamast teise või teisele turuosalisele kas oma tarbeks kasutamiseks, edasimüügiks või edastamiseks;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]
- 20¹) paindlikusteenus – teenus, mis vähendab kulutõhusalt vajadust võrgu läbilaskevõimsust suurendada või asendada ja võrgu koormust juhtida ning aitab võrgul toimida, kaasates elektriturule teiste hulgas taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootjaid, hajatootjaid, tarbimiskajas osalevaid turuosalisi, energiasalvestusega tegelevaid ettevõtjaid, süsteemijuhtimiseks reservvõimsuste pakkujaid ja agregaatoreid;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 20²) piirkondlik koordineerimiskeskus – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (ELT L 158, 14.06.2019, lk 54–124), artikli 35 kohaselt asutatud piirkondlik koordineerimiskeskus;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 21) põhivõrk – vähemalt 110 kV pingega üleriigiline võrk koos üle 10 kV pingega ühendustega teiste riikide võrkudega ning süsteemi kui terviku toimimiseks, haldamiseks ja arendamiseks vajalike muude, ka keskpingel talitlevate elektripaigaldistega ning juhtimis-, kaitse- ja sideseadmestikuga, mis moodustavad ühtse majandusüksuse;
[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]
- 22) reguleerimisvõimsus – süsteemihalduri sõlmitud lepingu alusel ostetav võimsus, mida süsteemihaldur kasutab tootmise ja tarbimise suurendamiseks või vähendamiseks vastavuses käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning tema poolt sõlmitud lepingutega;
- 22¹) [kehtetu -RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

22²) suletud jaotusvõrk – jaotusvõrk, mille kaudu edastatakse elektrienergiat geograafiliselt piiratud tootmiskoha, ärirajatise või ühisteenuste koha piires seal asuvatele äritarbijatele, kelle tegevus või tootmisprotsess on tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel omavahel ühendatud, või mille kaudu edastatakse elektrienergiat peamiselt võrgu omanikule või võrguettevõtjale, kes seda võrku haldab, või nendega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjale;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

22³) sagedusega mitteseotud tugiteenus – teenus, mida võrguettevõtja kasutab püsitalitlusolekus pinge juhtimiseks, kiireks reaktiivvoolusisestuseks, kohaliku võrgu stabiilsusinertsiks, lühisvoolu korral, isekäivitusvõimeks ja saartalitlusvõimeks;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

22⁴) salvestusperiood – ajavahemik 1. aprillist kuni 31. märtsini, mille kestel elektrivõrgust võetud ja elektrivõrku tagasi antud elektrienergia loetakse salvestatud elektrienergiaiks;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

22⁵) sidusettevõtja – ettevõtja, milles teine ettevõtja omab 20 protsenti või rohkem aktsionäride või osanike hääleõigusest ning mille tegevus- ja finantspõhimõtetele avaldab kõnealune teine ettevõtja märkimisväärset mõju;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

23) süsteem – elektrienergia tootmise, salvestamise ja edastamise tehniline süsteem, mille moodustavad Eesti territooriumil asuvad elektrijaamad ning neid üksteisega, tarbijatega ja teiste riikide elektrisüsteemidega ühendav võrk koos vastavate juhtimis-, kaitse- ja sidesüsteemidega;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

23¹) tarbimiskoht – turuosalise elektripaigaldise liitumispunkt või kogum liitumispunkte, mis on turuosalise elektripaigaldise kaudu omavahel elektriliselt ühendatud;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

23²) tasakaalustamine – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 10 määratletud tegevused ja protsessid;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

23³) tarbimiskaja – elektri tarbimise koormuse juhtimine, mis seisneb tarbija iseseisvas tarbimise muutmises või agregatori kaudu tehtud ja aktsepteeritud pakkumises müüa komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1348/2014, milles käsitletakse andmete esitamist ja millega rakendatakse energia hulgimüügituru terviklikkust ja läbipaistvust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 artikli 8 lõiked 2 ja 6 (ELT L 363, 18.12.2014, lk 121–142), artikli 2 punktis 4 määratletud organiseeritud turu hinnaga tarbimise vähendamist või suurendamist;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

24) tootmine – elektrienergia tootmine. Tootmiseks käesoleva seaduse tähenduses ei ole elektrienergia tootmine süsteemiga ühendamata tootmiseseadmetega, mille netovõimsus kokku ei ületa 100 kW;

24¹) [kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

25) tootmiseseade – elektrienergia tootmiseks ettenähtud elektripaigaldis;

26) transiit – elektrienergia edastamine sellise lepingu alusel, mille pooled ei tarbi ega tooda edastatavat elektrienergiat Eestis;

26¹) [kehtetu -RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

26²) tugiteenus – teenus, mis on vajalik võrgu käitamiseks, ning tasakaalustamine ja sagedusega mitteseotud tugiteenus, välja arvatud ülekoormuse juhtimine;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

26³) täielikult integreeritud võrgukomponent – võrgukomponent, mis on integreeritud võrku, mille ainus eesmärk on tagada võrgu turvaline toimimine ning mida ei kasutata tasakaalustamiseks, kadude kompenseerimiseks ega ülekoormuse ja sageduse juhtimiseks;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

26⁴) universaalteenus – käesoleva seaduse § 76⁵ kohane elektrienergia müük Eesti piires universaalteenuse tarbijale;

[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

27) valitsev mõju – valitsev mõju ettevõtja üle konkurentsiseaduse tähenduses;

28) varustuskindlus – süsteemi võime tagada tarbijate nõuetekohane elektrivarustus;

28¹) vedel biokütus – elektrienergia tootmiseks kasutatav biomassist saadud vedelkütus;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

28²) vertikaalselt integreeritud ettevõtja – elektriettevõtja või elektriettevõtjad, kelle üle on ühel või mitmel isikul valitsev mõju ja kus asjaomase elektriettevõtja või -ettevõtjate vähemalt üks ülesanne on elektrienergia edastamine ning teine ülesanne elektrienergia tootmine või müümine;

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

29) võrk – elektripaigaldis või selle osa, mis on ette nähtud elektrienergia edastamiseks tarbija või tootja liitumispunktini;

30) võrgueeskiri – käesoleva seaduse §-s 42 nimetatud õigusakt;

31) võrguteenus – käesoleva seaduse § 65 lõikes 1 nimetatud teenus;

32) võrguühendus – elektriline ühendus võrgu ja muu elektripaigaldise vahel;

33) võrguga ühendamine – uue võrguühenduse loomine või olemasoleva võrguühenduse tarbimistingimuste või muude tehniliste tingimuste muutmine või varustuskindluse suurendamine;

34) võrguühenduse kasutamine – võrguteenuste kasutamine võrguühenduse kaudu;

34¹) väikeettevõtja – äriühing, kus töötab vähem kui 50 inimest ja mille aastakäive või aastane bilansimaht ei ületa 10 miljonit eurot;

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022, kehtib kuni 01.01.2024]

35) ülekandmine – elektrienergia edastamine ühendatud ülikõrgepinge- ja kõrgepingevõrgu kaudu eesmärgiga edastada elektrienergiat tarbijale või jaotusvõrguettevõtjale, välja arvatud müük;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

36) üliväike eraldatud võrk – jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkonnas asuv talle kuuluv võrk, millel puudub elektriline ühendus süsteemiga ja kus tarbimine oli 1996. aastal väiksem kui 1 gigavatt-tund (edaspidi *GWh*).

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 4. Varustuskindluse tagamine

(1) Vabariigi Valitsus võib kindla tähtaja jooksul rakendada kõigi turuosaliste suhtes varustuskindluse tagamise abinõusid, kui ilmneb:

1) varustuskindlust ohustav tegur;

2) primaarenergiaallikate vähesus;

3) oht inimeste elule või tervisele või võrgu või muu elektripaigaldise säilimisele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud abinõusid võib rakendada käesoleva seaduse 3.–7. peatüki sätteid järgimata, kui see on varustuskindluse tagamiseks hädavajalik.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kehtestab Vabariigi Valitsus abinõude rakendamise tingitud kulutuste arvutamise alused, kulutusi hüvitama kohustatud isikute ja hüvitist saama õigustatud isikute nimekirjad ning kulutuste hüvitamise ulatuse ja korra.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võib rakendada muu hulgas järgmisi abinõusid:

1) [kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

2) kohustada soetama ja hoidma tootmiseks vajalike primaarenergiaallikate varusid;

3) peatada tootjale või muule turuosalisele käesoleva seadusega antud õigused või piirata neid;

4) piirata teatavate turuosaliste elektrivarustust või katkestada see;

5) piirata või muuta võrguteenuste osutamise kohustust.

(4¹) Konkurentsiamet võib kohustada süsteemihaldurit korraldama konkursi uute tootmisvõimsuste, energiasalvestusseadmete või energiatõhusust edendavate nõudluse juhtimise meetmete loomiseks, kui käesoleva seaduse § 39 lõikes 7 nimetatud aruande põhjal on süsteemi tootmisseadmete võimsuse varu väiksem tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajalikust elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas sätestatud varust või kui see on vajalik keskkonnakaitse huvides uute tehnoloogiate edendamiseks.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(4²) Käesoleva paragrahvi lõikes 4¹ nimetatud konkursi korraldamisel järgib süsteemihaldur järgmisi nõudeid:

1) konkursi tingimustes esitatakse tootmisseadme ehituse rahastamise üksikasjalik ja mittediskrimineeriv kava;

2) konkursi tingimused avaldatakse süsteemihalduri veebilehel eesti ja inglise keeles;

3) konkursi tingimused peavad sisaldama lepingutingimuste ning kõikide pakkujate suhtes kohustusliku protseduuri üksikasjalikku kirjeldust ning ammendavat loendit kriteeriumidest, mida pakkumiste valimisel ja lepingu sõlmimisel arvesse võetakse, sealhulgas andmeid pakkumisega seotud soodustuste kohta;

4) konkursil võivad osaleda ka olemasolevad tootjad pikaajalise garantiiga elektritarnepakkumistega;

5) konkursi üksikasjalikud andmed avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas vähemalt kuus kuud enne pakkumiste esitamise tähtpäeva;

6) pakkumistes sisalduva teabe konfidentsiaalsus peab olema tagatud.

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(5) Vabariigi Valitsus teeb käesoleva paragrahvi alusel rakendatud abinõud viivitamata teatavaks Euroopa Komisjonile ja teistele Euroopa Liidu liikmesriikidele.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

2. peatükk TURUOSALISED

1. jagu Turuosaliste liigid

§ 5. Turuosalised

Turuosalised on elektriettevõtja, tarbija, energiakogukond, bilansihaldur ja elektribörsi korraldaja.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 6. Elektriettevõtja

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(1) Elektriettevõtja on füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole tarbija ja kes tegeleb elektrienergia:

- 1) tootmisega;
- 2) ülekandmisega;
- 3) jaotamisega;
- 4) agregeerimisega;
- 5) tarbimise juhtimisega;
- 6) salvestamisega;
- 7) müümisega või
- 8) ostmisega.

(2) Elektriettevõtja vastutab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevustega seotud kaubanduslike, tehniliste või hooldusküsimuste eest.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 7. Tootja

(1) Tootja on elektriettevõtja, kes toodab elektrienergiat ühe või mitme tootmiseseadme abil.

(2) Väiketootja on tootja, kelle Eestis asuvate tootmiseseadmete netovõimsus koos temaga ühte kontserni kuuluvate teiste tootjate Eestis asuvate tootmiseseadmete netovõimsusega kokku ei ületa 10 MW.

(3) [Kehtetu -RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

§ 8. Võrguettevõtja

(1) Võrguettevõtja on elektriettevõtja, kes osutab võrguteenust võrgu kaudu.

(2) Põhivõrguettevõtja on elektriettevõtja, kes osutab võrguteenust põhivõrgu kaudu.

(3) Jaotusvõrguettevõtja on juriidiline isik, kes osutab võrguteenust jaotusvõrgu kaudu ning vastutab jaotusvõrgu käitamise, hoolduse ja arendamise eest oma teeninduspiirkonnas ja selle ühendamise eest teiste võrkudega. Jaotusvõrguettevõtja tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust elektrienergia jaotamise järele.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 9. Liinivaldaja

Liinivaldaja on elektriettevõtja, kes kasutab elektrienergia edastamiseks otseliini või riigipiiri ületavat alalisvooluliini.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 10. Müüja

Müüja on elektrienergiat müüv elektriettevõtja.

§ 11. Bilansihaldur

Bilansihaldur on isik, kes on oma bilansi tagamiseks sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

§ 11¹. Elektribörsi korraldaja

Elektribörsi korraldaja on komisjoni määruse (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.07.2015, lk 24–72), artikli 4 lõike 3 kohaselt Konkurentsiameti määratud elektriturukorraldaja.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 11². Elektribörsil kaupleja

Elektribörsil kaupleja on turuosaline, kellele elektribörsi korraldaja on andnud õiguse elektribörsil kaubelda, sõlmides temaga asjakohase lepingu.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 12. Tarbija

(1) Tarbija on elektrienergiat oma tarbeks kasutav isik.

(1¹) Kodutarbija on tarbija, kes kasutab elektrienergiat oma majapidamises eesmärgil, mis ei seonu tema majandus- või kutsetegevusega.

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(1²) Äritarbija on tarbija, kes ei ole kodutarbija.

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(1³) Väiketarbija on kodutarbija, korteriühistu, hooneühistu ja see äritarbija, kelle elektripaigaldis on võrguga ühendatud madalpingel kuni 63-amprise peakaitsme kaudu.

[RT I, 13.03.2014, 3- jõust. 01.01.2018]

(2) Elektrienergiat ostev isik on käesoleva seaduse tähenduses tarbija üksnes oma tarbeks kasutatava elektrienergia osas.

(3) Tarbijaks ei peeta isikut, kes kasutab elektrienergia omatarbeks toodetud elektrienergiat.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(4) Universaalteenuse kodutarbija on kodutarbija ja isik, kes ostab elektrienergiat selle edastamiseks ja müümiseks kodutarbijale selleks vajaliku elektrienergia ulatuses, ning kellele osutatakse käesoleva seaduse § 76⁵alusel universaalteenust.

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022]

(5) Universaalteenuse äritarbija on mittetulundusühing, sihtasutus ja füüsilisest isikust ettevõtja, kes ostab universaalteenuse hinnaga elektrienergiat aastase mahuga kuni 1 GWh, ning mikro- ja väikeettevõtja, valla või linna ametiasutus, valla või linna ametiasutuse hallatav asutus ning isik, kes ostab elektrienergiat selle edastamiseks ja müümiseks eeltoodud isikutele selleks vajaliku elektrienergia ulatuses, ning kellele osutatakse käesoleva seaduse § 76⁵alusel universaalteenust.

[RT I, 30.11.2022, 2- jõust. 01.12.2022]

(6) Mikro- ja väikeettevõtjale universaalteenuse osutamise õiguse kontrollimisel lähtub müüja tarbija kontrollimisele eelnenud aasta majandusaasta aruandes toodud käibe- ja bilansimahust ning täistööajale taandatud töötajate arvust. Kui äritarbija töötajate arv on võrreldes eelmise majandusaasta aruandega muutunud, võetakse töötajate arvu määramise aluseks maksukorralduse seaduse § 25¹lõikes 1 nimetatud registris toodud täistööajale taandatud töötajate arv.

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022, kehtib kuni 01.01.2024]

(7) Universaalteenuse äritarbijast mittetulundusühingul, sihtasutusel ja füüsilisest isikust ettevõtjal, kellel täitub universaalteenuse kasutamisel elektrienergia aastane maht kuni 1 GWh, lõpeb universaalteenuse osutamise leping elektrimüüjaga ning hiljemalt kümne päeva jooksul pärast tarbimise mahu täitumist teeb elektrimüüja tarbijale ettepaneku uue elektrilepingu sõlmimiseks. Kui tarbija keeldub ettepanekust ning ei sõlmi uut elektrilepingut senise või teise elektrimüüjaga, müüb elektrimüüja talle elektrienergiat elektribörsi tunnihinna alusel.

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022, kehtib kuni 01.01.2024]

§ 12¹. Aktiivne võrguteenuse kasutaja

(1) Tarbija võib tegutseda aktiivse võrguteenuse kasutajana.

(2) Aktiivsel võrguteenuse kasutajal on bilansivastutus ja õigus:

1) tegutseda otse või agregeerimise kaudu;

2) müüa omatoodetud elektrienergiat;

3) osaleda paindlikkusteenuse ja energiatõhususe pakkujana;

4) delegeerida oma tegevuseks vajalike seadmete haldamine, paigaldamine, käitamine ja hooldus ning andmete töötlemine kolmandale isikule.

(3) Isikut, kellele aktiivne võrguteenuse kasutaja on delegeerinud oma tegevuseks vajalike seadmete haldamise, paigaldamise, käitamise ja hoolduse või andmete töötlemise, ei käsitata aktiivse võrguteenuse kasutajana.

(4) Oma bilansivastutuse ulatuses on aktiivne võrguteenuse kasutaja bilansihaldur, välja arvatud juhul, kui ta on oma bilansikohustuse delegeerinud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikliga 5.

(5) Energiasalvestusüksust omaval aktiivsel võrguteenuse kasutajal on lubatud osutada mitut paindlikkusteenust korraga.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 12². Energiakogukond

(1) Energiakogukond on juriidiline isik:

- 1) milles osalemine on vabatahtlik ja avatud ning mida kontrollivad füüsilisest ja juriidilisest isikust liikmed;
- 2) mille peamine eesmärk on rahalise kasumi asemel anda keskkonnavalast, majanduslikku või sotsiaalset kasu oma liikmetele või piirkonnale, kus energiakogukond tegutseb;
- 3) mis võib osutada oma liikmetele energiateenuseid;
- 4) mille liikmetel säilivad käesolevas seaduses sätestatud õigusaktidest tulenevad kodutarbija või aktiivse võrguteenuse kasutaja õigused ja kohustused.

(2) Kui energiakogukond annab omatoodetud elektrienergiat tarbimiseks oma liikmetele, kasutab ta selleks kogukonna rajatud elektripaigaldist või piirkonna jaotusvõrguettevõtja teenust.

(3) Energiakogukonna liige võib kogukonnast välja astuda, teatades sellest vähemalt kuus kuud ette.

(4) Energiakogukonnal on bilansivastutus. Oma bilansivastutuse ulatuses on energiakogukond bilansihaldur, välja arvatud juhul, kui ta on oma bilansikohustuse delegeerinud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikliga 5.

(5) Energiakogukond, kes tarbib omatoodetud elektrienergiat, on aktiivne võrguteenuse kasutaja käesoleva seaduse § 12¹ tähenduses.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 13. Vabatarbija

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 14. Vabatarbija õiguste kasutamine

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

2. jagu

Elektriettevõtjatele esitatavad nõuded

§ 15. Nõuded tegutsemisvormile ja kapitalile

(1) Juriidilisest isikust elektriettevõtja on Euroopa Majanduspiirkonnas registreeritud isik.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Võrguettevõtja ja riigipiiri ületavat alalisvooluliini kasutava liinivaldaja aktsia- või osakapital on vähemalt 127 800 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Tootja ja müüja aktsia- või osakapital on vähemalt 31 950 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata otseliini kasutavale liinivaldajale.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 3 ei kohaldata tootjale ja müüjale, kes toodab ja müüb temale kuuluvate kokku kuni 1 MW netovõimsusega tootmiseadme abil toodetud elektrienergiat.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5¹) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 3 ei kohaldata elektrienergia müügil tarbija poolt, kui elektrienergia on tarbijale edastatud otseliini kaudu ja toodetud kokku kuni 1 MW netovõimsusega tootmiseadme abil.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(6) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1–3 ei kohaldata:

- 1) isikule, kes väljaspool põhitegevust müüb ja edastab elektrienergiat temale kuuluva või tervikuna tema valduses oleva ehitise või kinnisasja piires isikutele, kes seaduslikul alusel seda ehitist või kinnisasja kasutavad;
- 2) mittetulundusühingule, kes müüb ja edastab elektrienergiat oma liikmele üksnes liikme omandis või valduses oleva korteri, suvila, garaaži või eramu elektrienergiaga varustamiseks.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 16. Tegevusalade eristamine

(1) Kui elektriettevõtjal ei ole käesoleva seadusega keelatud samal ajal tegutseda mitmel elektrienergiaga seotud või muul tegevusalal, peab ta diskrimineerimise, ristsubsideerimise ja konkurentsi moonutamise vältimiseks raamatupidamise arvestust oma elektrienergiaga seotud tegevusalade ja muude tegevusalade kohta ning samuti erinevate käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud elektrienergiaga seotud tegevusalade kohta nii, nagu oleksid seda kohustatud tegema nendel tegevusaladel tegutsevad erinevad ettevõtjad.
[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) Põhivõrguettevõtja ja see jaotusvõrguettevõtja, kelle võrguga ühendatud tarbijate arv on suurem kui 100 000, ei või elektrienergiat toota ega müüa.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikega 2 ei ole vastuolus, et:

1) põhivõrguettevõtja täidab käesoleva seaduse 3. ja 4. peatükis käsitletud kohustusi;

1¹) põhivõrguettevõtja toodab elektrienergiat avariireservelektrijaamas süsteemi või süsteemiga elektrilises ühenduses oleva teise riigi elektrisüsteemi tootmisvõimsuse või ülekandevõimsuse ootamatu väljalülitumise korral või kui on ohustatud süsteemi varustuskindlus või kui see on vajalik avariireservelektrijaama perioodiliseks katsetamiseks;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

2) võrguettevõtja toodab elektrienergiat ainult võrgukadude korvamiseks;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

2¹) jaotusvõrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas asub üliväike eraldatud võrk, toodab või müüb elektrienergiat elektrimüüjale üliväikese eraldatud võrgu piirkonnas;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

3) võrguettevõtjaga ühte kontserni kuuluvad teised ettevõtjad tegutsevad ka muudel tegevusaladel.

4) [kehtetu -RT I 2004, 86, 583- jõust. 01.01.2005]

5) [kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(4) Põhivõrguettevõtja ei või samal ajal olla jaotusvõrguettevõtja ega kuuluda ühte kontserni ettevõtjaga, kes tegutseb elektrienergia tootmise või müügiiga seotud tegevusaladel.
[RT I 2010, 8, 40- jõust. 01.07.2010]

(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikega 4 ei ole vastuolus, kui põhivõrguettevõtja moodustab ühissettevõtja teises liikmesriigis põhivõrku omava ja põhivõrguettevõtjana tegutseva ettevõtjaga või ettevõtjaga, kes on teises liikmesriigis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.06.2019, lk 125–199) artikli 44 kohaselt tunnustatud sõltumatu süsteemihaldur või sõltumatu põhivõrguettevõtja sama direktiivi VI peatüki 3. jao tähenduses.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4²) Põhivõrguettevõtja eraldamise korral vertikaalselt integreeritud ettevõtjast ei tohi põhivõrguettevõtja edastada tema käsutuses olevat ärisaladust tootmise või müügiiga tegelevale ettevõtjale ning sellise põhivõrguettevõtja töötajad ei tohi eraldamise protsessi käigus asuda tööle tootmise või müügiiga tegelevasse ettevõtjasse.

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(5) Jaotusvõrguettevõtja kaubamärk ja teavitustegevus peab temaga ühte kontserni kuuluva elektrienergia tootmise või müügiiga tegeleva ettevõtja kaubamärgist ja teavitustegevusest selgelt eristuma, kui jaotusvõrguettevõtja võrguga ühendatud tarbijate arv on 100 000 või suurem.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 17. Aruandlus ja auditeerimine

(1) Vabariigi Valitsusel on õigus kehtestada elektriettevõtja raamatupidamise ja aruannete avalikustamise suhtes kohaldatavaid põhjendatud lisanõudeid, et tagada elektrienergiaga seotud tegevuse tulude ja kulude ning samasse kontserni kuuluvate ettevõtjate vaheliste tehingute selge kajastamine.

(2) Elektriettevõtja lisab majandusaasta aruandele selgituse kulude jaotamise põhimõtete kohta temaga ühte kontserni kuuluvate elektriettevõtjate suhtes. Nimetatud põhimõtteid võib elektriettevõtja muuta erandlikel asjaoludel. Muudatusi ja nende tegemise põhjusi kirjeldatakse majandusaasta aruandes.

(3) Elektriettevõtja esitab majandusaasta aruande lisana aruande raamatupidamisbilansiga ja kasumiaruandega tegevusalade kaupa ning nende koostamise arvestuspõhimõtted.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(3¹) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(4) Elektriettevõtja korraldab raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli tulenevalt audiitortegevuse seaduse §-des 91 ja 92 sätestatud nõuetest. Tootjal, kelle tootmisseedme netovõimsus on 1 MW või rohkem ja kellel ei ole audiitortegevuse seaduse §-dest 91 ja 92 tulenevalt audiitorkontrolli kohustust, on raamatupidamise

aastaruande ülevaatus kohustus. Lisaks raamatupidamise aastaruande audiitorkontrollile korraldavad elektriettevõtjad käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud aruande audiitorkontrolli (edaspidi *eritöö*). Kui raamatupidamise aastaruandele tehakse audiitorkontrollina audit, siis viiakse eritöö läbi vastavalt vandeaudiitori kutsetegevuse standardile ISA 800 ja ülevaatus puhul vastavalt kutsetegevuse standardile ISAE 3000 piiratud kindlustunnet andvana. Nimetatud eritöö tulemusi käsitlevas vandeaudiitori aruandes esitab audiitorettevõtja arvamuse või kokkuvõtte käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõude täitmise kohta käesoleva seaduse §-s 16 sätestatu kohaselt.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(5) Tootjale, kelle tootmiseseadme netovõimsus on alla 1 MW, ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõiget 3 ja lõikes 4 sätestatud audiitorkontrolli nõudeid lõikes 3 sätestatud nõude täitmise osas.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 18. Jaotusvõrguettevõtja juhtimine

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

(1) Kui jaotusvõrguga on ühendatud vähemalt 100 000 tarbijat, ei või jaotusvõrguettevõtja juhatuse või nõukogu liige või muu jaotusvõrguettevõtja igapäevase majandustegevuse juhtimise eest vastutav isik olla jaotusvõrguettevõtjaga valitseva mõju kaudu seotud elektriettevõtja nõukogu ega juhatuse liige ega muul viisil vastutada jaotusvõrguettevõtjaga ühte kontserni kuuluva elektriettevõtja igapäevase majandustegevuse eest.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 01.05.2022]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõige 1 ei piira jaotusvõrguettevõtja juhatuse või nõukogu liikme või muu jaotusvõrguettevõtja igapäevase majandustegevuse juhtimise eest vastutava isiku õigust samal ajal olla jaotusvõrguettevõtjaga valitseva mõju kaudu seotud teise võrguettevõtja juhatuse või nõukogu liige või muu jaotusvõrguettevõtja igapäevase majandustegevuse juhtimise eest vastutav isik.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud jaotusvõrguettevõtjal, mille õiguslikuks vormiks on osühing, peab olema nõukogu.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(1³) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud jaotusvõrguettevõtja põhikirjaga ei või äriseadustiku § 317 lõike 2 alusel anda nõukogule õigust otsustada sama paragrahvi lõikes 1 sätestamata küsimusi.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(1⁴) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud jaotusvõrguettevõtja, milles riigi äriühingust elektriettevõtjal on ainuosalus, üldkoosolekule teeb nõukogu liikmete nimetamise ja tagasikutsumise ettepaneku riigivaraseaduse §-s 80¹ nimetatud riigi osalusega äriühingute nõukogude liikmete nimetamiskomitee, lähtudes sama paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatust.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) [Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4) Jaotusvõrguettevõtja nõukogu liikmele ja jaotusvõrguettevõtja igapäevase majandustegevuse juhtimise eest vastutavale isikule makstav tasu või temale ettenähtud muu hüve ei või sõltuda teise elektriettevõtja majandustegevuse edukusest või selle isiku majandustegevuse edukusest, kellel on selle elektriettevõtja üle valitsev mõju.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5) Jaotusvõrguettevõtja käsutuses peavad olema võrguteenuse osutamiseks vajalike vahendite säilitamiseks ning arendamiseks vajalikud tehnilised, füüsilised, rahalised ja inimressursid. See ei takista emaettevõtja õigust teostada majanduslikku ja juhtimisalast järelevalvet tütarettevõtja varade tootluse üle, mis hõlmab eelkõige õigust kiita heaks jaotusvõrguettevõtja iga-aastane eelarve, sealhulgas rahastamiskava, ning määrata tütarettevõtja võlgade ülempiir. Emaettevõtja ei tohi sekkuda tütarettevõtja igapäevasesse majandustegevusse ega võrgu ehitamise või uuendamise seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud aastaearvet.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5¹) Jaotusvõrguettevõtja hangib võrguteenuse osutamiseks vajalikud teenused läbipaistvatel, mittediskrimineerivatel ja turupõhistel tingimustel.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(6) Jaotusvõrguettevõtja töötab välja ja viib ellu kava, milles nähakse ette teiste elektriettevõtjate ja tarbijate võrdse kohtlemise abinõud ning nende rakendamiseks jaotusvõrguettevõtja töötajatele pandavad kohustused. Jaotusvõrguettevõtja esitab kava Konkurentsiametile.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kava koostab ja selle täitmist kontrollib ning kava rakendamise aastaaruande koostab jaotusvõrguettevõtja nõukogu esitatud tingimustele vastav juhatuse liikme määratud töötaja, kes on kava koostamisel sõltumatu ning kellel on juurdepääs kõigile oma ülesande täitmiseks vajalikele jaotusvõrguettevõtja ja temaga ühte kontserni kuuluva teise elektriettevõtja andmetele.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(8) Jaotusvõrguettevõtja esitab aastaaruande Konkurentsiametile ja teatab aruandega tutvumise võimalustest oma veebilehel.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

§ 18¹. Põhivõrguettevõtja ja riigipiiri ületavat alalisvooluliini kasutava liinivaldaja juhtimine

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1) Põhivõrguettevõtja üle valitsevat mõju omav isik ei tohi omada valitsevat mõju elektrienergiat või maagaasi tootva või müüva ettevõtja üle ega teostada tema suhtes muid õigusi. Elektrienergiat tootva või müüva ettevõtja üle valitsevat mõju omav isik ei tohi omada valitsevat mõju põhivõrguettevõtja või maagaasi ülekandeteenust osutava ettevõtja üle ega teostada tema suhtes muid õigusi.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(2) [Kehtetu -RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(3) Isik, kes määrab põhivõrguettevõtja nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusjärgselt esindava organi liikmeid, ei või omada valitsevat mõju elektrienergiat või maagaasi tootva või müüva ettevõtja üle ega teostada tema suhtes muid õigusi.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(3¹) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud muud õigused tähendavad eelkõige hääleõigust, õigust määrata ettevõtja nõukogu või juhatuse või ettevõtjat seadusjärgselt esindava organi liikmeid ning aktsiate või osade enamuse omamist või põhivõrgu hulka kuuluva vara kasutamist või käsutamist.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(4) Põhivõrguettevõtja nõukogu või juhatuse liige ei tohi olla elektrienergiat tootva või müüva ettevõtja nõukogu või juhatuse ega ettevõtjat seadusjärgselt esindava organi liige.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud isik on riik, ei tohi põhivõrguettevõtja üle omada valitsevat mõju sama valitsusasutus, kes omab valitsevat mõju elektrienergiat tootva või müüva ettevõtja üle.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(6) Tootmise või müügiiga tegelev ettevõtja ei tohi omada valitsevat mõju põhivõrguettevõtja üle selles Euroopa Liidu liikmesriigis, kes kohaldab põhivõrguettevõtja suhtes omandilise eraldamise nõuet tootmise ja müügiiga tegelevast ettevõtjast.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(7) Riigipiiri ületavat alalisvooluliini kasutava liinivaldaja juhtimise suhtes kohaldatakse käesolevas paragrahvis põhivõrguettevõtja kohta sätestatud nõudeid.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 19. Teavitamise kohustus

(1) Isik edastab Konkurentsiametile kirjaliku teate selle kohta, et ta on:
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

- 1) omandanud võrgu või saanud selle enda kasutusse;
- 2) alustanud üle 1 MW netovõimsusega tootmiseadme ehitamist või omandanud üle 1 MW netovõimsusega tootmiseadme või saanud selle otsesesse valdusse;
- 3) omandanud otseliini või riigipiiri ületava alalisvooluliini või saanud selle enda kasutusse;
- 4) omandanud võrguettevõtja või liinivaldaja või kokku üle 1 MW netovõimsusega tootmiseadmeid valdava tootja aktsiad või osad, mille tulemusena on tal äriühingu aktsionäride või osanike üldkoosolekul vähemalt 50 protsenti aktsiate või osadega määratud häälest või ta on omandanud muul viisil valitseva mõju võrguettevõtja või liinivaldaja või kokku üle 1 MW netovõimsusega tootmiseadmeid valdava tootja üle.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade edastatakse omandamise või otsesesse valdusse või kasutusse saamise aluseks oleva lepingu sõlmimisest alates 10 päeva jooksul. Kui lõikes 1 nimetatud ese on omandatud või otsesesse valdusse või kasutusse saadud enne lepingu sõlmimist või ilma lepinguta, edastatakse teade sel viisil omandamisest või otsesesse valdusse või kasutusse saamisest alates 10 päeva jooksul. Teates esitatakse järgmine teave:

- 1) võrgu, liini või tootmiseadme asukoht ja iseloomustus, sealhulgas tootmiseadme netovõimsus ja kasutatavad energiaallikad;
- 2) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud võrguettevõtja, liinivaldaja või tootja nimi ja äriregistrikood;
- 3) võrgu, liini või tootmiseadme omandaja või enda kasutusse või otsesesse valdusse saaja või valitseva mõju või aktsiate või osade omandaja nimi ja isikukood või äriregistrikood ning kontaktandmed;
- 4) võrgu, liini või tootmiseadme omandamise või enda kasutusse või otsesesse valdusse saamise või valitseva mõju või aktsiate või osade omandamise õiguslik alus ja sellega seotud olulised andmed;
- 5) majandustegevuse prognoosi olulised muutused.

(3) [Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(4) Põhivõrguettevõtja edastab Konkurentsiametile teate iga kavandatava tehingu kohta, mille puhul võib tekkida vajadus selgitada, kas põhivõrguettevõtja vastab käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele. Põhivõrguettevõtja teatab viivitamata Konkurentsiametile ka need asjaolud, mis võimaldavad Euroopa Liidu välise riigi (edaspidi *kolmas riik*) kodanikul või seal asutatud ja registreeritud juriidilisel isikul omandada valitsevat mõju põhivõrguettevõtja üle.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(5) Elektriettevõtja esitab Konkurentsiametile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 256/2014, milles käsitletakse komisjoni teavitamist Euroopa Liidu energeetikataristu investeerimisprojektidest ning millega asendatakse nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 617/2010 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 736/96 (ELT L 84, 20.03.2014, lk 61–68), lisa punktis 3 nimetatud investeerimisprojektide andmed.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

§ 20. Bilansihalduri garantiid

(1) Bilansihaldur esitab süsteemihaldurile elektrituru toimimise võrgueeskirjas ettenähtud nõuete kohased pangagarantiid, mis tagavad, et ta täidab süsteemihalduri ees oma kohustused tingimusteta. Nimetatud garantiid on püsi- ja muutgarantiid.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(2) Bilansihaldur esitab püsigarantii summas, mille suurus nähakse ette elektrituru toimimise võrgueeskirjas.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(3) Bilansihaldur esitab muutgarantii, mille suuruseks on muutgarantii esitamisele või muutgarantii muutmise otsustamisele eelnenud poolteisekordsel bilansiga seotud rahaliste arvelduste aluseks oleval elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud perioodil (edaspidi *arvestusperiood*) bilansihalduri poolt ostetud bilansienergia eest maksmisele kuuluv summa, millest on lahutatud samal ajavahemikul bilansihaldurilt ostetud bilansienergia eest maksmisele kuuluv summa.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(4) Kui muutgarantii summat ei ole võimalik määrata käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud viisil, määrab süsteemihaldur muutgarantii suuruse, lähtudes poolteisekordsel arvestusperioodil bilansihalduri poolt eeldatavasti ostetava bilansienergia eest maksmisele kuuluvast summast, millest on lahutatud samal ajavahemikul bilansihaldurilt eeldatavalt ostetava bilansienergia eest maksmisele kuuluv summa, ning võttes arvesse bilansihalduri majanduslikku usaldusväärust.

(5) Süsteemihaldur määrab bilansihalduri poolt esitatava muutgarantii summa ja vajaduse korral muudab seda, lähtudes käesoleva paragrahvi lõigetest 2–4 ja 6.

(6) Bilansihalduri nõudel vähendab süsteemihaldur muutgarantii summat, kui käesoleva paragrahvi lõike 3 või 4 kohaselt määratav summa oleks vähendamise hetkel oluliselt väiksem bilansihaldurile viimati määratud muutgarantii summast. Süsteemihaldur suurendab muutgarantii summat, kui lõike 3 või 4 kohaselt määratav summa oleks suurendamise hetkel oluliselt suurem bilansihaldurile viimati määratud muutgarantii summast.

(7) Bilansihaldur hoiab püsigarantii ja muutgarantii kehtivana selle summa ulatuses, mis on ette nähtud elektrituru toimimise võrgueeskirjas või mille on süsteemihaldur määranud käesoleva seaduse alusel.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(8) Püsigarantii ja muutgarantii esitamise ning garantii suuruse määramise ja muutmise üksikasjalikud tingimused nähakse ette elektrituru toimimise võrgueeskirjas.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

§ 21. Bilansihaldurile kohaldatavad muud nõuded

(1) Bilansihalduril peavad olema elektrituru toimimise võrgueeskirjas kehtestatud nõuete kohased sidevahendid.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(2) Bilansihaldur sõlmib süsteemihalduriga bilansilepingu.

§ 21¹. Elutähtsa teenuse osutaja

Hädaolukorra seaduse § 36 lõike 1¹ punktis 1 nimetatud elutähtsa teenuse osutaja on:

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

- 1) tootja, kelle elektriijaama netovõimsus on suurem kui 200 MW;
- 2) liinivaldaja, kelle riigipiiri ületava elektriliini ülekandevõimsus on suurem kui 100 MW;
- 3) põhivõrguettevõtja;
[RT I 2009, 39, 262- jõust. 24.07.2009]
- 4) võrguettevõtja, kelle jaotusvõrguga on ühendatud üle 10 000 tarbija.
[RT I, 03.03.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

§ 21². Nõuded elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks

(1) Tootja, kes on käesoleva seaduse § 21¹ punkti 1 tähenduses elutähtsa teenuse osutaja, peab tagama teenuse toimepidevuseks vajaliku päästetöö tegemise oma territooriumil ja selleks vajaliku päästeüksuse olemasolu.

(2) Vajalik päästetöö käesoleva seaduse tähenduses on päästesündmuse toimumisel viivitamata rakendatavad, vältimatud ja edasilükkamatud päästetegevused tootja territooriumil kuni päästeasutuse saabumiseni.

(3) Nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud päästetööd tegevale päästeüksusele ja koostöö korra päästeasutusega kehtestab **valdkonna eest vastutav minister** määrusega.
[RT I, 10.11.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 21³. Üldhuviteenuse osutaja

Loakohustusega tegevusalal tegutsev võrguettevõtja on üldhuviteenuse osutaja majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse tähenduses.

[RT I, 12.12.2011, 2- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21⁴. Tarbimiskaja agregeerimise kaudu

(1) Võrguettevõtja võimaldab paindlikkus- ja tugiteenuste hankimisel tarbimiskajas agregatori osalemist.

(2) Agregatoril on bilansivastutus. Oma bilansivastutuse ulatuses on agregator bilansihaldur, välja arvatud juhul, kui ta delegerib oma bilansikohustuse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikliga 5.

(3) Konkurentsiamet töötab välja tarbimiskajas osalemise tingimused, viib läbi avaliku konsultatsiooni turuosalistega ja avalikustab nimetatud tingimused oma veebilehel. Tingimuste väljatöötamisel võetakse arvesse ka agregeeritud koormusi.

(4) Võrguettevõtjad koostavad käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tarbimiskajas osalemise tingimuste alusel vajalikud meetodid ja esitavad need Konkurentsiametile. Konkurentsiamet võib nõuda meetodika muutmist.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

3. jagu Ettevõtja teatamis- ja loakohustus

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

§ 22. Loakohustus

(1) Ettevõtjal peab olema tegevusluba järgmistel tegevusaladel tegutsemiseks:

- 1) elektrienergia tootmine;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]
- 2) võrguteenuse osutamine jaotusvõrgu kaudu;
- 3) võrguteenuse osutamine põhivõrgu kaudu;
- 4) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]
- 5) riigipiiri ületava alalisvooluliini kaudu elektrienergia edastamine;
- 6) otseliini või otseliinide kaudu elektrienergia edastamine.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loakohustus puudub järgmistel juhtudel:

- 1) elektrienergia tootmisel kuni 1 MW netovõimsusega tootmiseseadme abil;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2) elektrienergia edastamisel käesoleva seaduse § 15 lõike 6 punkti 1 või 2 kohaselt või suletud jaotusvõrgu kaudu;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

3) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

4) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

5) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

6) elektrienergia tootmisel käesoleva seaduse § 16 lõike 3 kohaselt;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

7) elektrienergia edastamisel otseliini kaudu, kui otseliin on ühendatud kuni 1 MW netovõimsusega tootmiseseadmega.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(3) Tuumaenergiat kasutava tootmiseseadme abil võib elektrienergiat toota Riigikogu otsuse alusel.

(4) Võrguteenuse osutamiseks põhivõrgu kaudu antakse tegevusluba ainult ühele ettevõtjale.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud tegevusalal tegutseval ettevõtjal on õigus seaduses sätestatud tingimustel ehitada tegevusloas märgitud teeninduspiirkonnas vastavalt kas jaotus- või põhivõrk ja kasutada seda selles teeninduspiirkonnas võrguteenuse osutamiseks.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 22¹. Teatamiskohustus

(1) Elektrienergia müüjana tegutsemiseks peab ettevõtja esitama majandustegevuse registrile majandustegevusteate majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korras.

(2) Teatamiskohustus puudub järgmistel juhtudel:

1) elektrienergia müügil käesoleva seaduse § 15 lõike 6 punkti 1 või 2 kohaselt;

2) tootja toodetud elektrienergia müügil;

3) elektrienergia müügil elektribörsil;

4) elektrienergia müügil käesoleva seaduse § 16 lõike 3 kohaselt;

5) elektrienergia müügil, kui jaotusvõrguettevõtja osutab turuosalisele ainult käesoleva seaduse § 44

lõike 4¹ kohaselt avatud tarne teenust või § 76¹ kohaselt üldteenust;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

6) elektrienergia müügil, kui elektrienergia on tarbijale edastatud otseliini kaudu ja toodetud kokku alla 1 MW netovõimsusega tootmiseseadme abil.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 23. Tegevusloa taotlemine

(1) Tegevusloa taotluse lahendab Konkurentsiamet 60 päeva jooksul, välja arvatud tegevusloa taotlus võrguteenuse osutamiseks põhivõrgu kaudu, mis lahendatakse kümne kuu jooksul.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed ja dokumendid:

1) jaotusvõrgu kaudu võrguteenuse osutamise korral käesoleva seaduse §-le 62 vastava teeninduspiirkonna määratlus ja skemaatiline plaan;

2) riigipiiri ületava alalisvooluliini või otseliini kaudu elektrienergia edastamise korral liini suurim lubatud talitluspinge, liini pikkus, liini paiknemise plaan ja liini geograafilised koordinaadid;

3) otseliini kaudu elektrienergia edastamise korral dokument, mis tõendab käesoleva seaduse § 61 lõikes 1 nimetatud tingimuse täitmist.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 24. Tootmiseseadme kasutamisest loobumisest teatamise kohustus

[Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 25. Elektrienergia tootmiseks tegevusloa taotlemine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 26. Tegevusloa kontrolliese

(1) Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui ta vastab käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud nõuetele.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(2) Jaotusvõrgu kaudu võrguteenuse osutamiseks antakse tegevusluba ettevõtjale, kui ta lisaks käesoleva seaduse §-s 15 ja § 18 lõigetes 1–1⁴ ja 4–7 sätestatud vastab järgmistele nõuetele:

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

1) ettevõtja organisatsioon on taotletava tegevuse ulatuse ja laadiga kooskõlas;
2) ettevõtjal on piisav arv vajaliku pädevusega töötajaid, sealhulgas elektritöö ja elektripaigaldise käitamiseks pädevad isikud;

[RT I, 23.03.2015, 4- jõust. 01.07.2015]

3) [kehtetu -RT I, 23.03.2015, 4- jõust. 01.07.2015]

4) ettevõtjal on sellel tegevusalal tegutsemiseks majanduslikud eeldused;

5) ettevõtjal on muud eeldused tegutseda sellel tegevusalal vastavuses käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega;

6) ettevõtja tegevus ei ohusta varustuskindlust.

(3) Jaotusvõrgu kaudu võrguteenuse osutamiseks antakse tegevusluba, kui see ei ole lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatule vastuolus käesoleva seaduse §-ga 60 ning taotluses nimetatud piirkond sobib elektrienergia jaotamiseks.

(4) Tegevusluba võrguteenuse osutamiseks põhivõrgu kaudu antakse isikule, kes omab põhivõrku, vastab käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele ning täidab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tingimusi.

(5) Tegevusluba võrguteenuse osutamiseks põhivõrgu kaudu antakse ainult ühele võrguettevõtjale.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(6) Otseliini kaudu elektrienergia edastamiseks antakse ettevõtjale tegevusluba juhul, kui tegevusloa andmine on kooskõlas käesoleva seaduse §-des 60 ja 61 sätestatuga.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(7) Riigipiiri ületava alalisvooluliini kaudu elektrienergia edastamiseks antakse isikule tegevusluba juhul, kui ta vastab käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 ja §-s 18¹ sätestatud nõuetele ning tegevusloa andmine on kooskõlas §-des 60 ja 61 sätestatuga.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 26¹. Põhivõrguettevõtja ja riigipiiri ületava alalisvooluliini valdaja nõuetekohasuse hindamine

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1) Konkurentsiamet hindab põhivõrguettevõtja vastavust käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele, järgides käesolevat paragrahvi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artiklit 51.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Konkurentsiamet algatab põhivõrguettevõtja nõuetekohasuse hindamise, kui isik taotleb käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevusluba.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(3) Konkurentsiamet valmistab ette nõuetekohasuse hindamise otsuse eelnõu nelja kuu jooksul tegevusloa taotluse saamisest arvates ning edastab selle koos asjakohase teabega viivitamata Euroopa Komisjonile arvamuse saamiseks.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

(3¹) Kui käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevusluba taotleb kolmandast riigist pärit isiku valitseva mõju all olev põhivõrgu omanik või põhivõrguettevõtja, küsib Konkurentsiamet enne hindamisotsuse vastuvõtmist Euroopa Komisjonilt arvamust selle kohta, kas nimetatud isik vastab käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele ning kas isiku tunnistamine nõuetele vastavaks ei sea ohtu Euroopa Liidu varustuskindlust.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(4) Konkurentsiamet teeb nõuetekohasuse hindamise kohta otsuse kahe kuu jooksul pärast Euroopa Komisjoni arvamuse saamist või pärast nelja kuu möödumist arvamuse taotlemisest. Otsust tehes arvestab Konkurentsiamet võimalikult suurel määral Euroopa Komisjoni arvamusega.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

(5) Kui Konkurentsiamet ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tähtajaks nõuetekohasuse hindamise otsust teinud, loetakse, et põhivõrguettevõtja vastab käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele ja § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevusluba on välja antud.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(6) Konkurentsiamet hindab riigipiiri ületava teise riigi võrguga ühendust omava alalisvooluliini valdaja vastavust käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele, järgides käesolevas paragrahvis põhivõrguettevõtja nõuetekohasuse hindamise kohta sätestatut.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 27. Liini kaudu elektrienergia edastamiseks tegevusloa taotlemine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 28. Elektrienergia impordiks tegevusloa taotlemine

[Kehtetu -RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

§ 29. Tegevusloa andmisest keeldumise erisused

Kui Konkurentsiamet keeldub käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevuseks tegevusloba andmist, edastab ta selle kohta teate Euroopa Komisjonile. Teates märgitakse tegevusloa andmisest keeldumise põhjused.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 30. Tegevusloa andmisest keeldumine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 31. Tegevusloa kehtivus

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 32. Tegevusloa kõrvaltingimused

(1) Elektrienergia tootmiseks antavale tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

- 1) tootmiseseadme maksimaalne lubatud netovõimsus;
- 2) tootmiseseadme asukoha andmed;
- 3) tootmiseseadme käitamiseks kasutatava energiaallika andmed;
- 4) andmed selle kohta, kas tegevusloa alusel toodetud elektrienergiat võib müüa käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud toetust kasutades;
- 5) nende nõuete loetelu, mida kohaldatakse taastuvast energiaallikast elektrienergia tootmise suhtes ja niisuguseks tootmiseks kasutatavate seadmete suhtes, kui tegevusloa alusel toodetud elektrienergiat võib müüa käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud toetust kasutades;
- 6) selliste seadmete kirjeldus, mida võib kasutada elektrienergia tootmiseks ja müügiks käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud toetust kasutades.

(2) Jaotusvõrgu või põhivõrgu kaudu võrguteenuse osutamiseks antavale tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

- 1) võrgu suurim lubatud talitluspinge;
- 2) tehnilised, majanduslikud ja organisatsioonilised tingimused, mida võrguettevõtja peab täitma;
- 3) jaotusvõrgu kaudu võrguteenuse osutamisel andmed käesoleva seaduse § 62 kohaselt määratletud teeninduspiirkonna kohta.

(3) Riigipiiri ületava alalisvooluliini ja otseliini kaudu elektrienergia edastamiseks antavale tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

- 1) liini suurim lubatud talitluspinge;
- 2) liini geograafiliste koordinaatide andmed ja liini pikkus.

(4) Tegevusloale võib lisada järgmisi kõrvaltingimusi:

- 1) nõue anda võrgu ja sellega seotud elektripaigaldiste ümberpaigutamise kulude katmiseks või võrgu ja sellega seotud elektripaigaldiste taastamise abinõude rakendamiseks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud tagatis;
- 2) arenduskohustus kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 66.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 33. Tegevusloa muutmise või uue kõrvaltingimuse kehtestamise erisused

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud alustele võib Konkurentsiamet pärast tegevusloa väljaandmist omal algatusel tegevusloba muuta või uue kõrvaltingimuse kehtestada, kui see on vajalik õigusaktis tehtud muudatuse arvestamiseks, varustuskindluse tagamiseks või käesolevast seadusest või selle alusel kehtestatud õigusaktist tuleneva kohustuse täitmise tagamiseks, järgides majandustegevuse seadustiku üldosa seadust, käesolevat seadust ning võrdse kohtlemise ja vaba konkurentsi põhimõtteid.

(2) Tegevusloa muutmise või uue kõrvaltingimuse kehtestamisest teatab Konkurentsiamet tegevusloa omajale kirjalikult vähemalt 90 päeva ette.

(3) Konkurentsiamet ei pea järgima käesoleva paragrahvi lõiget 2 ega majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korda, kui tegevusloa muutmise või uue kõrvaltingimuse kehtestamisega viivitamine võib seada ohtu varustuskindluse.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 34. Tegevusloa kehtivusaeg

[Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 35. Tegevusloa kehtivusaja pikendamine

[Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 36. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

[Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 37. Tegevuse jätkamise kohustus

[Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

3. peatükk SÜSTEEMIVASTUTUS

§ 38. Süsteemivastutus ja süsteemihaldur

- (1) Süsteemivastutus on kohustus tagada igal ajahetkel süsteemi varustuskindlus ja bilanss.
- (2) Süsteemivastutus on süsteemihalduril. Süsteemihalduriks on põhivõrguettevõtja.
- (3) Süsteemihaldur teostab käesolevas peatükis ettenähtud õigusi ja täidab kohustusi võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes.

§ 39. Süsteemihalduri kohustused

- (1) Käesoleva seaduse §-s 38 nimetatud kohustuse täitmiseks süsteemihaldur:
 - 1) tagab süsteemi varustuskindluse kooskõlas elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjaga;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]
 - 2) koostab igal aastal tegevuskava varustuskindluse tagamiseks järgmisel aastal ja vajaduse korral täiendab seda;
 - 3) kavandab ja juhib tootmist süsteemis ning elektrienergia ülekannet põhivõrgus ja tarbimist, arvestades süsteemi tehnilisi võimalusi;
3¹) koostab ja pärast Konkurentsiametiga kooskõlastamist avaldab oma veebilehel süsteemi tunnisese reguleerimise põhimõtted, piiriüleste võimsuste jaotuskava ning ülekoormuse juhtimise põhimõtted, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 ning komisjoni määruses (EL) 2015/1222 sätestatud ülekoormuse juhtimise põhimõtetest;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
 - 4) korraldab koostööd naabersüsteemidega reaajas, arvestades nende süsteemide tehnilisi võimalusi;
 - 5) valmstab ette ja kehtestab võrguettevõtjatele täitmiseks tegevuskavasid elektrivarustuse taastamiseks ning jälgib nende täitmist;
 - 6) korraldab elektrivarustuse taastamist käesoleva lõike punktis 5 nimetatud tegevuskava kohaselt;
 - 7) selgitab temale edastatud andmete alusel süsteemi bilansi ja bilansihalduri bilansi ning ostab reguleerimisvõimsust ja bilansienergiat ning müüb bilansienergiat eesmärgiga tagada elektrituru tõhus toimimine ja süsteemi bilansi hoidmiseks tehtud kulutuste õiglase jagamine bilansihaldurite vahel kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning bilansihalduritega sõlmitud lepingutega;
 - 8) kontrollib, kas bilansihaldur vastab käesolevas seaduses ja elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud nõuetele;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]
 - 9) nõuab bilansihaldurilt pangagarantii esitamist kooskõlas käesoleva seaduse ja elektrituru toimimise võrgueeskirjaga ning kontrollib garantii nõuetekohasust;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]
 - 10) sõlmib bilansihalduriga bilansilepingu;
 - 11) esitab bilansihaldurile bilansi selgitamisega seotud andmete ja muude asjakohaste andmete alusel iga arvestusperioodi kohta arved bilansihalduri ostetud bilansienergia eest makstava tasu ja õigusaktist või lepingust tulenevate muude süsteemihaldurile makstavate tasude kohta ning nõuab arvete alusel maksmisele kuuluvad summad bilansihaldurilt sisse;
 - 12) arvutab bilansi selgitamisega seotud andmete ja muude asjakohaste andmete alusel selle bilansienergia koguse, mille bilansihaldur on talle arvestusperioodil müünud, ning tasub bilansihaldurile selle koguse eest;
 - 13) nõuab käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud juhtudel bilansihaldurilt garantii suurendamist või lubab seda vähendada;
 - 14) teeb valdkonna eest vastutavale ministrile käesoleva seaduse § 42 alusel kehtestatud määruste muutmise ettepanekuid;
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]
 - 15) teeb avalikkusele korrapäraselt teatavaks süsteemi arengusuunad;
 - 15¹) annab teavet võrguettevõtjale, kelle võrk on ühendatud tema võrguga, et tagada süsteemi ohutu ja tõhus toimimine, kooskõlastatud areng ning ühendatud süsteemi koostalitlusvõime;
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]
 - 16) väljastab elektrienergia importi kavandavale turuosalisele tema nõudel teate arvamusega selle kohta, kas kavandatavat importi võib süsteemi tehnilisi võimalusi arvestades lubada ja kas import ei ohusta

varustuskindlust, ning esitab vajaduse korral süsteemi tehnilistest võimalustest lähtudes elektrienergia impordile kohaldatavad nõuded;

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

16¹) osaleb Euroopa ressursside piisavuse hindamisel vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 IV peatükile;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

16²) koostab riikliku ressursside piisavuse hinnangu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artiklile 24;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

17) täidab muid käesolevast seadusest või käesoleva seaduse § 42 alusel kehtestatud määrustest tulenevaid ülesandeid.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(2) Kui süsteemihaldur annab käesoleva seaduse § 40 lõikes 2 nimetatud korralduse tootjale või bilansihaldurile, kellel ei ole temaga sõlmitud asjaomast tootmisvõimsuse reguleerimislepingut, või vähendab või suurendab tootmist § 40 lõikes 2 nimetatud alustel ja see põhjustab tootjale või bilansihaldurile kulutusi, hüvitab ta pärast seda mõistliku aja jooksul need kulutused, mis on põhjendatud ja tõendatud ning mida ei oleks tekkinud, kui korraldus oleks jäetud andmata või kui ta ei oleks tootmist suurendanud või vähendanud.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2¹) Süsteemihaldur ei hüvita tootjale saamata jäänud tulu, kui ta andis tootjale tootmise vähendamise korralduse käesoleva seaduse § 40 lõikes 2 nimetatud alustel ja kõik muud võimalused olid ammendatud.

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(3) Süsteemihaldur ei või oma ülesannete täitmise käigus saadud teavet avaldada kolmandale isikule. See ei kehti, kui teabe avaldamine on ette nähtud seadusega või kui teave tuleb edastada käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks.

(4) Süsteemihaldur on oma tegevuses sõltumatu. Süsteemihaldur järgib turuosaliste võrdse kohtlemise põhimõtet eesmärgiga saavutada olemasolevate tehniliste ja varustuskindluse nõuete ning muude õigusaktidest tulenevate nõuete raames kogu süsteemi jaoks parim majanduslik tulemus.

(5) Konkurentsiameti nõudel esitab süsteemihaldur tulude ja kulude jaotuse eraldi süsteemi bilansi hoidmise ja selgitamise ning muu tegevuse kohta.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(6) Süsteemihaldur lähtub bilansilepingu tüüptingimusi välja töötades ja bilansienergia hinda kujundades võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõttest.

(7) Süsteemihaldur koostab ja esitab Euroopa Komisjonile, Kliimaministeeriumile ning Konkurentsiametile aruande, milles käsitletakse:

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

1) elektrienergia pakkumise ja nõudluse prognoosi järgmise viie aasta kohta;

2) olemasolevaid tarnevõimalusi;

3) kavandatavaid ja ehitusjärgus tootmiseseadmeid;

4) võrkude kvaliteeti ja võrkude hooldamise taset;

5) prognoositava maksimaalse nõudluse (tippnõudluse) rahuldamise meetmeid ja võimsuse puudujäägi korral rakendatavaid abinõusid;

6) võrgu talitluskindlust;

7) eeldatavat elektrienergia varustuskindluse olukorda 10 aastaks alates aruande esitamise kuupäevast;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

8) põhivõrguettevõtja ja talle teadaolevaid naaberriikide asjaomaseid investeerimiskavasid järgmiseks viieks kalendriaastaks piiriüleste võrkudevaheliste ühenduste rajamise kohta, arvestades seejuures ärisaladuse hoidmise vajadust.

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 7 punktis 8 nimetatud investeerimiskavas käsitletakse:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 sätestatud ülekoormuse juhtimise põhimõtteid;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2) olemasolevaid ja kavandatavaid ülekandeliine;

3) eeldatavaid elektrienergia tootmise, salvestamise, edastamise, piiriülese elektrikaubanduse ja tarbimise mudeleid, mis võimaldavad koormuse juhtimise meetmete rakendamist;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

4) piirkondliku, riikliku ja Euroopa tasandi säästva arengu eesmäärke, sealhulgas nende projektide puhul, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1229/2003/EÜ üleeuroopaliste energiavõrkude suuniste kehtestamise ja otsuse nr 1254/96/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 176, 15.07.2003, lk 11–28) lisas 1 sätestatud esmatähtsate projektide osad.

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(9) Süsteemihaldur loob vajaduse korral käesoleva seaduse § 82¹ lõikes 3 sätestatud nõuetele vastava võrdlemisvahendi ja käitab seda.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 39¹. Üliväikese eraldatud võrgu varustuskindlus

Jaotusvõrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas üliväike eraldatud võrk asub, tagab selle võrgu varustuskindluse ja bilansi kooskõlas käesoleva seaduse ning võrgueeskirjaga.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 40. Süsteemihalduri õigused

(1) Süsteemihaldur nõuab käesoleva seaduse §-s 38 ettenähtud kohustuse ja käesolevas seaduses ettenähtud muude kohustuste täitmiseks tootjalt tootmise suurendamist või vähendamist või tarbijalt tarbimise vähendamist või suurendab või vähendab tootmist või tarbimist ise reguleerimisvõimsuse ostmiseks sõlmitud lepingute alusel.

(2) Süsteemihalduril on õigus käesoleva seaduse §-s 38 ettenähtud kohustuse ja käesolevas seaduses ettenähtud muude kohustuste täitmiseks anda tootjatele järgimiseks kohustuslik korraldus suurendada või vähendada tootmist või tarbijatele järgimiseks kohustuslik korraldus vähendada tarbimist või suurendada või vähendada tootmist või tarbimist ise, sõltumata sellest, kas temaga on reguleerimisvõimsuse müügiks leping sõlmitud, kui sellise korralduse andmine või tootmise või tarbimise suurendamine või vähendamine on vajalik tehnilistel põhjustel või süsteemi varustuskindluse tagamiseks.

(3) Süsteemihalduril on õigus anda teistele võrguettevõtjatele ja tarbijatele järgimiseks kohustuslikke korraldusi tarbijate elektrivarustuse piiramiseks või katkestamiseks või tal on õigus piirata tarbimist või katkestada see käesoleva seaduse § 39 lõike 1 punkti 5 alusel ettevalmistatud tegevuskava kohaselt, kui see on vajalik süsteemihaldurile §-s 38 ettenähtud kohustuse või muude kohustuste täitmiseks. Käesolevas lõikes nimetatud elektrivarustuse piiramise ja katkestamise täpsem kord ning võrguettevõtjate ja tarbijate kohustused seoses elektrivarustuse piiramise ja katkestamisega sätestatakse elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(4) Oma kohustuste täitmiseks vajalikku elektrienergiat ja reguleerimisvõimsust ostes ning asjakohaseid teenuseid kasutades järgib süsteemihaldur vabaturupõhimõtteid ja turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet ning väldib põhjendamatute piirangute kehtestamist.

(5) Süsteemihalduril on õigus oma kohustuste täitmiseks seada süsteemi kasutamisele põhjendatud tehnilisi piiranguid ning tal on õigus tootjalt ja võrguettevõtjalt nõuda, et need sõlmiksid süsteemi tehnilise koostöö ja varustuskindluse tagamiseks koostöölepingu mõistlikel ja võrdse kohtlemise põhimõtet arvestaval tingimustel.

(6) Süsteemihalduril on õigus nõuda turuosalistelt ja kohalikult omavalitsuselt oma kohustuste täitmiseks vajalikku teavet.

(7) Käesoleva seaduse § 39 lõike 2 alusel makstud tasu ja hüvitatud kulutusi ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides ettenähtud süsteemihalduri kohustuste täitmiseks tehtud muid põhjendatud kulutusi käsitatakse põhivõrguettevõtja põhjendatud kulutustena ja need liidetakse kuludele, mille alusel põhivõrguettevõtja kujundab ja kooskõlastab elektrienergia edastamise eest võetava tasu.

§ 40¹. Perimeetritasu

Süsteemihaldur maksab perimeetritasu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 kohaselt põhivõrguettevõtjate vahelise elektrienergia transiidi hüvitusmehhanismiga loodud fondi. Perimeetritasu makstakse nendelt tarnetelt, mis pärinevad riikidest või lõpevad riikides, mis ei ole ühinenud nimetatud hüvitusmehhanismiga. Perimeetritasu suurus määratakse igal aastal hüvitusmehhanismi osaks oleva süsteemihaldurite vahelise lepinguga.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 41. Süsteemihalduri vastutus

(1) Süsteemihaldur hüvitab oma kohustuste täimisega kolmandale isikule tekitatud kahju üksnes juhul, kui tegemist on otsese varalise kahjuga ja süsteemihaldur oli kahju tekkimises süüdi.

(2) Süsteemihaldur ei hüvita käesoleva seaduse § 40 lõigetes 2 ja 3 nimetatud korralduste täimisest ning § 40 lõikes 5 nimetatud piirangute seadmisest tekkinud kahju, kulutusi ega saamata jäänud tulu, välja arvatud tasu maksmine või kulutuste hüvitamine tootjale või bilansihaldurile kooskõlas § 39 lõigetega 2 ja 2¹.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 42. Võrgueeskiri, elektrisüsteemi toimimise võrgueeskiri ja elektrituru toimimise võrgueeskiri

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(1) Võrgueeskirjas nähakse ette:

1) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

2) varustuskindlusest tulenevad tehnilised nõuded elektripaigaldisele;

2¹) lihtsustatud tingimused alla 15 kW võimsusega taastuvat energiaallikat tootmiseks kasutatavate tootmiseseadmete ühendamiseks võrguga;

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

3) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

4) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

5) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

5¹) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

5²) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

5³) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

5⁴) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

6) seaduses ettenähtud muud tingimused.

(2) Võrgueeskirja kehtestab **Vabariigi Valitsus**.

(3) **Vabariigi Valitsus** kehtestab määrusega elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja, millega sätestatakse:

1) varustuskindluse suhtes kohaldatavad nõuded;

2) varustuskindlusest tulenevad tehnilised nõuded elektripaigaldistele;

3) elektrivarustuse piiramise ja katkestamise kord ning võrguettevõtja ja tarbija kohustused seoses elektrivarustuse piiramise ning katkestamisega;

4) mõõtmisele ja mõõteseadmetele kohaldatavad tehnilised ning metroloogianõuded;

5) võrguga ühendamise ja tarbimis- või tootmistingimuste muutmise kord;

6) võrguettevõtja poolt võrguga ühendamise ja tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest võetava tasu arvestamise kord;

7) põhivõrguettevõtja ja naaberriikide asjaomaste võrguettevõtjate tehnilise koostöö tingimused.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(4) **Valdkonna eest vastutav minister** kehtestab määrusega elektrituru toimimise võrgueeskirja, millega sätestatakse:

1) müüja ja agregatori vahetamise nõuded ja kord;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2) turuosalistevahelise andmevahetuse nõuded;

3) bilansivastutusega seotud õigused ja kohustused;

4) bilansihalduri püsi- ja muutgarantii määramise tingimused;

5) elektrienergia müügi tingimused avatud tarne ahela katkemise korral;

6) üldteenuse hinna tasaarvestuse, üldteenusega seotud andmevahetuse ja väiketarbijate teavitamise kord;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

7) andmed, mida müüja peab edastama usaldusmargisega ja süsteemihalduri loodud võrdlemisvahendi käitajale;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

8) võrguettevõtjale kuuluva laadimispunkti, laadimispunktide kogumi ja energiasalvestusüksuse müümise enampakkumise kord.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 42¹. Elektrituru andmevahetus

(1) Andmevahetusplatvorm on digitaalne keskkond, mille kaudu toimub elektriturul andmevahetus avatud tarnija ja agregatori vahetamiseks, mõõteandmete edastamiseks ja saamiseks ning turuosalisele seadusega pandud kohustuste täitmiseks ja talle antud õiguste tagamiseks.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Elektrituru tõhusaks toimimiseks ja konkurentsi soodustamiseks loob süsteemihaldur andmevahetusplatvormi ning haldab seda selliselt, et turuosalisel, kellel selleks on seadusjärgne kohustus ja õigus, on võimalus andmed õigeks ajaks esitada ning andmeid võrdsetel alustel ja õigel ajal saada. Andmete esitamise ja saamise eest lisatasu ei võeta.

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(3) Elektriettevõtjad edastavad andmevahetusplatvormile järgmised andmed:

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

1) turuosalise elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud identifikaator;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

2) mõõtepunkti elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud identifikaator;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

3) elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud andmed mõõtepunkti kohta;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

4) mõõteandmed või tarbimisandmed mõõtepunkti kaupa;

5) info turuosalise võrgu- ja elektrilepingu ning agregeerimislepingu kehtivusaja kohta;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

6) elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud andmed mõõtepunkti avatud tarnija ja agregaatori kohta;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

7) muud elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud andmed, mis on vajalikud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärkide täitmiseks.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(4) Andmete esitamise kord sätestatakse elektrituru toimimise võrgueeskirjas.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(5) Andmevahetusplatvormi kaudu isikustatud andmete edastamiseks müüjale, agregaatorile või energiateenuse osutajale, kellega füüsilisest isikust tarbijal ei ole lepingut, peab olema füüsilisest isikust tarbija nõusolek.

Nõusolek peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) sätestatud tingimustele.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5¹) Süsteemihalduril on õigus kasutada andmevahetusplatvormile edastatud andmeid energiasatistika tegemiseks ja teha energiasatistika avalikes kättesaadavaks. Energiasatistika on anonüümne.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(6) Andmevahetusplatvormile kantud andmeid säilitatakse kaksteist aastat ning seejärel kustutatakse.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(7) Süsteemihaldur avaldab oma veebilehel andmevahetusplatvormi kasutamise ja sellega liitumise tehnilise juhendi.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

4. peatükk

BILANSIVASTUTUS, BILANSI SELGITAMINE JA BILANSIENERGIA

§ 43. Bilansivastutus

(1) Turuosaline peab tagama, et tema poolt võrku antud ja/või ostetud elektrienergia kogus oleks igal kauplemisperioodil võrdne tema poolt võrgust võetud ja/või müüdüd elektrienergia kogusega.

(2) Bilansivastutusega seotud õigused ja kohustused sätestatakse üksikasjalikumalt elektrituru toimimise võrgueeskirjas.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

§ 44. Avatud tarne

(1) Käesoleva seaduse §-s 43 nimetatud kohustuse täitmiseks sõlmib turuosaline ühe müüjaga (edaspidi *avatud tarnija*) lepingu, mis tagab turuosalisele avatud tarne (edaspidi *avatud tarne leping*).

(2) Avatud tarnija nimetab turuosalisega sõlmitud avatud tarne lepingus bilansihalduri, kes on võtnud endale kohustuse hoida avatud tarnija poolt sõlmitud avatud tarne lepingu teiseks pooleks oleva turuosalise bilanssi. Bilansihaldur võib nimetatud kohustuse võtta:

1) selle avatud tarnijaga sõlmitud avatud tarne lepinguga;

2) avatud tarne lepingute alusel toimuvate avatud tarnete katkematu ahela kaudu, mis algab bilansihalduri poolt osutatava avatud tarnega ja lõpeb käesolevas lõikes nimetatud avatud tarnijale osutatava avatud tarnega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud bilansihalduri nimetamise kohustust ei ole avatud tarnijal, kes on ise bilansihaldur.

(4) Avatud tarne sõlmimise, lõpetamise ja nendest teavitamise tähtajad sätestatakse elektrituru toimimise võrgueeskirjas.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(4¹) Kui turuosalise avatud tarne leping on katkenud, loetakse tema avatud tarnijaks kuni uue lepingu sõlmimiseni see võrguettevõtja, kelle võrguga on tema elektripaigaldis ühendatud.

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(4²) Võrguettevõtja osutab turuosalisele, välja arvatud väiketarbijale, käesoleva paragrahvi lõike 4¹ kohaselt avatud tarnet:

- 1) võrgust võetud elektrienergia eest bilansienergia hinnaga, millele lisab põhjendatud kulutuste summa;
 - 2) võrku antud elektrienergia eest ilma tasuta.
- [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(5) Bilansihalduri avatud tarnija on süsteemihaldur. Avatud tarneks sõlmib bilansihaldur süsteemihalduriga bilansilepingu.

(5¹) Üliväikeses eraldatud võrgus on bilansihalduri avatud tarnija käesoleva seaduse §-s 55¹ nimetatud tootmiskohustusega tootja.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(6) Avatud tarnija teavitab avatud tarne algusest ja lõppemisest elektriettevõtjat, kes selgitab avatud tarne teise poole bilanssi.

(7) Avatud tarnija edastab käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud teabe ka:

- 1) avatud tarne teise poole jaotusvõrguettevõtjale, kui jaotusvõrguettevõtja ei selgita selle poole bilanssi;
- 2) tema enda bilansi selgitajale, kui ta ei ole varem elektrienergiat sellesse jaotusvõrku müünud.

(8) Süsteemihalduri taotluse alusel esitab bilansihaldur talle andmed oma avatud tarne lepingute alusel toimuvate avatud tarnete ahela kohta nende turuosaliste suhtes, kelle bilanssi ta selgitab.

(9) [Kehtetu -RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(10) [Kehtetu -RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(11) [Kehtetu -RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

§ 45. Määratud tarne

(1) Bilansihaldur määrab kindlaks korra, mida järgides tuleb teda teavitada määratud tarnetest sellele turuosalisele, kelle bilanssi bilansihaldur käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt hoiab.

(2) Süsteemihaldur määrab kindlaks korra, mida järgides teavitatakse teda neist määratud tarnetest, mis mõjutavad bilansihaldurite vahelist bilanssi või mis toimuvad riigipiiri ületava liini kaudu.

(3) Määratud tarneks sõlmitud lepingu pool teeb tema bilanssi käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt hoidvale bilansihaldurile teatavaks määratud tarne alguse ning esitab koondandmed määratud tarne teise poole kohta bilansihalduri määratud korras.

(4) Määratud tarne lepingu pool esitab oma avatud tarnijale kauplemisperioodide kaupa koondandmed määratud tarnetena müüdüd ja ostetud elektrienergia koguste kohta.

(5) Bilansihaldur esitab oma bilansis olevate määratud tarnete koondandmed süsteemihaldurile kauplemisperioodide kaupa iga bilansihalduri kohta, kui määratud tarded mõjutavad tema ja teiste bilansihaldurite vahelist bilanssi.

§ 46. Bilansi selgitamine

(1) Turuosalise bilanss selgitatakse iga kauplemisperioodi kohta.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2) Turuosaline peab tagama oma bilansi selgitamiseks vajalike andmete esitamise bilansi selgitajale käesolevas seaduses ja elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud korras.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(3) Bilansi selgitamiseks kasutatakse:

- 1) elektrienergia mõõtmist kauglugemisseadmega;
- 2) kombineeritud mõõtmist koos elektrienergia koguse jaotamisega ajagraafiku (edaspidi *tüüppoormusgraafik*) alusel;
- 3) määratud tarneid.

(4) Bilansi selgitamise tulemusena tehakse kindlaks turuosalise avatud tarne suurus igal kauplemisperioodil.

(5) Kombineeritult mõõtmist koos tüüpkoormusgraafikuga võib bilansi selgitamisel kasutada juhul, kui liitumispunkti faasi peakaitsme suurus ega faasi võimsus ei ületa elektrituru toimimise võrgueeskirjas ettenähtud piirmäärasid.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(6) Kui turuosalise bilansi selgitamiseks ei või käesoleva paragrahvi lõike 5 kohaselt kasutada kombineeritult mõõtmist koos tüüpkoormusgraafikuga, kasutatakse turuosalise bilansi selgitamisel elektrienergia mõõtmist kauglugemisseadmega ja määratud tarneid.

(7) Võrguettevõtja kooskõlastab oma teeninduspiirkonna tüüpkoormusgraafikud Konkurentsiametiga.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(8) Kui turuosalise või nende rühma eripära tõttu erineb selle turuosalise või nende rühma elektrienergia kasutamine oluliselt tüüpkoormusgraafikus ettenähtud kasutamisest, võib asjaomane jaotusvõrguettevõtja Konkurentsiametilt nõuda, et see turuosalise või nende rühma eripära arvestades viivitamata kooskõlastab uue tüüpkoormusgraafiku. Jaotusvõrguettevõtja võib samuti alustada nimetatud turuosalise või nende rühma poolt kasutatava elektrienergia mõõtmist kauglugemisseadmega. Kauglugemisseadme maksumuse ning selle paigaldamiseks tehtud kulutused, samuti mõõteandmete kogumiseks ja töötlemiseks tehtavad täiendavad kulutused hüvitab jaotusvõrguettevõtjale asjaomane turuosaline.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(9) Elektrienergia bilanss üliväikeses eraldatud võrgus kujuneb selle võrgu põhisel ja süsteemi bilansist lahus.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 47. Võrguettevõtja kohustused bilansi selgitamisel

(1) Võrguettevõtja korraldab bilansi selgitamiseks ja arveldamiseks vajalike mõõteandmete edastamise bilansi selgitajale ning süsteemihaldurile oma võrgu liitumis- ja mõõtepunktide kaupa.

(2) Jaotusvõrguettevõtja korraldab tema võrguga ühendatud turuosaliste bilansi selgitamise ja sellega seotud teabevahetuse.

(3) Jaotusvõrguettevõtja arvutab tema võrguga ühendatud nende turuosaliste elektrienergia kogused, kelle bilanss tuleb käesoleva seaduse kohaselt selgitada. Elektrienergia koguse arvutamisel kasutab jaotusvõrguettevõtja andmeid, mis on saadud elektrienergia mõõtmisel kauglugemisseadmega või kombineeritult mõõtmise ja tüüpkoormusgraafiku alusel.

(4) Jaotusvõrguettevõtja esitab bilansihaldurile koondandmed tema võrku elektrienergia andmise ja sealt võtmise kohta nende turuosaliste kaupa, kelle bilanssi bilansihaldur hoiab käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt.

(5) Jaotusvõrguettevõtja annab müüjale bilansi hoidmiseks ja arveldamiseks vajalikku teavet bilansi selgitamise käigus arvatud elektrienergia koguste kohta tema võrguga ühendatud nende turuosaliste osas, kellele müüja elektrienergiat müüb.

(6) Võrguettevõtja teeb üks kord aastas kindlaks turuosalisele kombineeritult mõõtmist ja tüüpkoormusgraafikut kasutades arvatud elektrienergiakoguse ja mõõdetud tegeliku elektrienergiakoguse vahe.

(7) Kui nendele turuosalistele, kellele müüja müüs elektrienergiat, kombineeritult mõõtmist koos tüüpkoormusgraafikuga kasutades arvatud elektrienergia kogus kokku on käesoleva paragrahvi lõike 6 kohaselt tehtud arvutuse järgi suurem nimetatud turuosalistele kokku mõõdetud tegelikust elektrienergia kogusest, maksab võrguettevõtja vahekoguse eest tasu müüjale, ja kui väiksem, maksab müüja vahekoguse eest tasu võrguettevõtjale.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud vahekoguse eest maksmisele kuuluvat tasu arvutades lähtutakse elektrienergia koguse arvutamise aluseks olnud ajavahemiku elektrienergia keskmisest hinnast, mille määramise alused ja kord nähakse ette elektrituru toimimise võrgueeskirjas.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

§ 48. Bilansihalduri kohustused bilansi selgitamisel

(1) Bilansihaldur korraldab bilansi selgitamise ja sellega seotud teabevahetuse põhivõrgus ning põhivõrgu ja jaotusvõrgu vahelistes mõõtepunktides nende turuosaliste kohta, kelle bilanssi ta hoiab käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt. Bilansihaldur korraldab samuti bilansi selgitamise ja sellega seotud teabevahetuse vahemikus põhivõrgust jaotusvõrku nende turuosaliste kohta, kellel on määratud tarneid ja kelle bilanssi ta hoiab § 44 lõike 2 kohaselt.

(2) Mõõteandmeid kasutades arvutab bilansihaldur need elektrienergia kogused, mis on teistele turuosalistele põhivõrgus müünud turuosaline, kelle bilanssi ta hoiab käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt. Bilansihaldur arvutab samuti jaotusvõrguga ühendatud nende turuosaliste elektrienergia kogused, kellel on määratud tarneid, kasutades mõõtmisel kauglugemisseadmega ning kombineeritult mõõtmise ja tüüpkoormusgraafiku abil saadud andmeid.

(3) Bilansi selgitamiseks esitab bilansihaldur süsteemihaldurile mõõtmistel põhinevad oma avatud tarnete koondandmed ja nende turuosaliste määratud tarnete koondandmed, kelle bilanssi ta hoiab käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt.

(4) Bilansihaldur esitab müüjale või turuosalisele, kellele elektrienergiat müüdi, bilansi hoidmiseks ja arveldamiseks vajalikke andmeid nende elektrienergia koguste kohta, mis on arvatud bilansi selgitamiseks.

§ 49. Süsteemihalduri kohustused bilansi selgitamisel

(1) Süsteemihaldur selgitab süsteemi bilansi ja bilansihaldurite bilansid ning saadud andmete alusel koostab aruande, mis käsitleb bilansist kõrvalekallet süsteemihalduri ja bilansihaldurite vahel ning aruande bilansi kõrvalekalde kohta süsteemi ja teiste riikide elektrisüsteemide vahel.

(2) Süsteemihaldur esitab bilansihaldurile nende elektrienergiakoguste andmed, mida nad müüvad teineteisele. Välismaisele turuosalisele teeb süsteemihaldur teatavaks selle turuosalise poolt ostenud ja müüdud elektrienergia kogused, mis ületasid Eesti riigipiiri.

§ 50. Bilansi selgitamiseks täidetavad muud kohustused

(1) Asjakohase nõude saamise korral esitab turuosaline võrguettevõtjale, turuosalise bilanssi käesoleva seaduse § 44 lõike 2 kohaselt hoidvale bilansihaldurile või süsteemihaldurile elektrienergia ostu, kasutamise ja müügi andmeid, kui nende esitamise nõue on õigustatud bilansi selgitamise või bilansivastutuse seisukohalt.

(2) Bilansihaldur aitab süsteemihalduril parandada bilansi selgitamiseks esitatud ebaõiged andmed, kui see on vajalik süsteemi bilansi selgitamiseks.

(3) Bilansi selgitamiseks turuosalisele ettenähtud õigusi ja kohustusi ning käesolevas peatükis nimetatud teabe edastamise tähtaegu käsitletakse üksikasjalikult elektrituru toimimise võrgueeskirjas.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

§ 51. Bilansienergia ost ja müük

(1) Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilanss mis tahes kauplemisperioodil negatiivne, loetakse, et süsteemihaldur on sellel kauplemisperioodil müünud bilansihaldurile bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel kauplemisperioodil.

(2) Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilanss mis tahes kauplemisperioodil positiivne, loetakse, et bilansihaldur on sellel kauplemisperioodil müünud süsteemihaldurile bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel kauplemisperioodil.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud bilansienergia müük loetakse süsteemihalduri ja bilansihalduri vahel toimunuks käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides ning bilansilepingu sätestatud tingimustel.

§ 52. Bilansihalduri õigused ja kohustused

(1) Bilansihalduril on õigus saada tema poolt süsteemihaldurile müüdud bilansienergia eest tasu käesoleva seaduse, elektrituru toimimise võrgueeskirja ja süsteemihalduriga sõlmitud lepingu kohaselt.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(2) Bilansihaldur tasub süsteemihalduri poolt temale müüdud bilansienergia eest käesoleva seaduse, elektrituru toimimise võrgueeskirja ja süsteemihalduriga sõlmitud lepingu kohaselt.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(2¹) Bilansihaldur hüvitab süsteemihaldurile perimeetritasu, mis kuulub tasumisele selle turuosalise asjaomastelt tarnetelt, kelle bilanssi bilansihaldur hoiab.
[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(3) Bilansihaldur täidab muid käesolevas seaduses, elektrituru toimimise võrgueeskirjas ja süsteemihalduriga sõlmitud lepingutes ettenähtud kohustusi.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

§ 53. Bilansiteenuse hind ja bilansilepingu tüüptingimused

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1) Kauplemisperioodil käesoleva seaduse § 51 lõigete 1 ja 2 kohaselt bilansihaldurile müüdud või bilansihalduri müüdud bilansienergia hinna määrab käesoleva seaduse ja bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu kohaselt süsteemihaldur pärast kauplemisperioodi lõppemist.

(2) Süsteemihaldur lähtub bilansiteenuse osutamisel komisjoni määruse (EL) 2017/2195 artiklis 44 sätestatud põhimõtetest.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) Süsteemihaldur võib bilansienergia hinna kujundamisel eelistada neid turuosalisi, kelle kauplemisperioodi bilansist kõrvalekalle on vastupidine kogu süsteemi bilansist kõrvalekaldele samal kauplemisperioodil, võrreldes turuosalistega, kelle bilansist kõrvalekalle samal kauplemisperioodil on samasuunaline kogu süsteemi bilansist kõrvalekaldega.

(4) Süsteemihaldur kooskõlastab bilansilepingu tüüptingimused Konkurentsiametiga.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Süsteemihaldur avalikustab bilansienergia hinna ja bilansilepingu tüüptingimused oma veebilehel.

(6) Süsteemihaldur töötab välja ja esitab Konkurentsiametile kooskõlastamiseks bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse meetoodika.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 54. Bilansienergia eest tasumise kord

(1) Süsteemihaldur arvutab bilansihaldurilt sissenõutava tasu ja talle makstava tasu suuruse käesoleva seaduse § 51 alusel kindlaks tehtud bilansienergia koguste ja § 53 alusel määratud bilansienergia müügihinna alusel.

(2) Süsteemihaldur esitab bilansihaldurile arvestusperioodi kohta käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvatud tasude arved ning tasub bilansihalduri poolt lõike 1 alusel arvatud tasude kohta esitatud arved.

(3) Süsteemihaldurile andmete edastamise ning bilansihaldurilt bilansienergia eest sissenõutavate ja bilansihaldurile bilansienergia eest makstavate tasude arvestamise, tasaarvestuse ja tasumise üksikasjalik kord sätestatakse elektrituru toimimise võrgueeskirjas.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

5. peatükk TOOTMINE

§ 55. Tootja kohustused

(1) Tootja tootmisseedmed peavad olema käesoleva seaduse § 42 alusel kehtestatud määrustega kehtestatud tehniliste nõuete kohased. Tootmisseedme nõuetekohasust kinnitab katsetulemuste alusel pärast katsetusperioodi lõppemist võrguettevõtja, kelle võrguga on tootmisseedme ühendatud või kelle teeninduspiirkonnas on tootmisseedme ühendatud otseliini ja tarbija elektripaigaldise kaudu tema võrguga. Kui tootmisseedme netovõimsus ületab 5 MW, kinnitab tootmisseedme nõuetekohasust süsteemihaldur. Tootmisseedme arvatakse nõuetekohaseks nimetatud kinnituse väljastamise päevast alates. Katsetusperioodi pikkuse ja muud katsetustega seonduvad tingimused sätestatakse käesoleva seaduse § 42 alusel kehtestatud määrustes. Kui tootmisseedme kohta on väljastatud Euroopa tootesertifikaat, ei pea sellega hõlmatud parameetreid ega funktsioone kontrollima.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(2) Tootja täidab süsteemihalduri poolt käesoleva seaduse alusel antud korraldusi.

(3) Tootja teeb süsteemihaldurile viivitamata teatavaks varustuskindlust või lepinguga võetud kohustuste täitmist ohustava või ohustada võiva avariioluliku olukorra või avarii või muu asjaolu.

(4) Kui elektrienergiat soojuse ja elektrienergia koostootmise režiimis tootev tootja on soojuse või elektrienergia tootmise osas turguvalitsev ettevõtja konkurentsiseaduse tähenduses, peab ta Konkurentsiameti nõudel esitama tulude ja kulude jaotuse eraldi elektrienergia tootmise ja soojuse tootmise kohta koos asjakohaste põhjendustega.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

§ 55¹. Tootmiskohustusega tootja

Üliväikese eraldatud võrgu tarbijate elektrivajaduse rahuldamiseks vajaliku elektrienergia toodab käesoleva seaduse §-s 66¹ nimetatud viisil lepingu sõlminud isik või jaotusvõrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas üliväike eraldatud võrk paikneb (edaspidi *tootmiskohustusega tootja*).

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 56. Tootmisseedme võõrandamine

(1) Tootmisseedme omanik ja tootja peavad tootmisseedme võõrandamisest või otsese valduse üleandmisest kirjalikult teavitama Konkurentsiametit. Teates esitatakse võõrandaja ja omandaja või otsese valduse loovutaja ja selle saaja nimi, isikukood või äriregistrikood ja kontaktandmed ning andmed, mis võimaldavad määratleda võõrandatud või üleantud tootmisseedet ja selle asukohta.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust ei ole 1 MW ja väiksema netovõimsusega tootmisseadme võõrandamise või otsese valduse üleandmise korral.

§ 57. Taastuvad energiaallikad

(1) Käesoleva seaduse tähenduses on taastuvad energiaallikad vesi, tuul, päike, laine, tõus-mõõn, maasoojus, prügilagaas, heitvee puhastamisel eralduv gaas, biogaas ja biomass.

(2) Käesoleva seaduse tähenduses on biomass põllumajanduse (sealhulgas taimsete ja loomsete ainete) ja metsanduse ning nendega seonduva tööstuse toodete, jäätmete ja jääkide bioloogiliselt lagunev osa ning tööstus- ja olmejäätmete bioloogiliselt lagunevad komponendid.

(3) Vedelat biokütust käsitatakse käesoleva seaduse tähenduses taastuva energiaallikana, kui see kütus vastab atmosfääriõhu kaitse seaduse § 120 lõike 1 alusel kehtestatud vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumidele ja energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32³sätetatud põhimõtetele.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(4) Biomasskütust käsitatakse käesoleva seaduse tähenduses taastuva energiaallikana, kui see kütus vastab energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32³sätetatud põhimõtetele.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 58. Tootmine taastuvast energiaallikast ja tõhus koostootmine

(1) Tootja ei või subsideerida taastuvatest energiaallikatest tootmist muu tootmise arvel ja vastupidi. Konkurentsiameti nõudel esitab tootja taastuvatest energiaallikatest tootmise tulude ja kulude jaotuse andmed eraldi muu tootmise asjaomastest andmetest.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(2) Elektrienergia kogus, mille kohta antakse energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32⁷ nimetatud päritolutunnistus, samuti elektrienergia kogus, mille eest tervikuna või osaliselt makstakse §-s 59, 59⁴, 59⁵ või 59⁶ nimetatud toetust, määratakse kindlaks kauglugemisseadmega ning selleks loetakse tootja elektriijaama kõikides liitumispunktides kokku kauplemisperioodi jooksul tegevusloa alusel tegutseva võrguettevõtja võrku antud saldeeritud toodang ja käesoleva seaduse kohase otseliini kaudu tarbijale edastatud elektrienergia kogus. Käesoleva seaduse §-s 108⁸ nimetatud juhul määratakse elektrienergia kogus, mille eest makstakse toetust või mille kohta väljastatakse päritolutunnistus, kindlaks iga elektritootmiseks kasutatava elektripaigaldise põhiselt eraldi selleks ettenähtud kauglugemisseadmega.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(3) Tootja esitab põhivõrguettevõtjale iga kalendrikuu viiendaks kuupäevaks tootmisseadmete kaupa andmed eelmise kalendrikuu kogu elektrienergia toodangu kohta ja selle kohta, kui palju ta tootis eelmise kalendrikuu jooksul elektrienergiat taastuvatest energiaallikatest või tõhusa koostootmise režiimil ning missugune osa sellest müüdi käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud toetust kasutades.

[RT I, 05.07.2016, 3- jõust. 01.01.2017]

(4) Konkurentsiametil ja põhivõrguettevõtjal on õigus nõuda tootjalt, liinivaldajalt ja võrguettevõtjalt, kelle liini või võrguga on tootja tootmisseadmed ühendatud, andmeid, mis on vajalikud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel esitatud teabe kontrollimiseks.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(5) Kui tegevusloa nõuete kohase tootmisseadmega taastuvast energiaallikast või tõhusa koostootmise režiimil tegelikult toodetud elektrienergia kogus on vähemalt kahe järjestikuse kalendrikuu jooksul väiksem käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud toetust kasutades samas ajavahemikus müüdü kogusest, on Konkurentsiametil õigus tunnistada tegevusluba kehtetuks või muuta selle tingimusi nii, et §-s 59 nimetatud toetust kasutades ei või elektrienergiat enam müüa.

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(6) Kui elektrienergiat toodetakse kombineeritult nii taastuvast energiaallikast kui ka muust energiaallikast, saab tootja käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punkti 1 alusel määratud toetust üksnes selle koguse elektrienergia eest, mis toodeti taastuvast energiaallikast. Tootja peab energiaallikate kasutamise ja neist toodetud elektrienergia koguste kohta igakuulist arvestust.

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(7) Taastuvast energiaallikast toodetava elektrienergia osakaalu määramise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister.

(8) Põhivõrguettevõtja avaldab oma veebilehel käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmete esitamise korra.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(9) Kui tootja ei esita käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 või käesoleva seaduse § 59³ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmeid või on esitanud valeandmeid, võib põhivõrguettevõtja keelduda toetuse väljamaksmisest.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 58¹. Päritolutunnistus

[Kehtetu -RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 58². Segajääk

[Kehtetu -RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 58³. Oma tarbeks taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia tarbijad

(1) Tarbija võib tarbida oma tarbeks taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergiat.

(2) Oma tarbeks toodetud taastuvelektrienergia tarbijal on õigus individuaalselt või energiavahendaja kaudu toota, salvestada ja müüa taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergiat.

(3) Oma tarbeks toodetud taastuvelektrienergia tarbija tootmiseseadme omanik võib olla kolmas isik ning selle paigaldustöid ja käitamist, sealhulgas mõõtmisi ja hooldust, võib hallata kolmas isik. Selline kolmas isik ei ole oma tarbeks toodetud taastuvelektrienergia tarbijaks.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 59. Toetus

(1) Tootjal on õigus saada põhivõrguettevõtjalt käesolevas paragrahvis nimetatud toetust:

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

1) elektrienergia eest, kui ta on selle tootnud taastuvast energiaallikast tootmiseseadmega, mille netovõimsus ei ületa 125 MW;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2) alates 2010. aasta 1. juulist elektrienergia eest, kui ta on selle tootnud biomassist koostootmise režiimil, välja arvatud juhul, kui biomassist toodetakse elektrienergiat kondensatsioonirežiimil, siis toetust ei maksta. Koostootmise täpsema juhise kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul. Koostootmise täpsema juhise ettepaneku esitamisel Vabariigi Valitsusele võtab valdkonna eest vastutav minister aluseks Konkurentsiameti ettepaneku;

3) elektrienergia eest, kui ta on selle tootnud tõhusa koostootmise režiimil jäätmetest jäätmeseaduse tähenduses, turbast või põlevkivitöötlemise uttegaasist;

4) elektrienergia eest, kui ta on selle tootnud tõhusa koostootmise režiimil tootmiseseadmega, mille elektriline võimsus ei ületa 10 MW.

5) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Põhivõrguettevõtja maksab tootjale tema taotluse alusel toetust:

1) 0,0537 eurot ühe kilovatt-tunni elektrienergia eest, kui see on toodetud käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 või 2 kohaselt;

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

2) 0,032 eurot ühe kilovatt-tunni elektrienergia eest, kui see on toodetud käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 või 4 kohaselt;

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

3) ühe kilovatt-tunni elektrienergia eest käesoleva lõike punktis 1 või 2 nimetatud määras või Konkurentsiameti kooskõlastatud määras, kui elektrienergia on toodetud tõhusa koostootmise režiimil taastuvast energiaallikast või turbast.

4) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

5) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

6) [kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud toetus on riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, mille andmisel järgitakse Euroopa Komisjoni keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniseid ning Euroopa Komisjoni asjakohast riigiabi andmist lubavat otsust.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2²) Vähemalt 1 MW elektrilise võimsusega tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest on tootjal õigus taotleda käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud toetust, kui tootja on hiljemalt 2016. aasta 31. detsembril seisuga alustanud seda tootmiseseadet puudutava investimisprojekti osas töödega vähemalt ühel järgmistest viisidest:

1) alustanud elektrienergia tootmist;

2) alustanud seda investimisprojekti puudutavate ehitustöödega;

3) võtnud endale kindla kohustuse tellida seadmeid tootmiseseadme rajamiseks;

4) võtnud mis tahes muu kohustuse, mis muudab selle investeerimisprojekti pöördumatuks; seejuures ei loeta investeerimisprojekti pöördumatuks muutvate kohustuste hulka tootmisseedmealuse kinnistu omandamist, lubade hankimist ega ettevalmistustöid.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2³) Kui tootja taotleb põhivõrguettevõtjalt hinnangut enda vastavuse kohta käesoleva paragrahvi lõikes 2² nimetatud tingimusele, peab põhivõrguettevõtja hinnangu andma 90 päeva jooksul alates asjakohase taotluse laekumisest. Taotluse menetlemise tähtaeg peatub, kui põhivõrguettevõtjale ei ole esitatud otsuse tegemiseks vajalikku teavet.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2⁴) Tootmisseedme puhul, mille elektriline võimsus on suurem kui 50 kW ja väiksem kui 1 MW, peab tootja asjakohane tootmisseedme käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud toetuse saamiseks elektrienergiat tootma hiljemalt 2018. aasta 31. detsembril.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(2⁵) Alla 50 kW elektrilise võimsusega tootmisseedmega toodetud elektrienergia eest võib tootja saada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud toetust juhul, kui elektrienergiat toodetakse hiljemalt 2020. aasta 31. detsembril ning asjakohase tootmisseedme rajamiseks ei ole tootja saanud riigilt investeeringutoetust.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(2⁶) Käesoleva paragrahvi lõikes 2⁵ nimetatud toetus on riigiabi komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), artikli 43 tähenduses ning selle andmisel järgitakse samas määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatut.
[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(2⁷) Käesoleva paragrahvi lõikes 2⁵ nimetatud toetuse saajal ei tohi toetuse väljamaksmise ajal olla täitmata komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 1 lõike 4 punktis a nimetatud Euroopa Komisjoni korraldust ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi tagasimaksmise kohta ning ta ei tohi olla raskustes olev ettevõtja sama määruse artikli 2 punkti 18 tähenduses.
[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(2⁸) Süsteemihaldur esitab riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile andmed käesoleva paragrahvi lõikes 2⁵ nimetatud toetust saanud isikule antud riigiabi kohta vastavalt konkurentsiseaduse § 49² lõikele 3 ning säilitab riigiabi andmisega seotud dokumente 10 aastat käesoleva paragrahvi lõike 2⁵ alusel viimase toetuse andmisest arvates.
[RT I, 30.06.2020, 9- jõust. 01.07.2020]

(3) Konkurentsiamet võib kooskõlastada tootja taotluse alusel käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–3 nimetatud toetuse määrast erineva määra, kui elektrienergia on toodetud tõhusa koostootmise režiimil taastuvast energiaallikast või turbast. Uue toetuse määra kooskõlastamisel esitab Kliimaministeerium Euroopa Komisjonile eraldi riigiabi teatise vastavalt konkurentsiseaduse §-le 34¹. Konkurentsiameti uut kooskõlastatud toetuse määra hakkab põhivõrguettevõtja rakendama pärast Euroopa Komisjoni lubavat otsust.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud toetuse määra kooskõlastamisel võetakse arvesse, et toetus koos elektrienergia turuhinnaga peab võimaldama tootjal:
1) katta elektrienergia tootmiseks tehtavad põhjendatud kulutused eeldusel, et kulutused kütusele ei ületa kütuse turuhinda;
2) katta õigusaktist ning tegevusloa tingimustest tulenevate kohustuste täitmiseks tehtavad kulutused;
3) katta põhjendatud kapitalikulu;
4) tagada põhjendatud tulukus investeeritud kapitalilt.

(5) Valdkonna eest vastutav ministervõib vajaduse korral kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud taotluses esitatavate andmete loetelu ja nende esitamise korra.
[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

§ 59¹. Toetuse tingimused

(1) Käesoleva seaduse §-des 59 ja 59⁴–59⁶ nimetatud toetuse saamiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

1) elektrienergia on toodetud käesoleva seaduse ja võrgueeskirja ning elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja nõuete kohase tootmisseedmega;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

2) tootja täidab käesoleva seaduse 4. peatükis ja §-s 58 sätestatud kohustusi;

3) toetuse saamise taotluses esitatavad mõõdetavad andmed kasutatud kütuse koguse, kütuse kütteväärtuse määramise ning koostootmise protsessis toodetud soojuse koguse kohta on käesoleva seaduse § 59³ kohaselt kontrollitud.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Tootja ei saa käesoleva seaduse §-des 59 ja 59⁴–59⁶ nimetatud toetust:

1) kui tuuleenergiast elektrienergia tootjale on riik maksnud sama tootmiseseadme eest investeringutoetust ning tootja ei ole investeringutoetust riigile hüvitanud;

2) kui puuduvad elektrienergia tootmiseks vajalikud keskkonnalaad või tootja rikub keskkonnalubadega sätestatud tingimusi;

3) elektrienergia eest, mis on toodetud elektriijaama omatarbeks;

4) elektrienergia eest, mis on toodetud elektribörsi Eesti hinnapiirkonnas järgmise päeva turul negatiivse turuhinna kehtimise ajal;

5) elektrienergia eest, mis on toodetud käesoleva seaduse §-s 92⁵ nimetatud koostööprojekti raames;

6) kui tootja on raskustes olev ettevõtja Euroopa Komisjoni raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi suuniste tähenduses;

7) kui tootjal on täitmata Euroopa Komisjoni otsuse alusel ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi tagasimaksmise kohustus.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) Käesoleva seaduse § 59 lõikes 2 nimetatud taotluses esitatakse tootmiseks kasutatud seadmete andmed, toetuse saamiseks õigusaktides ettenähtud andmed ning elektrienergia päritolu selgitamiseks vajalikud põhivõrguettevõtja kehtestatud andmed, kui elektrienergia päritolu ja kogust ei ole võimalik üheselt määrata.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(4) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(5) Tuult energiaallikana kasutatav ja käesoleva seaduse § 59 lõikes 2² nimetatud tingimusele vastav tootja võib saada toetust, kuni kalendriaastas on toetust makstud Eestis kokku 600 GWh tuuleenergiast toodetud elektrienergia eest. Arvestust peetakse iga kalendriaasta kohta eraldi.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(6) [Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(7) Põhivõrguettevõtja avaldab oma veebilehel järgmise teabe, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 05.06.2009, lk 16–62) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2004/8/EÜ soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel, millega muudetakse direktiivi 92/42/EMÜ (ELT L 052, 21.02.2004, lk 50–60), sätestatud eesmärkidest:

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

1) taastuvast energiaallikast ning tõhusa koostootmise režiimil toodetava elektrienergia koguse prognoos järgmise kalendrikuu ja järgmise kalendriaasta kohta;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2) andmed kalendrikuude kaupa selles kalendriaastas tuuleenergiast toodetud elektrienergia koguse kohta;

2¹) eelmisel kalendriaastal taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia kogus;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2²) eelmisel kalendriaastal tõhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia kogus;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2³) elektrienergia lõpptarbimine eelmisel kalendriaastal;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2⁴) eelmisel kalendriaastal taastuvast energiaallikast ning tõhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia protsentuaalne osakaal, lähtudes käesoleva lõike punktidest 2¹–2³;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

3) käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud elektrienergia koguse saavutamise prognoos jooksva kalendriaasta kohta, võttes aluseks eelmistel kuudel tuuleenergiast tegelikult toodetud elektrienergia koguse;

4) käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmete loetelu ja nende esitamise kord.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(8) Kui käesoleva seaduse § 59⁴ lõike 5, § 59⁵ lõike 1 või § 59⁶ lõike 1 alusel välja kuulutatud vähempakkumise võitnud tootja võõrandab oma vähempakkumises kasutatud tootmiseseadme pärast § 59⁴ lõikes 11, § 59⁵ lõikes 5 või § 59⁶ lõikes 8 nimetatud korralduse vastuvõtmist, läheb toetuse saamise õigus üle tootmiseseadme uuele elektrienergia tootjast omanikule. Tootmiseseadme uus omanik teavitab vähempakkumise läbiviijat tootmiseseadme omandamisest 14 päeva jooksul pärast tootmiseseadme omandamist.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

§ 59². Toetuse rahastamine

(1) Käesoleva seaduse §-des 59, 59⁴ ja 59⁶ nimetatud toetuse rahastamisest tekkiva kulu ning §-des 59 ja 59⁴–59⁶ nimetatud toetuste haldamise põhjendatud kulu ning energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32⁷ nimetatud biometaan, vesiniku, veeldatud gaasi, elektri, soojus- või jahutusenergia päritolutunnistuste elektroonilise andmebaasi haldamise ning vedelkütuse seaduse § 2⁶ lõikes 2 nimetatud digitaalse keskkonna haldamise põhjendatud kulu kannab tarbija, arvestades võrguteenuse tarbimise mahtu ja otseliini kaudu tarbitud elektrienergia kogust.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(2) Põhivõrguettevõtja koostab ja avaldab oma veebilehel iga aasta 1. detsembriks hinnangu selle kohta, kui suur on taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia ning töhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia järgmise kalendriaasta käesoleva seaduse §-des 59 ja 59⁴ nimetatud toetuste rahastamise kulu, tarbijatele osutatavate võrguteenuste maht ja otseliinide kaudu tarbitud elektrienergia kogus. Põhjendatud juhul on põhivõrguettevõtjal õigus käesolevas lõikes nimetatud hinnangut ja toetuste rahastamise kulu jooksva kalendriaasta jooksul muuta.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) Põhivõrguettevõtja nõudmisel esitavad jaotusvõrguettevõtja ja liinivaldaja oma hinnangu järgmisel kalendriaastal nende osutatavate võrguteenuste mahu ja otseliini kaudu tarbitava elektrienergia koguse kohta.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud hinnangu alusel määrab põhivõrguettevõtja järgmise kalendriaasta toetuste rahastamise kulu suuruse tarbitud võrguteenuse ja otseliini kaudu tarbitud elektrienergia ühe kilovatt-tunni kohta, võttes arvesse hinnangu koostamisele vahetult eelnenud 12 kuu jooksul käesoleva seaduse §-des 59, 59⁴ ja 59⁶ nimetatud toetuste rahastamiseks üle- või alalaekunud summasid, ülelaekunud summalt teenitud intressi või alalaekunud summalt tasutud intressi, § 92⁴ lõikes 1 nimetatud statistilise ülekande lepingu alusel laekunud tulusid, mis ületavad statistilise ülekande lepingu täitmiseks vajaliku energia koguse eest tootjale makstava toetuse rahastamise kulu, ning §-des 59 ja 59⁴–59⁶ nimetatud toetuste haldamiseks ning energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32⁷ nimetatud biometaan, vesiniku, veeldatud gaasi, elektri, soojus- või jahutusenergia päritolutunnistuste elektroonilise andmebaasi haldamiseks tehtavaid põhjendatud kulutusi. Põhivõrguettevõtja avaldab toetuste rahastamise kulu suuruse koos selle aluseks olevate andmete ja arvutuskäiguga oma veebilehel.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(5) Võrguettevõtja esitab tarbijale võrguteenuste eest ja liinivaldaja otseliini kaudu tarbitud elektrienergia eest arve, millel on taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia ja töhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia toetuste rahastamise kulu eraldi välja toodud.

(6) Jaotusvõrguettevõtja ja liinivaldaja esitavad osutatud võrguteenuste mahu ja otseliini kaudu tarbitud elektrienergia koguse andmed põhivõrguettevõtjale iga kuu viiendaks kuupäevaks.

(7) Põhivõrguettevõtja esitab käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud andmete alusel iga kuu seitsmendaks kuupäevaks võrguettevõtjale või liinivaldajale toetuste rahastamise arve, milles ettenähtud summa tasutakse põhivõrguettevõtjale iga kuu 21. kuupäevaks, sõltumata sellest, kas tarbijad on toetuste rahastamise eest tasunud.

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud andmed jäetakse ettenähtud tähtajal esitamata, on põhivõrguettevõtjal õigus koostada arve jaotusvõrguettevõtja või liinivaldaja tarbijate tarbimise prognoosi alusel. Täpsete andmete selgumise korral esitab põhivõrguettevõtja tasaarvestuse järgmise kuu arvel.

(9) Põhivõrguettevõtja maksab tootjale käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud toetuse välja kalendrikuu 21. kuupäeval, kui §-s 59¹ nimetatud nõuded on täidetud.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 59³. Elektrienergia ning töhusa koostootmise režiimil toodetud elektri- ja soojusenergia tootmiseks kasutatava kütuse aruandlus

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(1) Tootja tagab elektrienergia ning koostootmise režiimil toodetud elektri- ja soojusenergia tootmiseks kasutatava kütuse koguse mõõtmise ja arvepidamise ning määrab ja dokumenteerib tootmiseks kasutatud kütuse kütteväärtuse.

(2) Tootja esitab põhivõrguettevõtjale iga kalendrikuu viiendaks kuupäevaks eelmise kalendrikuu elektrienergia ja koostootmise režiimil toodetud soojusenergia tootmiseks kasutatud kütuse aruande ning andmed toodetud elektri- ja soojusenergia kohta.

(3) Tootjal on kohustus esitada põhivõrguettevõtja nõudmisel andmed, mis on vajalikud käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel esitatud teabe kontrollimiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud kohustus on tootjatel, kes kasutavad elektrienergia tootmiseks primaarenergiana muud allikat kui tuult, päikest või vett.

(5) Kombineeritult nii taastuvast energiaallikast kui ka muust energiaallikast elektrienergia tootmisel peab tootja igakuist arvestust elektrienergia tootmisel tarbitud kütuse koguse kohta erinevate kütuseliikide kaupa.

(6) Tootja peab igakuist arvestust kogu toodetud elektrienergia kohta ning koostootmise režiimil toodetud soojusenergia kohta.

(7) Kütteväärtus määratakse:

1) kütuse proovi analüüsi meetodil, mille käigus määratakse proovi kütteväärtus vahetult, või
2) arvutuslikult, määrares kütust iseloomustava muu näitaja ning leides seejärel vastava valemiga kütuse kütteväärtuse.

(8) Kütteväärtuse võib analüüsi meetodil määrata vaid vastava kütuse analüüsiks akrediteeritud katselabor.

(9) Elektrienergia ning koostootmise režiimil toodetud elektri- ja soojusenergia tootmiseks kasutatud kütuse aruande andmekoosseisu, aruande täitmise, esitamise ja tõendamise korra ning kütuse kütteväärtuse määramise korra ja tingimused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 59⁴. Taastuvast energiaallikast ja tõhusa koostootmise režiimil elektrienergia tootmise riigisisene eesmärk ning selle saavutamine

(1) Käesoleva paragrahvi kohaselt makstakse toetust, et toota taastuvast energiaallikast elektrienergiat täitmaks energiamajanduse korralduse seaduse § 32¹ lõikes 1 nimetatud taastuvelektrienergia osatähtsuse eesmärki.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(2) [Kehtetu -RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(3) [Kehtetu -RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(4) Kliimaministeerium koostab iga kalendriaasta 1. aprilliks ülevaate käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärkide saavutamise kohta ning prognoosib eesmärkide saavutamiseks vajaliku täiendava elektrienergia koguse. Nimetatud ülevaate koostamisel võetakse aluseks käesoleva seaduse § 59¹ lõike 7 punktide 1–3 kohaselt avaldatud andmed. Ülevaade avaldatakse ministeeriumi veebilehel.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(4¹) Valdkonna eest vastutav minister teeb hiljemalt 2023. aasta 1. oktoobriks Vabariigi Valitsusele ettepaneku korraldada vähempakkumine meretuuleenergia tootmisvõimsuse turule toomiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(5) Kui prognoosi kohaselt ei saavutata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärke, volitab Vabariigi Valitsus valdkonna eest vastutava ministri korraldama eesmärgi saavutamiseks vajaliku elektrienergia koguse kõige soodsama tootja leidmiseks avaliku vähempakkumise.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5¹) Vabariigi Valitsus määrab käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel vähempakkumise korraldamist volitades kindlaks vähemalt:

- 1) elektrienergia tootmise alustamise tähtpäeva ning ajavahemiku, millal elektrienergiat tuleb toota;
- 2) pakkumise esemeks oleva toetatava elektrienergia liigi ja maksimaalse koguse ühe kalendriaasta kohta;
- 3) pakkumise jõusoleku minimaalse tähtaja;
- 4) pakkumise tagatise suuruse ja tasumise tingimused;
- 5) pakkumise võitja toetuse ülemmäära.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(5²) Sõltuvalt elektrisüsteemi vajadustest võib vähempakkumine olla suunatud taastuvast energiaallikast sellise täiendava elektrienergia tootmisele, mida toodetakse:

- 1) uue reguleeritava tootmisvõimsusega tootmiseseadmega;
- 2) olemasoleva tootmiseseadmega või
- 3) uue reguleerimisvõimaluseta tootmisvõimsusega tootmiseseadmega.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(5³) Reguleerimisvõimaluseta tootmisvõimsusega tootmiseseadmena mõistetakse käesolevas seaduses sellist tootmiseseadet, millega toodetava elektrienergia kogust ei saa tootja vastavalt süsteemihalduri korraldustele reguleerida.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(5⁴) Käesoleva paragrahvi lõike 5¹ punktis 5 nimetatud toetuse ülemmäär ei ületa toodetud elektrienergia megavatt-tunni eest lõike 5²:

- 1) punktis 1 nimetatud tootmiseadme puhul 50 eurot;
- 2) punktis 2 nimetatud tootmiseadme puhul 10 eurot, kuid koos toetuse väljamaksmise kalendrikuule eelnenud kalendrikuu Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu elektrienergia aritmeetilise keskmise börsihinnaga ei või saadav summa kokku ületada 60 eurot;
- 3) punktis 3 nimetatud tootmiseadme puhul 30 eurot.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(5⁵) Kui vähempakkumise on võitnud käesoleva paragrahvi lõike 5² punktis 2 nimetatud tootmiseadmega tootja, esitab tootja vähempakkumise läbiviijale hiljemalt iga aasta 1. veebruariks ülevaate eelmisel kalendriaastal toetuse kasutamise raames kasutatud kütuse sisseostuhindade kohta.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(5⁶) Kui vähempakkumise läbiviija järeldab käesoleva paragrahvi lõikes 5⁵ nimetatud sisseostuhindadest, et lõike 5² punktis 2 nimetatud tootmiseadme omaniku suhtes on võimalik ülekompenseerimine, teeb valdkonna eest vastutav minister Vabariigi Valitsusele ettepaneku vähendada Vabariigi Valitsuse korralduses sätestatud toetuse määra vastava tootja puhul sellises ulatuses, et toetuse määr ei võimaldaks tootjal teenida elektrienergia tootmisel elektrienergia tootmise sektori keskmisest tulukusest suuremat tulukust.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(5⁷) Käesoleva paragrahvi lõikes 5⁶ nimetatud tootja puhul on tegemist ülekompenseerimisega, kui toetuse ja kütuse sisseostuhindade erinevus võimaldab tootjal teenida elektrienergia tootmisel sektori keskmisest tulukusest suuremat tulukust.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(6) Vähempakkumisel võib osaleda lisaks Eesti juriidilisele isikule ka Euroopa Majanduspiirkonna riigist pärit juriidiline isik, kui tema asukohariigi õigusega lubatakse Eesti juriidilisel isikul osaleda nimetatud riigis samasugusel vähempakkumisel.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(7) Vähempakkumisele ei saa esitada taastuvast energiaallikast toodetavat elektrienergiat, millega panustatakse vähempakkumisele eelnenud kuni 12 kuu jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärgi saavutamisse, ega sellise tootmiseadmega toodetud elektrienergiat, millega toodetud elektrienergia eest on tootja vähempakkumise väljakuulutamise ajaks saanud käesoleva paragrahvi või käesoleva seaduse § 59, 59⁵ või 59⁶ alusel toetust kokku 12 aasta jooksul.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(8) Kui vähempakkumisel osaletakse tootmiseadmega, mille eest on makstud riigipoolset investeeringutoetust, tuleb tegevustoetuse perioodile vastav proportsionaalne investeeringutoetus käesolevas paragrahvis nimetatud toetuse määrast maha arvestada.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(9) [Kehtetu -RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(10) Vähempakkumise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega. Vähempakkumise tingimuste ja korra kehtestamisel lähtub Vabariigi Valitsus käesoleva seaduse § 59 lõikes 2¹ nimetatud suunistest.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(11) Valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul otsustab Vabariigi Valitsus korraldusega, milline tootja toodab käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel välja selgitatud täiendava elektrienergia koguse ning kellele vähempakkumise tulemuse alusel makstakse toetust kuni 12 aastat alates tootmise alustamisest.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(12) Vabariigi Valitsusel on õigus tunnistada käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud korraldus kehtetuks, kui vähempakkumise võitja ei täida vähempakkumises ettenähtud tingimusi. Korralduse võib tunnistada kehtetuks ka siis, kui vähempakkumise võitjale ei ole hiljemalt 18 kuu jooksul pärast korralduse vastuvõtmist väljastatud tootmiseadme rajamiseks ehitusluba ja vähempakkumise võitja ei ole tootmiseadme võrku ühendamiseks sõlminud liitumislepingut.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(13) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud vähempakkumise tingimuste ja võitja kohta avaldatakse teave põhivõrguettevõtja veebilehel.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

§ 59⁵. Taastuvast energiaallikast energia tootmise eesmärk energia statistilisteks ülekanneteks ja selle saavutamine

(1) Kui ilmneb vajadus toota taastuvast energiaallikast täiendav kogus energiat käesoleva seaduse § 92⁴lõikes 1 nimetatud lepingu täitmiseks, volitab Vabariigi Valitsus valdkonna eest vastutava ministri korraldama kõige soodsama tootja leidmiseks avaliku vähempakkumise.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Vähempakkumisele ei saa esitada sellise tootmiseseadmega toodetud elektrienergiat, mille eest vähempakkumise väljakuulutamise ajal tootja juba saab käesolevas paragrahvis või käesoleva seaduse §-s 59, 59⁴ või 59⁶ nimetatud toetust, ega energiat, mis vähempakkumise ajal juba panustab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ I lisas sätestatud eesmärkide täitmisse.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) Vähempakkumisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 8 sätestatud tingimust.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(4) Vähempakkumise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Vähempakkumise tingimuste ja korra kehtestamisel lähtub Vabariigi Valitsus käesoleva seaduse § 59 lõikes 2¹ nimetatud suunistest.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5) Valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul nimetab Vabariigi Valitsus korraldusega käesoleva seaduse §-s 92⁴ nimetatud lepingu täitmiseks vajaliku energia koguse ja tootja, kellele käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vähempakkumise tulemuse alusel makstakse asjakohase statistilise ülekande lepingu kehtivuse jooksul toetust. Toetuse aastane kulu ei tohi olla suurem kui käesoleva seaduse § 92⁴lõikes 1 nimetatud lepingu alusel põhivõrguettevõtjale laekuv aastane tulu.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(6) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vähempakkumisel parima pakkumise teinud tootja kasutab energia tootmiseks biomassi, esitab Kliimaministeerium enne lõikes 5 nimetatud korralduse kehtestamist ja enne käesoleva seaduse § 92⁴lõikes 1 nimetatud lepingu sõlmimist Vabariigi Valitsusele analüüsi selle kohta, millist mõju avaldab energia tootmiseks vajaliku biomassi koguse hankimine Eesti puiduturule. Analüüsi tegemisel lähtutakse metsaseaduse §-s 7 nimetatud arengukavas sätestatud põhimõtetest. Vabariigi Valitsus kuulab enne lepingu sõlmimist ära Riigikogu majanduskomisjoni ja keskkonnakomisjoni arvamuse.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(7) Vabariigi Valitsusel on õigus tunnistada käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud korraldus kehtetuks, kui vähempakkumise võitja ei täida vähempakkumisega võetud tingimusi või kui vähempakkumise võitjale ei ole hiljemalt 18 kuu jooksul pärast korralduse vastuvõtmist väljastatud tootmiseseadme rajamiseks ehitusluba ja vähempakkumise võitja ei ole tootmiseseadme võrku ühendamiseks sõlminud liitumislepingut.
[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

§ 59⁶. Alla 1 MW elektrilise võimsusega taastuvat energiaallikat kasutava tootmiseseadme vähempakkumine

(1) Käesoleva paragrahvi kohaselt makstakse vähempakkumise korras toetust elektrienergia eest, mis on toodetud taastuvat energiaallikat kasutavate tootmiseseadmetega, mille elektriline võimsus on suurem kui 50 kW ja väiksem kui 1 MW eesmärgiga suurendada sellist tootmiseseadet kasutavate tootjate iga-aastast elektrienergia tootmist aastatel 2019–2021 5 GWh võrra.

(2) Pärast 2021. aastat kehtima hakkavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootmiseseadmete vähempakkumise eesmärgid kinnitab Riigikogu oma otsusega.

(3) Vabariigi Valitsus esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud eesmärgid Riigikogule kinnitamiseks vähemalt kolm kuud enne nende eeldatavat kinnitamist.

(4) Vähempakkumise korraldab valdkonna eest vastutav minister.

(5) Vähempakkumise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Vähempakkumise tingimuste ja korra kehtestamisel lähtub Vabariigi Valitsus käesoleva seaduse § 59 lõikes 2¹ nimetatud suunistest.

(6) Vähempakkumisele saab esitada ainult sellise tootmiseseadmega elektrienergia tootmise pakkumise, mis alustab elektrienergia esmakordset tootmist pärast vähempakkumise võitja väljaselgitamist ja mille eest ei ole makstud riigipoolset investeeringutoetust.

(7) Vähempakkumise võitja toetuse ülemmäär on 0,0537 eurot toodetud elektrienergia kilovatt-tunni eest, lähtudes toetuse suuruse määramisel sellest, et tootja saadav tasu koos toetuse väljamaksmise kalendrikuule eelnenud kalendrikuu Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu elektrienergia aritmeetilise keskmise börsihinnaga ei ületaks 0,093 eurot kilovatt-tunni eest.

(8) Vabariigi Valitsus otsustab korraldusega, milline tootja toodab vähempakkumise raames välja selgitatud täiendava elektrienergia koguse ja kellele makstakse vähempakkumise tulemusel toetust 12 aastat alates tootmise alustamisest.

(9) Vabariigi Valitsusel on õigus tunnistada käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud korraldus kehtetuks, kui tootja ei täida vähempakkumises ettenähtud tingimusi.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 59⁷. Pakkumise tagatise nõudmine ja tagastamine

(1) Käesoleva seaduse §-des 59⁴–59⁵ nimetatud vähempakkumisel osaleja esitab vähempakkumise läbiviijale tagatise, mille suuruse määrab Vabariigi Valitsus vähempakkumise korraldamist otsustades.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(2) Tagatise suurus ei tohi ületada 20 eurot vähempakkumises esitatud aastase tootmismahu megavatt-tunni kohta.

(3) Tagatiseks võib olla:

- 1) krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii;
- 2) tagatisraha, mis on kantud käesoleva seaduse § 59⁴lõike 10 või § 59⁵lõike 4 alusel kehtestatud määruks nimetatud vähempakkumise läbiviija arvelduskontole.

(4) Kui pakkuja ei osutunud vähempakkumise võitjaks, tagastab vähempakkumise läbiviija tagatise pakkujale viie tööpäeva jooksul alates käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 11 või § 59⁵lõikes 5 nimetatud korralduse jõustumisest.

(5) Kui pakkuja osutus vähempakkumise võitjaks, tagastab vähempakkumise läbiviija tagatisraha pakkujale või teatab tagatiseks oleva garantii andjale garantiist tulenevatest õigustest loobumisest viie tööpäeva jooksul alates hetkest, kui võitja toodab energiat käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 11 või § 59⁵lõikes 5 nimetatud korralduses märgitud aastases mahus.

(6) Tagatisraha ei tagastata vähempakkumise võitjale ja see läheb riigi omandisse ning käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud tagatise puhul on vähempakkumise läbiviijal õigus nõuda garantiandjalt väljamakse tegemist, kui:

1) pakkumise võitja ei tooda käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 11 või § 59⁵lõikes 5 nimetatud korralduses märgitud tootmise alustamise tähtpäevast energiat esimese 12 kuu jooksul vähemalt 60 protsendi ulatuses korralduses märgitud aastases mahust või 24 kuu jooksul vähemalt 80 protsendi ulatuses kahekordsest korralduses märgitud aastases mahust või

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

2) § 59⁴lõikes 11 või § 59⁵lõikes 5 nimetatud korraldus tunnistatakse § 59⁴lõike 12 või § 59⁵lõike 7 alusel kehtetuks.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel riigi omandisse läinud tagatisraha vahendeid ja garantiandjalt laekunud vahendeid kasutatakse vahendite riigi omandisse mineku või riigile laekumise aastal käesoleva seaduse § 59²lõike 4 alusel määratava toetuse rahastamiseks. Kui riigi omandisse läinud või garantiandjalt laekunud summa ületab § 59²lõike 4 alusel määratava toetuse vastava aasta rahastamise kulu, kantakse kasutamata jäänud vahendid riigi tuludesse.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

§ 59⁸. Vähempakkumise läbiviija

(1) Käesoleva seaduse §-des 59⁴–59⁶ nimetatud vähempakkumise viib läbi põhivõrguettevõtja.

(2) Vähempakkumise läbiviija:

- 1) kontrollib esitatud pakkumise ja tootmiseseadme vastavust õigusaktide nõuetele;
- 2) tagastab pakkumise, kui pakkumine või tootmiseseade ei vasta õigusaktide nõuetele;
- 3) reastab nõuetele vastavad pakkumised ja esitab vähempakkumise korraldajale ettepaneku pakkujatest, kellele toetust maksta;
- 4) teeb vähempakkumise korraldajale ettepaneku muuta käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 5⁶ nimetatud juhul vähempakkumise võitja toetuse määra;
- 5) teeb vähempakkumise korraldajale ettepaneku tunnistada vähempakkumise võitja osas § 59⁴lõikes 11 või § 59⁵lõikes 5 nimetatud korraldus kehtetuks, kui ilmneb § 59⁴lõikes 12 või § 59⁵lõikes 7 nimetatud asjaolu.

(3) Vähempakkumise läbiviija on õigus kontrollida, kas vähempakkumise võitja täidab käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 11, § 59⁵lõikes 5 ja § 59⁶lõikes 8 nimetatud korralduses sätestatud toetuse saamise nõudeid.

(4) Kui vähempakkumise läbiviija tuvastab vähempakkumise võitja tegevuses käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele mittevastavuse, võib vähempakkumise läbiviija:

- 1) anda vähempakkumise võitjale tootmisega alustamiseks kuni kuuekuulise täiendava tähtaja, kui vähempakkumise võitja pakkumises olev tootmiseseade on vähempakkumise teates nimetatud tähtajaks valminud, kuid elektrienergia tootmist ei ole tähtajaks selle tootmiseseadmega alustatud;
- 2) peatada vähempakkumise võitjale toetuse maksmine kuni mittevastavuse kõrvaldamiseni;
- 3) teha vähempakkumise korraldajale ettepaneku Vabariigi Valitsuse korralduse muutmiseks ning vähempakkumise võitjale toetuse mittemaksmiseks või selle vähendamiseks.

(5) Vähempakkumise läbiviija täpsemad õigused ja kohustused vähempakkumise menetluses kehtestab Vabariigi Valitsus käesoleva seaduse § 59⁴lõikes 10, § 59⁵lõikes 4 ning § 59⁶lõikes 5 nimetatud määrulega.
[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

6. peatükk VÕRGUTEGEVUS

1. jagu Võrgutegevuse üldregulatsioon

§ 60. Võrgu ehitamine ja võrguteenuse osutamine

(1) Jaotusvõrguettevõtja tegevusloas nimetatud teeninduspiirkonnas võib võrku või liini ehitada ja/või võrguteenuseid osutada üksnes see jaotusvõrguettevõtja ise. See ei kehti, kui jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkonnas:

1) ehitab põhivõrgu ja osutab selle kaudu võrguteenust põhivõrguettevõtja;

2) ehitatakse otseliin ning seda kasutatakse vastavuses käesoleva seaduse §-ga 61 ja asjakohase tegevusloaga, kui tegevusluba on käesoleva seaduse kohaselt nõutud;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

3) ehitatakse riigipiiri ületav alalisvooluliin ja seda kasutatakse vastavuses käesoleva seaduse §-ga 61 ja asjakohase tegevusloaga;

4) ehitatakse suletud jaotusvõrku või suletud jaotusvõrgus edastatakse elektrienergiat.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikega 1 ei ole vastuolus, kui jaotusvõrguettevõtja tegevusloas nimetatud teeninduspiirkonnas:

1) on seal asuv või seda läbiv teisele jaotusvõrguettevõtjale kuuluv elektripaigaldis, mille kaudu osutatakse sellele jaotusvõrguettevõtjale võrguteenust;

2) on seal asuv või seda läbiv teisele jaotusvõrguettevõtjale kuuluv elektripaigaldis, mille kaudu ei osutata selles piirkonnas asuvatele tarbijatele võrguteenust;

3) rekonstrueerib teine jaotusvõrguettevõtja temale kuuluvat elektripaigaldist, mille kaudu ei osutata selles piirkonnas asuvatele tarbijatele võrguteenust;

4) on otseliin.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 60¹. Üliväikese eraldatud võrgu teke

(1) Üliväikeses eraldatud võrgus osutab võrguteenust jaotusvõrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas üliväike eraldatud võrk paikneb.

(2) Üliväike eraldatud võrk tekib järgmistel juhtudel:

1) jaotusvõrguettevõtja õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmiseks või

2) hajaasustusega piirkonnas, kus elektriliini kilomeetri kohta on tarbimistihedus väiksem kui 15 megavatt-tundi aastas.

(3) Üliväikese eraldatud võrgu tekkel käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 2 alusel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

1) üliväike eraldatud võrk on majanduslikult põhjendatud;

2) üliväikeses eraldatud võrgus paiknevatele tarbijatele tagatakse võrgulepingu täitmine käesoleva seaduse § 73 lõike 1 alusel kooskõlastatud võrguteenuse osutamise tüüptingimustel.

(4) Üliväikest eraldatud võrku ei või rajada piirkonda, kus tarbija on elutähtsa teenuse osutaja või riigikaitseobjekti valdaja.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 61. Otseliin ja riigipiiri ületav liin

(1) Otseliini rajamise ja kasutamise õigus on tarbijal ning elektriettevõtjal enda või tarbijate, samuti selle elektriettevõtjaga ühte kontserni kuuluva ettevõtja varustamiseks elektrienergiaga üksnes juhul, kui:

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

1) otseliin rajatakse tootja elektriijaamaga samale kinnistule, sellega piirnevale kinnistule või tootmiseseadmest kuni kuue kilomeetri kaugusel paikneva elektripaigaldiseni;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2) võrguettevõtjaga käesoleva seaduse § 83 kohaselt sõlmitud võrgulepingu muutmise vajaduse korral on otseliini rajaja võrguettevõtjaga kokku leppinud tarbimis- või tootmistingimustes või otseliini rajamisest ja tootmiseseadme võrguga ühendamisest tingitud tarbimis- või tootmistingimuste muutmises;

3) otseliini rajaja on esitanud võrguettevõtjale andmed liini suurima lubatud talitluspinge, pikkuse, geograafiliste koordinaatide, paiknemise plaani ja muude põhiliste tehniliste näitajate kohta.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(1¹) Liinivaldaja paigaldab õigusakti nõuete kohase mõõteseadme tema liini kaudu edastatud elektrienergia koguste kindlaksmääramiseks ning tagab käesoleva seaduse ja elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja kohaselt mõõteandmete kogumise ja töötlemise.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(1²) Otseliini võib rajada mujale kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud alale üksnes juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

1) võrguettevõtja on keeldunud selle tarbija, tootja või müüja elektripaigaldist võrguga ühendamast ja talle muid võrguteenuseid osutamast muul kui käesoleva seaduse § 65 lõike 3 punktis 1 või 2 sätestatud alusel ja keeldumise § 99 korras vaidlustamine Konkurentsiametis ei ole kaasa toonud lahendust, mis tagaks tarbija, tootja või müüja elektrienergiaga varustamise;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

2) võrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonda otseliini ehitamist kavandatakse, annab otseliini ehitamiseks ja kasutamiseks oma kirjaliku nõusoleku.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(2) [Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(4) Riigipiiri ületav suurema kui 10 kV pingega alalisvooluliin ühendatakse põhivõrguga põhivõrguettevõtja nimetatud kohas, järgides põhivõrguettevõtja kehtestatud tehnilisi tingimusi.

(5) Riigipiiri ületava suurema kui 35 kV pingega vahelduvvooluliini võib ehitada ja seda kasutada ainult võrguettevõtja, kellel on tegevusluba käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevuseks.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(6) Kui turuosaline soovib otseliini kasutamise ajaks säilitada olemasoleva võrguühenduse läbilaskevõime, maksab ta võrguettevõtjale käesoleva seaduse § 71 lõike 1 punktis 3 nimetatud tasu võrguühenduse kasutamise võimaldamise eest.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 62. Teeninduspiirkond

(1) Jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkond on talle tegevusloa andmise otsusega ettenähtud maa-ala, mis on kindlaks määratud lähtuvalt riigipiirist ja/või geograafilistest koordinaatidest.

(2) Põhivõrguettevõtja teeninduspiirkond on Eesti territoorium.

(3) Ühel võrguettevõtjal on üks teeninduspiirkond, mis võib koosneda ühest või mitmest piiritletud maa-alast.

(4) Jaotusvõrguettevõtjate teeninduspiirkonnad ei või kattuda.

§ 63. Teeninduspiirkonna muutmine

(1) Jaotusvõrguettevõtjad võivad omavahel kokku leppida teeninduspiirkondade vastastikusel muutmises nii, et enne muutmist nende teeninduspiirkondadega hõlmatud territoorium oleks seda ka pärast muutmist. Teeninduspiirkonna muutmise kokkuleppe peab sõlmima ka see jaotusvõrguettevõtja, kes soovib oma tegevust lõpetada.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Jaotusvõrguettevõtjad edastavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teeninduspiirkondade muutmise teate ja nende vahelise asjakohase kokkuleppe Konkurentsiametile. Teates esitatakse andmed, mis võimaldavad määratleda jaotusvõrguettevõtjad ja nende teeninduspiirkondade uued piirid käesoleva seaduse § 62 lõike 1 kohaselt.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(3) Jaotusvõrguettevõtja teeb teeninduspiirkonna muutmise teatavaks ka asjaomastele tarbijatele.

(4) Konkurentsiamet teeb üheaegselt jaotusvõrguettevõtjatele tegevusloa andmise otsustes nimetatud teeninduspiirkondade andmete muudatused käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teate saamisest alates 30 päeva jooksul.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Teeninduspiirkonna muutmine jõustub, kui Konkurentsiamet on üheaegselt teinud asjakohased muudatused jaotusvõrguettevõtjatele tegevusloa andmise otsustes nimetatud teeninduspiirkondade andmetes ja teeninduspiirkonna muutmise otsuse on teavitatud asjaomaseid tarbijaid.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(6) Teeninduspiirkonna muutmise teatavad jaotusvõrguettevõtjad tarbijatele vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes.

§ 64. Võrgu omanik

(1) Kui võrgu omanik ei ole tema omandis oleva võrgu kaudu võrguteenuse osutamiseks tegevusloa omav võrguettevõtja, tagab ta, et selline võrk on asjakohase tegevusloaga võrguettevõtja kasutuses, kes vastutab õigusaktides sätestatud võrguettevõtja kohustuste ja tegevusloa tingimuste täitmise eest.

(1¹) Võrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud võrguga varem liitunud tarbija asub, peab jätkama tarbijale võrguteenuste osutamist samadel tehnilistel tingimustel, arvestades tema kasutusse antud võrgu tehno seisundit ja läbilaskevõimet.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud võrguettevõtja kannab lõikes 1 nimetatud võrgu enda kasutusse võtmisega seonduvad kulud. Kui võrgu kasutusse võtmine ei ole tehniliselt võimalik või otstarbekas, ühendab võrguettevõtja omal kulul selle võrguga ühendatud tarbija elektripaigaldise oma võrguga.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1³) Kui võrgu on rajanud ajavahemikus 2003. aasta 1. juuli kuni 2018. aasta 30. juuni isik, kes ei ole tegevusloa omav võrguettevõtja, kannab selle võrgu käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud võrguettevõtja kasutusse andmisega seonduvad kulud võrgu omanik solidaarselt võrgu valdajaga, kes kasutab võrku tarbijale elektrienergia edastamiseks ja müügiks. Kui võrgu kasutusse andmine ei ole tehniliselt võimalik või otstarbekas, ühendab võrguettevõtja selle võrguga ühendatud tarbija elektripaigaldise oma võrguga ning selleks vajalikud kulud kannavad solidaarselt võrgu omanik ja võrgu valdaja.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1⁴) Kui võrgu rajab pärast 2018. aasta 1. juulit isik, kes ei ole tegevusloa omav võrguettevõtja, kannab selle võrgu käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud võrguettevõtja kasutusse andmisega seonduvad kulud võrgu omanik solidaarselt võrgu valdajaga, kes kasutab võrku tarbijale elektrienergia edastamiseks ja müügiks. Võrguettevõtjal ei ole kohustust seda võrku kasutusse võtta.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1⁵) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 1³ ja 1⁴ nimetatud võrgu omanik tagab oma võrguga liitunud tarbijatele elektrienergia edastamise tarbijaga kokkulepitud tehnilistel tingimustel kuni selle võrgu andmiseni asjakohase tegevusloaga võrguettevõtja kasutusse. Võrgu omanik võib võrguühenduse katkestada vaid käesoleva seaduse §-s 90 esitatud korras.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1⁶) Kui isik on pärast 2022. aasta 1. aprilli ühendanud elektri tarbimiseks või tootmiseks oma elektripaigaldise teise elektripaigaldisega, mis ei ole jaotusvõrguettevõtja võrk, kohustub isik jaotusvõrguettevõtja võrguteenuse kasutamiseks taotlema võrguühenduse loomist.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Kui omanik võrgu võõrandab, teeb ta selle Konkurentsiametile viivitamata teatavaks. Teates esitatakse võõrandaja ja omandaja nimed, isikukoodid või äriregistrikoodid ja kontaktandmed ning andmed, mis võimaldavad määratleda võõrandatud võrku.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(3) Konkurentsiamet võib asjakohase taotluse alusel vabastada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisest sellise võrgu omaniku, kelle võrk asub mõne võrguettevõtja teeninduspiirkonnas ega ole vajalik elektrienergia edastamiseks tarbijatele.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata suletud jaotusvõrgu suhtes.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1–1⁵ ei kohaldata energiakogukonna suhtes.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2. jagu Võrguettevõtja kohustused

§ 65. Võrguteenuse osutamine

(1) Võrguettevõtja osutab oma teeninduspiirkonnas tarbijale, energiakogukonnale, tootjale, liinivaldajale või teisele võrguettevõtjale järgmisi võrguteenuseid:

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

- 1) asjakohase taotluse alusel ühendab liitumispunktis võrguga tema teeninduspiirkonnas asuva nõuetekohase elektripaigaldise;
- 2) asjakohase taotluse alusel muudab tarbimis- või tootmistingimusi;
- 3) võimaldab kasutada võrguühendust liitumispunktis;
- 4) edastab oma võrgus elektrienergiat liitumispunktini või alates liitumispunktist;
- 5) tagab õigusakti nõuete kohase mõtteseadmepaigaldamise tema võrgus edastatud elektrienergia koguste kindlaksmääramiseks;
- 6) tagab mõõteandmete kogumise ja töötlemise;
- 7) osutab käesoleva lõike punktides 1–6 nimetatud võrguteenustega otseselt seotud lisateenuseid.

(1¹) Jaotusvõrguettevõtja teeb koostööd energiakogukonnaga, et hõlbustada kogukonna omatoodetud elektrienergia tarbimiseks andmist kogukonna liikmetele.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(1²) Tootja liitumistaotluses, kehtivas liitumislepingu pakkumises ja liitumislepingus toodud järgmised andmed on avalikud ja võrguettevõtja avaldab need oma veebilehel:

- 1) turuosalise ärinimi;
- 2) liitumislepingu pakkumise väljastamise kuupäev ja pakkumise kehtivuse aeg;
- 3) liitumislepingu sõlmimise kuupäev ja liitumislepingu täitmise tähtaeg;
- 4) liitumispunkti asukoht ja liitumispinge;
- 5) elektriijaama nimi;
- 6) elektriijaama tüüp;
- 7) liitumisvõimsus;
- 8) aeg, millal tootmis- ja salvestusseade võrku lülitati.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(2) Võrguettevõtja järgib võrguteenust osutades turuosaliste võrdse kohtlemise põhimõtet.

(3) Võrguettevõtjal on õigus keelduda võrguteenuse osutamisest, kui:

- 1) võrguteenuse kasutaja elektripaigaldised ei ole kooskõlas õigusaktide nõuete või võrguettevõtja poolt võrguga ühendamiseks esitatud tehniliste tingimustega;
- 2) võrguteenust ei ole võimalik osutada võrguteenuse kasutajast tuleneva muu asjaolu tõttu;
- 3) võrguteenust ei ole võimalik osutada võrguettevõtjast sõltumatutel põhjustel;
- 4) võrguettevõtja võrgus puudub võrguteenuse osutamiseks vajalik edastamisvõimsus;

4¹) tootmisseadmepaigaldamiseks või tarbimis- ja tootmistingimuste muutmiseks puudub võrguettevõtja teeninduspiirkonnas asuvas üliväikeses eraldatud võrgus võrguteenuse osutamiseks vajalik tarbimisnõudlus;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

5) selline õigus tuleneb käesolevas seaduses sätestatud muust alusest.

(3¹) Põhivõrguettevõtja ei tohi keelduda uue elektritootmisüksuse ega energiasalvestusüksuse võrku ühendamise põhjendusega, et tulevikus võib ilmneda kasutada oleva ülekandevõime piiratus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punkti 4 tähenduses.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4) Võrguettevõtja põhjendab võrguteenuse osutamisest keeldumist. Keeldumist põhjendades tuleb viidata keeldumise õiguslikule alusele. Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 4 või 4¹ sätestatud alusel keeldumisest teatab võrguettevõtja Konkurentsiametile.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5) Võrguteenuste kvaliteedinõuded ja võrgutasude vähendamise tingimused nimetatud nõuete rikkumise korral kehtestab valdkonna eest vastutav minister.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(6) Võrgutasude vähendamise tingimuste kehtestamisel lähtutakse elektrikatkestuste kestusest.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(7) Võrguettevõtja avaldab oma veebilehel teabe võrguteenuste ja võrguteenuste hindade kohta ning selle kohta, kuidas tarbija pääseb ligi oma tarbimisandmetele.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(8) Kui tarbija on selleks soovi avaldanud, esitab võrguettevõtja tarbijale tema tarbimisandmed elektrituru toimimise võrgueeskirjas esitatud andmevahetuse vormi kohaselt.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019; osaliselt muudetud [RT I, 13.03.2019, 2]]

(9) Jaotusvõrguettevõtja võib oma tegevuse lõpetada ainult juhul, kui ta on andnud käesolevast paragrahvist tulenevad kohustused üle teisele jaotusvõrguettevõtjale, võttes arvesse käesoleva seaduse § 91 lõikes 4²sätet.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(10) Jaotusvõrguettevõtja peab vähemalt 12 kuud enne oma tegevuse lõpetamist teavitama sellest kirjalikult Konkurentsiametit ning esitama ülevaate tegevuskavast, mille kohaselt tagatakse käesolevas paragrahvis sätestatud nõuete täitmine.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 66. Võrgu arenduskohustus

(1) Võrguettevõtja arendab võrku oma teeninduspiirkonnas viisil, mis tagab võimaluse järjepidevalt osutada õigusakti ja tegevusloa tingimuste kohast võrguteenust võrguga ühendatud tarbijatele, energiakogukondadele, tootjatele, liinivaldajatele ja teistele võrguettevõtjatele, arvestades nende põhjendatud vajadusi, ning ühendada võrguga oma teeninduspiirkonnas asuva turuosalise nõuetekohane elektripaigaldis. Võrku arendades järgib võrguettevõtja varustuskindluse tagamise, tõhususe ning turgude integreerimise vajadust, arvestades neis valdkondades tehtavate uurimuste tulemusi.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Jaotusvõrguettevõtja esitab iga aasta 15. aprilliks kirjalikult Konkurentsiametile ja põhivõrguettevõtjale võimalikult täpse hinnangu selle kohta, missugune on tarbimisvõimsuse eeldatav kogunõudlus tema teeninduspiirkonnas aasta kaupa hinnangu esitamisest alates seitsme aasta jooksul. Jaotusvõrguettevõtja nimetab seejuures eeldused, millele tema hinnang tugineb.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(3) Põhivõrguettevõtja esitab iga aasta 15. juuniks kirjalikult Konkurentsiametile võimalikult täpse hinnangu selle kohta, missugune on tarbimisvõimsuse eeldatav kogunõudlus põhivõrgus aasta kaupa hinnangu esitamisest alates seitsme aasta jooksul. Põhivõrguettevõtja nimetab seejuures eeldused, millele tema hinnang tugineb.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(4) Koos käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud hinnanguga peab võrguettevõtja Konkurentsiametile kirjalikult esitama üksikasjaliku kava selle kohta, kuidas ta tagab võrguteenuste osutamise hinnangus nimetatud tarbimisvõimsuse eeldatava nõudluse rahuldamiseks.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Kui Konkurentsiamet leiab käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud hinnangu või lõikes 4 nimetatud kava alusel või muul viisil, et jaotusvõrguettevõtja tegevus võrguteenuste osutamise tagamiseks vastavuses võrguteenuste kasutajate põhjendatud vajadustega võib osutada ebapiisavaks, edastab ta oma seisukoha sellele jaotusvõrguettevõtjale ja põhivõrguettevõtjale. Arvamust tuleb põhjendada.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(6) Jaotusvõrguettevõtja ja põhivõrguettevõtja esitavad Konkurentsiameti seisukoha kohta oma kirjaliku arvamuse seisukoha saamisest alates 30 päeva jooksul.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(7) Konkurentsiamet otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud arvamustes toodud põhjendatud seisukohti arvestades, kas ja missuguseid üldabinõusid peab võrguettevõtja oma võrgus tervikuna edaspidi rakendama, et tagada võrguteenuste osutamine vastavuses võrguteenuste kasutajate põhjendatud vajadustega. Vajaduse korral teeb Konkurentsiamet võrguettevõtjale asjakohase ettekirjutuse või muudab tema tegevusloa tingimusi.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(8) Võrgu arendamine ja võrgus paindlikkusteenuste kasutamine peab tuginema läbipaistvale võrgu kümneaastasele arengukavale, mille võrguettevõtja koostab vähemalt iga kahe aasta järel.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(9) Jaotusvõrguettevõtja esitab võrgu arengukavas:

- 1) vajalikud keskmise ja pikaajalise tähtajaga paindlikkusteenused;
 - 2) kavandavad investeeringud järgmiseks viieks kuni kümneks aastaks;
 - 3) uue põlvkonna tootmisvõimsuste ja uute koormuste, sealhulgas elektrisõidukite laadimispunkti, võrku ühendamise võimalus;
 - 4) muud vahendid, mida jaotusvõrguettevõtja kasutab võrgu laiendamise alternatiivina.
- [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(10) Jaotusvõrguettevõtja konsulteerib võrgu arengukava koostamisel võrguühenduse kasutajate ja põhivõrguettevõtjaga, avaldab oma veebilehel koos võrgu arengukavaga konsultatsiooni tulemused ning esitab võrgu arengukava Konkurentsiametile. Konkurentsiamet võib taotleda võrgu arengukava muutmist.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(11) Võrguühenduse kasutaja on füüsiline või juriidiline isik, kes müüb elektrienergiat põhi- või jaotusvõrku või kellele müüakse põhi- või jaotusvõrgust elektrienergiat.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(12) Põhivõrguettevõtja esitab võrgu arengukavas:

- 1) peamised ülekandetaristu osad, mis tuleb järgmise kümne aasta jooksul ehitada või ajakohastada;
 - 2) loetelu investeeringutest, mille kohta on otsus juba tehtud või mis tuleb teha järgmise kolme aasta jooksul;
 - 3) investeerimisprojektide ajakava;
 - 4) võrgu laiendamise asemel kasutatavad paindlikkusteenused;
 - 5) eeldatava tarbimise;
 - 6) võimalused teiste riikidega kauplemiseks;
 - 7) Euroopa Liidu ja piirkondlike võrkude investeerimiskavad vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artiklile 48;
 - 8) vajalikud tugiteenused.
- [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(13) Põhivõrguettevõtja konsulteerib võrgu arengukava koostamisel sidusrühmadega, avaldab arengukava oma veebilehel ja esitab võrgu arengukava Konkurentsiametile.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(14) Konkurentsiamet konsulteerib võrgu arengukava üle vaadates kõikide võrguühenduse kasutajatega ja võib taotleda võrgu arengukava muutmist. Konkurentsiamet avaldab võrgu kümneaastase arengukava konsultatsiooni tulemused ja vajalikud investeerimisvajadused oma veebilehel ning jälgib arengukava rakendamist.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(15) Põhivõrguettevõtja teeb koostööd piirkondliku koordineerimiskeskusega ja võtab arvesse keskuse antud soovitusi tema ülesannete paremaks täitmiseks.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(16) Põhivõrguettevõtja juhib elektrivooge põhivõrgus, võttes arvesse elektrikaubandust teiste võrku ühendatud ülekande- ja jaotusvõrkudega, mis on omavahel ühendatud.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 66¹. Elektrienergia ostu korraldus üliväikeses eraldatud võrgus

(1) Üliväikeses eraldatud võrgus teeb tootja elektrienergia tootmiseks investeeringuid ja jaotusvõrguettevõtja sõlmib vastavalt vajadusele investeeringukindluse tagamiseks lepinguid riigihangete seaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse § 1 lõikes 1 sätestatud põhimõtteid.

(2) Kui üliväikeses eraldatud võrgus tekib vajadus täiendava tootmisvõimsuse rajamiseks või käesoleva paragrahvi lõike 1 kohase lepingu tähtaeg möödub, korraldab jaotusvõrguettevõtja vajaliku elektrienergia tootmise, järgides käesolevas paragrahvis ning riigihangete seaduses sätestatud nõudeid. Eelistatakse taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergiat, arvestades varustuskindluse nõudeid.

(3) Üliväikeses eraldatud võrgus võivad jaotusvõrguettevõtja ja elektritootja olla sama isik.

(4) Kui jaotusvõrguettevõtja korraldab üliväikeses eraldatud võrgus elektrienergia tootmise tootmiskohustusega tootja kaudu, peavad kavandatava lepingu tingimused sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) ostetav tootmisvõimsus;
- 2) elektrienergia ostu kogus aastas;
- 3) lepinguperiood;
- 4) aastane elektri tarbimise graafik;
- 5) varustuskindluse nõuded;
- 6) varustuskindluse nõuete täitmata jätmisel jaotusvõrguettevõtjale tekkida võivate kulude katmise tingimused.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatu ei vabasta jaotusvõrguettevõtjat kohustusest kooskõlastada Konkurentsiametiga võrgutasu ning tüüptingimused käesoleva seaduse §-s 73 sätestatud korras.

(6) Võrguettevõtja avalikustab temaga sõlmitud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud lepingute algus- ja lõpptähtpäevad koos lepingus kajastatud tootmisvõimsuse ning aastase elektrienergia ostukogusega oma veebilehel.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 66². Paindlikkusteenused

(1) Jaotusvõrgu toimimise ja arendamise tõhustamise eesmärgil paindlikkusteenuste osutajate leidmiseks korraldab jaotusvõrguettevõtja riigihanke. Riigihanke korraldamisel ei tohi jaotusvõrguettevõtja eelistada oma sidusettevõtjat.

(2) Jaotusvõrguettevõtja kooskõlastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riigihanke tingimused Konkurentsiametiga. Konkurentsiamet võib jätta riigihanke tingimused kooskõlastamata, kui need ei vasta võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõttele.

(3) Jaotusvõrguettevõtja ei pea kasutama käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud paindlikkusteenuseid, kui ta on teinud kindlaks, et paindlikkusteenuste kasutamine on majanduslikult ebatõhus või tekitab tõsiseid turumoonutusi või põhjustaks ülekoormust. Paindlikkusteenuste mittekasutamise kohta esitab jaotusvõrguettevõtja Konkurentsiametile põhjendatud taotluse.

(4) Konkurentsiamet võib jätta käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud taotluse rahuldamata, kui kontrollimise käigus selgub, et paindlikkusteenuste kasutamine on majanduslikult tõhus, ei tekita tõsiseid turumoonutusi ega põhjusta ülekoormust.

(5) Jaotusvõrguettevõtja vahetab vajalikku teavet ja koordineerib oma tegevust põhivõrguettevõtjaga, et tagada paindlikkusteenuste kasutamisel võrgu turvaline toimimine ning hõlbustada turu arengut.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 66³. Tugiteenused

(1) Jaotusvõrguettevõtja teeb koostööd põhivõrguettevõtjaga võrku ühendatud turuosaliste tõhusaks osalemiseks elektriturudel. Jaotusvõrguettevõtja ja põhivõrguettevõtja lepivad omavahel kokku jaotusvõrgu ressurssidel põhinevate tasakaalustamisteenuste osutamise tingimused kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikliga 57 ning komisjoni määruse (EL) 2017/1485, millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueskiri (ELT L 220, 25.08.2017, lk 1–120), artikliga 182.

(2) Võrgu talitluskindluse tagamiseks vajaliku tugiteenuse osutaja leidmiseks korraldab võrguettevõtja riigihanke. Riigihanke korraldamisel ei tohi jaotusvõrguettevõtja eelistada oma sidusettevõtjat.

(3) Sagedusega mitteseotud tugiteenuste spetsifikatsiooni ja toodete tehniliste tingimuste osas peab võrguettevõtja eelnevalt läbi viima avaliku konsultatsiooni, mille tulemused esitatakse Konkurentsiametile koos riigihanke tingimustega. Konkurentsiamet võib jätta riigihanke tingimused kooskõlastamata, kui need ei vasta võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõttele.

(4) Võrguettevõtja ei pea kasutama käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud sagedusega seotud tugiteenuseid, kui võrguettevõtja hinnangul on võrguettevõtja väliste sagedusega mitteseotud tugiteenuste kasutamine majanduslikult ebatõhus. Tugiteenuste mittekasutamise kohta esitab võrguettevõtja Konkurentsiametile põhjendatud taotluse.

(5) Konkurentsiamet võib jätta käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotluse rahuldamata, kui kontrollimise käigus selgub, et sagedusega mitteseotud tugiteenuste turupõhine pakkumine on majanduslikult tõhus.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud riigihanke nõuet ei kohaldata täielikult integreeritud võrgukomponentide suhtes.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 67. Mõõtmine

(1) Võrguettevõtja tagab tema võrku siseneva ja sealt väljuva ning salvestatud elektrienergia koguse kindlaksmääramise, mõõteandmete kogumise ja nende töötlemise õigusaktis sätestatud tehniliste nõuete kohaste mõõteseadmete abil ning kooskõlas õigusakti ja võrguteenuse osutamise lepinguga (mõõtmine).

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Kui turuosalise bilanssi ei või selgitada käesoleva seaduse § 46 lõike 5 kohaselt kombineeritult mõõtmist koos tüüpkoormusgraafikuga kasutades, kasutatakse mõõtmiseks kauglugemisseadet.

(3) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(4) Tarbijate ja elektriettevõtjate erinevate rühmade puhul kasutatavate mõõteseadmete suhtes kohaldatavad tehnilised nõuded sätestatakse elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(5) Võrguettevõtja tagab võrguteenuse kasutaja teavitamise mõõtmise tulemustest ja nende alusel teostatud võrguteenuste eest maksmisele kuuluva tasu arvestusest kooskõlas õigusakti ja asjakohase lepinguga. Võrguettevõtja tagab samuti müüja teavitamise mõõtmise tulemustest nende võrguettevõtja võrguga ühendatud võrguteenuste kasutajate osas, kellele see müüja elektrienergiat müüb.

(6) Võrguettevõtja võib turuosalise või sellele turuosalisele elektrienergiat müüva müüja taotluse alusel või oma algatusel paigaldada oma teeninduspiirkonnas mõõtmiseks tehniliselt keerukama mõõteseadme, kui on turuosalisele ette nähtud käesolevas seaduses ja elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas, ning teostada mõõtmist selle mõõteseadme abil. Tehniliselt keerukama mõõteseadme paigaldamise taotluse esitanud isik tasub võrguettevõtjale selle mõõteseadme maksumuse ja selle paigaldamiseks tehtud kulutused ning mõõteandmete kogumiseks ja töötlemiseks tehtavad mõistlikud lisakulutused.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(7) Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas sätestatakse võrku antud ja sealt võetud elektrienergia koguste ning mõõteseadme ja liitumispunkti vahel elektrienergia kadude arvestamise kord juhuks, kui elektrienergia koguseid mõõdetakse mujal kui liitumispunktis.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

(8) Võrguettevõtja võib käesolevas paragrahvis ettenähtud kohustusi täita ise või osaliselt või täielikult volitada neid täitma kolmanda isiku.

§ 68. Elektrienergia ja võrguteenuse ebaseaduslik kasutamine

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(1) Elektrienergia ja võrguteenuse kasutamine on ebaseaduslik, kui selleks puudub õiguslik alus või kui rikutakse käesolevast seadusest tulenevaid nõudeid, eelkõige kui:

- 1) mõõteseadme rikutakse või selle näitu moonutatakse või selle toimimist mõjutatakse muul viisil;
- 2) elektrienergiat kasutatakse võrguettevõtja ja müüjaga sõlmitud asjakohase lepinguta;
- 3) mõõteseadme plomm või taatlusmärgis või mõõteseadmele juurdepääsu või selle toimimise mõjutamist takistav või toimimist jäädvustav seade kõrvaldatakse või rikutakse;
- 4) ühendusel võrguettevõtja võrguga puudub võrguettevõtja paigaldatud nõuetekohane mõõteseadme.

[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud juhtumit ei loeta elektrienergia või võrguteenuse ebaseaduslikuks tarbimiseks, kui:

- 1) võrguettevõtja ja müüja esitavad tarbitud võrguteenuse ja elektrienergia eest tarbijale regulaarselt arveid ning tarbija on arved õigeaegselt tasunud;
- 2) tarbija tasub tarbitud võrguteenuse ja elektrienergia eest vähemalt üks kord kvartalis, kui arveid ei ole esitatud;

3) turuosalise avatud tarne leping on katkenud ning kuni uue lepingu sõlmimiseni osutab talle avatud tarnet see võrguettevõtja, kelle võrguga on tema elektripaigaldis ühendatud.

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(2) Turuosaline hüvitab võrguettevõtjale ebaseaduslikult kasutatud elektrienergia ja ebaseaduslikult kasutatud võrguteenuste maksumuse, elektrienergia ja võrguteenuse ebaseadusliku kasutamise tekitatud kahju ning selle suuruse määramiseks tehtud mõistlikud kulutused.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.07.2012]

(3) Ebaseaduslikult kasutatud elektrienergia koguse ja võrguteenuste mahu ning ebaseaduslikult kasutatud elektrienergia ja võrguteenuse maksumuse määramise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.07.2012]

§ 69. Konfidentsiaalsusnõue

(1) Võrguettevõtja hoiab talle tema tegevuse käigus teatavaks saanud turuosalise tundlikku äriteavet. Sätet ei kohaldata, kui:

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

- 1) teave on juba avalikustatud või saanud avalikuks muul viisil kui võrguettevõtja kohustuste rikkumise tõttu;
- 2) teave on vaja kolmandale isikule edastada käesolevast seadusest tulenevate võrguettevõtja kohustuste täitmiseks;
- 3) võrguettevõtja peab teabe edastama õigusakti kohaselt.

(2) Võrguettevõtja järgib oma tegevusega seotud teavet avaldades võrdse kohtlemise põhimõtet.

§ 70. Teabe andmise kohustus

(1) Võrguettevõtja annab Konkurentsiametile selle nõudel teavet, mida on Konkurentsiametil vaja seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(2) Võrguettevõtja teeb Konkurentsiametile viivitamata teatavaks oma ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise või lõpetamise või tema suhtes pankroti- või likvideerimismenetluse alustamise või muu asjaolu, mis võib tal takistada täita õigusaktist või tegevusloa tingimustest tulenevat kohustust.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(3) Võrguettevõtja poolt võrguga ühendamiseks kehtestatud tehnilised tingimused ning võrguga ühendamise ja tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest võetava tasu arvestamise põhimõtted (edaspidi *liitumistingimused*) peavad olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet.

(4) Võrguettevõtja avaldab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud liitumistingimused oma veebilehel.

(5) Põhivõrguettevõtja teeb liitumistingimused teatavaks Euroopa Komisjonile.

(6) Võrguettevõtja avaldab oma veebilehel või vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes ning teatab ka Konkurentsiametile oma võrgutegevuse tõhusust, kvaliteeti ja tulukust käsitlevad põhiandmed.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(7) Jaotusvõrguettevõtja esitab Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele selle nõudmisel andmed tsiviiltoetuse registrisse kandmiseks. Võrguettevõtja ei võta andmete esitamise eest tasu.

[RT I, 09.08.2022, 2- jõust. 01.09.2022]

(8) Võrguettevõtja annab turuosalistele võrdsetel alustel võrgule tõhusaks juurdepääsuks ja võrgu kasutamiseks vajalikku teavet.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 70¹. Võrgutaristu kasutusse andmise kohustus

(1) Jaotusvõrguettevõtja on kohustatud andma füüsilist taristut, eelkõige elektriposte, teistele ettevõtjatele üldkasutatava, lairiba juurdepääsu teenuseid kiirusega vähemalt 30 megabitti sekundis võimaldava elektroonilise side võrgu paigaldamiseks. Jaotusvõrguettevõtjal on õigus saada tagasi oma füüsilisele taristule juurdepääsu pakkumisega seotud otsesed kulud, eelkõige kulutused remondile ja rikete kõrvaldamisele.

(2) Jaotusvõrguettevõtjale taotluse esitamise ja selle lahendamise kord ning taotluse rahuldamisest keeldumise alused ja vaidluste lahendamise kord sätestatakse ehitusseadustiku 6¹. peatükis.

[RT I, 25.01.2017, 1- jõust. 01.03.2017]

3. jagu

Võrguteenuse tasud

§ 71. Võrgutasud

(1) Võrguteenust osutav võrguettevõtja võtab tasu (edaspidi *võrgutasud*):

1) võrguga ühendamise eest (edaspidi *liitumistasu*);

2) tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest (edaspidi *tingimuste muutmise tasu*);

3) võrguühenduse kasutamise võimaldamise eest (edaspidi *võrguühenduse kasutamise tasu*);

4) elektrienergia edastamise eest (edaspidi *edastamistasu*);

5) võrguteenustega otseselt seotud lisateenuste eest;

6) võrgust võetava ja võrku antava reaktiivenergia eest.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(2) Võrguettevõtja kehtestab oma teeninduspiirkonna võrgutasud kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega.

(3) Võrgutasude kehtestamisel aluseks võetud kriteeriumid peavad olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet.

(4) Võrgutasu hind kujundades järgib võrguettevõtja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/943 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1–56), XI lisas esitatud nõudeid, arvestab varustuskindluse ja tõhususe tagamise ning turgude integreerimise vajadust, samuti selles valdkonnas tehtavate uuringute tulemusi.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5) Võrgutasud tuleb kujundada selliselt, et järjepidevalt oleks tagatud:

- 1) vajalike muutuv- ja tegevuskulude katmine;
- 2) investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukuse ettevõtja investeeritud kapitalilt.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5¹) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 5 sätestatud põhjendatud tulukuse arvutamise aluseks on ettevõtja investeeritud kapital ja kaalutud keskmise kapitali hind.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(6) Võrguettevõtja kujundab edastamistasu nii, et see tagab liitumistasu ja võrguühenduse kasutamise tasu maksnud turuosalisele võimaluse edastada elektrienergiat kogu süsteemi ulatuses.

(7) Erinevatel võrguettevõtjatel võivad olla erinevad võrgutasud.

(8) Põhivõrguettevõtja võrgutasu peab võimaldama põhivõrguettevõtjal hallata ja seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks arendada käesoleva seaduse §-s 42¹ nimetatud andmevahetusplatvormi ning § 82¹ lõikes 3 sätestatud nõuetele vastavat võrdlusvahendit.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(9) Käesoleva seaduse §-s 66² nimetatud paindlikkusteenuste kasutamise ja koordineerimisega seotud kulud ning §-s 66³ nimetatud tugiteenuste kasutamise seotud põhjendatud kulud lisatakse võrguettevõtja tegevuskuludesse ning nendega arvestatakse võrgutasude kujundamisel.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(10) Salvestusperioodi vältel salvestatud elektrienergia elektrivõrku tagastamise eest käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 kohast edastamistasu ei rakendata.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(11) Võrguettevõtja võib võrgukadude korvamiseks osetava elektrienergia (edaspidi *kaoelekter*) hankida elektrienergia tarnelepingu alusel tingimusel, et tarneleping:

- 1) sisaldab üksnes taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia tarnet;
- 2) on sõlmitud kuni 50 protsendi ulatuses iga-aastasest võrguettevõtja poolt prognoositavast koelektri kogusest;
- 3) on sõlmitud tarnijaga, kes on leitud riigihangete seaduse kohaselt läbiviidud avatud hankemenetluse käigus.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(12) Erandina käesoleva paragrahvi lõike 11 punktist 2 võib tarneleping olla sõlmitud üle 50 protsendi ulatuses iga-aastasest võrguettevõtja poolt prognoositavast koelektri kogusest, kui selleks on Konkurentsiamet käesoleva seaduse § 72 lõikes 8 nimetatud põhimõtetest lähtudes andnud heakskiidu.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 72. Võrgutasude arvestamise alused

(1) Ühe võrguettevõtja teeninduspiirkonnas ei või edastamistasu ega võrguühenduse kasutamise tasu sõltuda turuosalise asukohast.

(2) Võrguettevõtjal on õigus eristada sama võrguteenuse eest võetavaid võrgutasusid ja võrguteenuse osutamise muid tingimusi sõltuvalt pinge ja varustuskindluse tasemest, järgides käesoleva seaduse muid asjakohaseid sätteid.

(2¹) Osutatavate võrguteenuste kvaliteedinõuete rikkumise korral on võrguettevõtjal kohustus vähendada võrguteenuse eest võetavat võrgutasu vastavalt käesoleva seaduse § 65 lõike 5 alusel kehtestatud õigusakti nõuetele.

[RT I 2004, 86, 583- jõust. 01.01.2005]

(3) Võrguettevõtjal on õigus moodustada turuosaliste rühmi ning rühmakaupa eristada võrgutasusid ja võrguteenuste osutamise muid tingimusi, järgides käesoleva seaduse muid asjakohaseid sätteid.

(4) Konkurentsiamet töötab välja ja avalikustab käesoleva seaduse § 71 lõike 1 punktides 3–5 nimetatud võrgutasude arvutamise ühtse kaalutud keskmisel kapitalikulul põhineva meetodika ning lähtub sellest võrguettevõtjate võrgutasude kooskõlastamisel. Konkurentsiameti kasutatav meetodika peab arvestama käesolevas paragrahvis ja §-s 71 sätestatud.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5) Erinevatest võrgutasudest tulenevate piirkondlike hinnaerinevuste vähendamiseks võib Vabariigi Valitsuse otsuse alusel rakendada toetusmeetmeid võrguettevõtja või tarbijate toetamiseks.

(6) Käesoleva seaduse § 71 lõike 1 punktides 3–5 nimetatud võrgutasude hinna arutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügikogus. Vajaduse korral tehakse müügikoguse leidmiseks lisaanalüüs.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(7) Hinna sisse ei arvata järgmisi kuluartikleid:

- 1) ebatöenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlust, kingitust ja annetust;
- 3) võrguteenuse osutamise sidumata kulu;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahvi ja viivist;
- 5) finantskulusid eraldi kulukomponendina, mida võetakse arvesse kaalutud keskmise kapitalihinna arutamisel;

6) muid kulusid, mis ei ole vajalikud ettevõtjale õigusaktidega pandud kohustuste täitmiseks.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(8) Hinna sisse arvatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale õigusaktidega sätestatud kohustuste täitmist. Põhjendatud tegevuskulude hindamisel lähtutakse järgmistest printsiipidest:

- 1) kulu dünaamika jälgimine ajas ja selle võrdlus tarbijahinnaindeksi dünaamikaga;
- 2) kulukomponentide põhjendatuse analüüs koos eksperdihinnangutega;
- 3) ettevõtja kulude ja nende põhjal arvatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste sellesarnaste ettevõtjate kuludega.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(9) Hinna sisse arvatava põhjendatud tulukuse ja põhivara kulumi arutamisel võetakse arvesse vaid võrguteenuse osutamiseks vajalikku põhivara. Põhivara hulka ei arvestata:

- 1) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 2) immateriaalset põhivara, välja arvatud arvutitarkvara litsents ja vara kasutusõigus;
- 3) tagastamatu abi ja sihtfinantseerimise raames soetatud põhivara;
- 4) liitumistasudest soetatud põhivara;
- 5) põhivara, mida ettevõtja ei kasuta võrguteenuse osutamiseks.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(10) Põhivara väärtuse arvestus on järjepidev ja jätkub ka ettevõtja või vara omandisuhte muutmisel.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(11) Põhjendatud tulukus arvutatakse põhimõttel, et võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtus, millele on liidetud käibekapitali komponent, korrutatakse kaalutud keskmise kapitali hinnaga.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud käibekapitali komponendi suurus on viis protsenti viimase kolme kalendriaasta käibe aritmeetilisest keskmisest. Vajaduse korral tehakse käibekapitali komponendi leidmiseks lisaanalüüs.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(13) Hinna sisse arvatavate kulude puhul võetakse arvesse põhjendatud investeeringuid ja kulutusi energiasäästu saavutamiseks lõpptarbija juures kuni ühe protsendi ulatuses viimase kolme aasta keskmisest müügitulust, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) investeeringute ja kulutuste tulemusena saavutatakse energiasääst energiamajanduse korralduse seaduse § 2 punkti 21 kohase lõpptarbija juures;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2) saavutatavat energiasäästu on varem hinnatud vastavalt energiamajanduse korralduse seaduse § 18 lõike 1 alusel kehtestatud määruale;

3) ettevõtja hindab iga aasta 1. aprilliks kolmel eelmisel kalendriaastal ellu viidud tegevuste tulemusena saavutatud energiasäästu vastavalt energiamajanduse korralduse seaduse § 18 lõike 1 alusel kehtestatud määruale ja esitab selle kohta aruande energiasäästu koordinaatorile energiamajanduse korralduse seaduse tähenduses.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(14) Põhivara kulumi arutamisel lähtutakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ja kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 72¹. Piiriüleste võimsuste kasutusele andmisest teenitud tulu

(1) Süsteemihalduri võrgutasu arvestamise aluseks oleva põhjendatud müügitulu hulka ei loeta tulu, mida süsteemihaldur saab Euroopa Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste piiriüleste võimsuste kasutusele andmisest, sealhulgas süsteemihaldurite mitmepoolsete lepingute alusel piiriüleste võimsuste kasutusele andmisest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tulu kasutab süsteemihaldur Eesti elektrisüsteemi Kesk-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimisega seotud investeeringukulu katmiseks. Tulu ja selle kasutamise üle peab süsteemihaldur raamatupidamisarvestuses eraldi arvestust.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud investeeringukulu on kaetud, arvestatakse lõikes 1 nimetatud tulu kasutamata osa süsteemihalduri põhjendatud müügitulu hulka.

(4) Süsteemihaldur esitab Konkurentsiametile iga aasta 31. juuliks aruande, milles toob välja:

- 1) aruande esitamisele eelnenud kalendriaasta jooksul teenitud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tulu suuruse;
- 2) andmed käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel eelnenud kalendriaastal tehtud või teha kavandatud investeeringukulude kohta.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

§ 73. Võrgutasude ja tüüptingimuste kooskõlastamine

(1) Võrguettevõtja kooskõlastab Konkurentsiametiga käesoleva seaduse § 71 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud võrgutasude arvutamise meetodika, sama lõike punktides 3–6 nimetatud võrgutasud ning võrguteenuste osutamise tüüptingimused. Kooskõlastamise nõuet ei kohaldata elektrienergia transiidi eest võetava edastamistasu suhtes. Võrgutasude kooskõlastamisel arvestab Konkurentsiamet muu hulgas §-des 40, 44, 59, 71 ja 72 sätestatud ning võrguettevõtja asjakohaseid tüüptingimusi.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(2) Konkurentsiamet ei kooskõlasta tüüptingimusi, kui nende sisu ei vasta võrgutasude kooskõlastamise aluseks olnud võrguettevõtja ja võrguteenuste kasutaja õiguste ja kohustuste tasakaalule või kui tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult võlaõigusseaduse tähenduses.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(3) Võrguettevõtjal on õigus esitada Konkurentsiametile kooskõlastamise taotlusi erinevate võrgutasude osas nii koos kui eraldi ning Konkurentsiamet on kohustatud tegema nende taotluste osas otsuse vastavuses käesoleva seadusega.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(4) Võrguettevõtja võtab võrguteenuse eest tasu, mis on arvutatud Konkurentsiameti kooskõlastatud asjakohaste võrgutasude alusel. Sätet ei kohaldata võrguga ühendamise, tarbimis- või tootmistingimuste muutmise ega elektrienergia transiidi suhtes.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Võrguettevõtjale, kes osutab võrguteenust suletud jaotusvõrgu kaudu, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikeid 1–4 juhul, kui seda nõuab äritarbija, kelle elektripaigaldis on ühendatud suletud jaotusvõrguga.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 74. Teabe andmine ja avaldamine

(1) Võrguettevõtja kehtestatud võrgutasu hakkab kehtima võrguettevõtja määratud tähtpäeval pärast seda, kui asjakohane võrgutasu on avaldatud vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes ning avaldamisest on möödunud vähemalt 90 päeva. Sätet ei kohaldata liitumistasu, tingimuste muutmise tasu või elektrienergia transiidi eest võetava edastamistasu suhtes.

(2) Võrguettevõtja avaldab vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes teate oma võrguteenuse osutamise tüüptingimuste muutmise või uute tüüptingimuste kehtestamise kohta vähemalt 30 päeva enne muudatuste või uute tüüptingimuste kehtima hakkamist.

(3) Võrguettevõtja annab turuosalise sellekohase taotluse alusel teavet tema teeninduspiirkonnas kehtivate võrgutasude suuruse ja võrguteenuse osutamise tüüptingimuste kohta.

(4) Võrguettevõtja teeb Euroopa Komisjonile ja Konkurentsiametile viivitamata teatavaks nõude elektrienergia edastamiseks transiidina enam kui üheks aastaks sõlmitud elektrienergia müügilepingu alusel.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Võrguettevõtja alustab asjakohase taotluse saamisel viivitamata läbirääkimisi elektrienergia transiidina edastamise tingimuste üle ning teavitab Euroopa Komisjoni ja Konkurentsiametit sellest, kui läbirääkimistel ei ole lepingu sõlmimiseni jõutud 12 kuu jooksul taotluse esitamisest arvates.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(6) Võrguettevõtja annab võrgule tõhusaks juurdepääsuks ja võrgu kasutamiseks vajaliku teabe oma veebilehel või turuosalistele asjakohase päringu alusel võrguettevõtja poolt kindlaksmääratud vormis.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

6¹. peatükk

LIITUMISTASU MAKSMISE TOETUS

[Kehtetu -RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

§ 74¹. – 74¹⁴.

[Kehtetud -RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

6². peatükk

VÕRGUETTEVÕTJA KÕRVALTEGEVUSALAD

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 74¹⁵. Elektrisõidukite laadimispunkt

(1) Jaotusvõrguettevõtja teeb koostööd iga ettevõtjaga, kes omab, arendab, käitab või haldab elektrisõidukite laadimispunkti.

(2) Jaotusvõrguettevõtja tohib omada, arendada, käitada või hallata elektrisõidukite laadimispunkti üksnes oma tarbeks või kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1) Konkurentsiamet on kooskõlastanud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud avaliku enampakkumise tingimused;

2) avaliku enampakkumise tulemusel ei õnnestunud müüa elektrisõidukite laadimispunkti teisele isikule;

3) jaotusvõrguettevõtja tagab kolmandatele isikutele võrdsetel alustel juurdepääsu talle kuuluvale elektrisõidukite laadimispunktile.

(3) Jaotusvõrguettevõtja korraldab vähemalt iga viie aasta järel avaliku konsultatsiooni, et hinnata teise isiku võimalikku huvi omandada, arendada, käitada või hallata käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustele mittevastavat elektrisõidukite laadimispunkti või laadimispunktide kogumit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaliku konsultatsiooni tulemusena selgub, et on isikuid, kellel on huvi omandada, arendada, käitada või hallata elektrisõidukite laadimispunkti või laadimispunktide kogumit, korraldab jaotusvõrguettevõtja elektrisõidukite laadimispunkti või laadimispunktide kogumi müümiseks avaliku enampakkumise kuue kuu jooksul alates avaliku konsultatsiooni tulemuste selgumisest.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud avaliku enampakkumise tingimused kooskõlastab jaotusvõrguettevõtja Konkurentsiametiga. Konkurentsiamet võib tingimuste kooskõlastamisel arvesse võtta elektrisõidukite laadimispunkti või laadimispunktide kogumisse tehtud investeeringu jääkväärtust.

(6) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab elektrituru toimimise võrgueeskirjas käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud avaliku enampakkumise korra.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 74¹⁶. Energiasalvestusüksus

(1) Võrguettevõtja ei tohi omada, arendada, käitada ega hallata energiasalvestusüksust.

(2) Võrguettevõtja korraldab talle kuuluva energiasalvestusüksuse müümiseks avaliku enampakkumise ja kooskõlastab avaliku enampakkumise tingimused Konkurentsiametiga.

(3) Erandina käesoleva paragrahvi lõikest 1 võib võrguettevõtja omada, arendada, käitada ja hallata energiasalvestusüksust, kui see on täielikult integreeritud võrgukomponent või kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud avaliku enampakkumise tulemusel ei õnnestunud energiasalvestusüksust müüa;

2) võrguettevõtjal on energiasalvestusüksust vaja võrgu tõhusaks, töökindlaks ja turvaliseks toimimiseks ning energiasalvestusüksust ei kasutata selleks, et osta või müüa elektrienergiat elektriturul, sealhulgas tasakaalustamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud erandi kasutamiseks peab võrguettevõtjal olema Konkurentsiameti otsus.

(5) Põhivõrguettevõtjale erandi tegemisest teavitab Konkurentsiamet Euroopa Komisjoni ja Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ametit, esitades taotluse andmed ja erandi tegemise põhjendused.

(6) Konkurentsiamet korraldab vähemalt iga viie aasta järel avaliku konsultatsiooni, et hinnata teiste isikute võimalikku valmidust ja huvi omandada käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimustel võrguettevõtjale kuuluvat energiasalvestusüksust.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud avaliku konsultatsiooni tulemusena selgub, et samas lõikes nimetatud isikud on olemas, korraldab võrguettevõtja 18 kuu jooksul pärast avaliku konsultatsiooni lõppu talle kuuluva energiasalvestusüksuse müümiseks avaliku enampakkumise.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikeid 6 ja 7 ei kohaldata täielikult integreeritud võrgukomponentide ja akuga energiasalvestusüksuste suhtes, kui:

- 1) akuga energiasalvestusüksused on integreeritud võrku;
- 2) akuga energiasalvestusüksusi kasutatakse üksnes võrgu häire korral, taastamist alustatakse viivitamata häire ilmnemisel ja taastamine lõpetatakse kohe, kui võrgu häire saab tavalise ümberjaotamisega kõrvaldada;
- 3) akuga energiasalvestusüksusi ei kasutata selleks, et osta või müüa elektrienergiat elektriturul.

(9) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab elektrituru toimimise võrgueeskirjas käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud avaliku enampakkumise korra.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

7. peatükk MÜÜK

§ 75. Müügi korraldus

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 75¹. Tarbijale esitatav arve

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(1) Müüja esitab tarbijale tarbitud elektrienergia eest üks kord kuus arve, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Koos arvega esitatakse järgmised andmed:

- 1) [kehtetu -RT I, 12.07.2014, 3- jõust. 01.07.2015]
- 2) elektribörsilt ostetud elektrienergia osakaal müügiperioodile eelnenud aruandeaastal;
- 3) viide veebilehele, kus on esitatud andmed keskkonnamõju kohta, mis on põhjustatud müügiperioodile eelnenud aruandeaastal müüja tarnitud elektrienergia tootmisel tekkinud CO₂ ja SO₂emissioonidest, ladestatavast põlevkivituhast ning radioaktiivsetest jäätmetest;
- 4) tarbija õigusi ja vaidluste lahendamise võimalusi käsitlev teave;
- 5) alates 1. aprillist eelnenud kalendriaastal tarnitud elektrienergiast päritolutunnistustega tõendatud osa;
- 6) tarnitud elektrienergiast päritolutunnistustega tõendamata osa, kasutades põhivõrguettevõtja avaldatud segajääki.

[RT I, 12.07.2014, 3- jõust. 22.07.2014]

(1¹) Kui võrguettevõtja korrigeerib võrgueeskirjas sätestatud korras andmevahetusplatvormil turuosalise mõõteandmeid, esitab müüja turuosalisele korrigeeriva arve, märkides arvele korrigeerimise põhjuse.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(2) Müüja vahetamise korral esitab müüja tarbijale lõpparve hiljemalt kuue nädala jooksul pärast müügilepingu lõppemist. Kui pärast lõpparve esitamist tuvastatakse mõõtesüsteemi rike või esitatud andmete erinevus tegelikust tarbimisest, korrigeeritakse andmevahetusplatvormil tarbija mõõteandmeid ning müüja esitab tarbijale lõpparvet korrigeeriva arve.

(3) Arve esitamise eest lisatasu ei võeta.

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(4) Tagamaks, et müüja poolt tarbijale tarnitud elektrienergia eest esitataval arvel ja muudel müüja väljastatavatel reklaammaterjalidel, mida on mainitud käesoleva paragrahvi lõikes 1, on esitatud elektrienergia tootmiseks kasutatud energiaallikate õige jaotus müügiperioodile eelnenud aruandeaastal, kohustub müüja kasutama audiitori teenuseid. Audiitori ülesanne on kontrollida, kas müüja poolt tarbijatele esitatavates andmetes toodud kasutatud taastuvenergia kogus (protsentides) on tõendatud päritolutunnistustega, mille kasutamisest tarbijatele elektrienergia päritolu tõendamiseks on põhivõrguettevõtjale teada antud.

[RT I, 12.07.2014, 3- jõust. 22.07.2014]

§ 76. Müügikohustus

[Kehtetu - RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 76¹. Üldteenus

(1) Väiketarbijal on õigus osta mõistliku, põhjendatud ja võrdse kohtlemise põhimõtet järgiva hinnaga elektrienergiat võrguettevõtjalt, kelle võrguga tema elektripaigaldis on ühendatud (edaspidi *üldteenus*).

(2) Võrguettevõtja osutab üldteenust ise või kui ta ise elektrienergiat ei müü, korraldab ta teenuse osutamiseks tegevusloaga müüja leidmiseks riigihanke, eelistamata seejuures sidusettevõtjat.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(3) Kui võrguettevõtja ei osuta üldteenust ise, avaldab ta oma veebilehel tema teeninduspiirkonnas üldteenust osutava müüja nime ja sideandmed ning annab sama teavet isikule, kes seda nõuab.

(4) Üldteenust ei pea osutama tarbijale, kellega käesoleva seaduse § 83 kohaselt sõlmitud võrguleping on üles öeldud käesolevas seaduses sätestatud alusel.

(5) Kui väiketarbija ei ole sõlminud käesoleva seaduse § 83 kohaselt elektrilepingut ühegi elektrimüüjaga, osutatakse talle üldteenust tema elektrilepingu lõppemise kuupäevale järgnevast kuupäevast alates.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012, kohaldatakse alates 2013. aasta 1. jaanuarist.]

§ 76². Üldteenuse tüüptingimused

(1) Võrguettevõtja või tema nimetatud müüja kooskõlastab üldteenuse tüüptingimused Konkurentsiametiga. Konkurentsiamet ei kooskõlasta tüüptingimusi, kui tüüptingimus ei ole kooskõlas käesoleva seadusega või kui tüüptingimuse sisu, väljendusviis või esituslaad on ebatavaline või arusaamatu võlaõigusseaduse § 37 lõike 3 tähenduses või kui tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult võlaõigusseaduse § 42 tähenduses.

(2) Võrguettevõtja ja tema nimetatud müüja avaldavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tüüptingimused oma veebilehel ning annavad nende kohta teavet isikule, kes seda nõuab.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012, lõiget 2 kohaldatakse alates 2013. aasta 1. jaanuarist.]

§ 76³. Üldteenuse korras müüdava elektrienergia hind

(1) Üldteenuse osutaja arvutab üldteenuse korras müüdava elektrienergia kalendrikuu hinna selles kuus üldteenuse korras müüdud elektrienergia tunnipõhiste koguste ning elektribörsil avaldatud tunnipõhiste elektrihindade omavahel kaalutud keskmise hinna alusel. Arvutatavale hinnale lisatakse üldteenuse osutamisega seotud põhjendatud kulud ning mõistlik ärikasum.

(1¹) Üldteenuse osutaja arvutab universaalteenuse tarbijale üldteenuse korras müüdava elektrienergia kalendrikuu hinna selliselt, et lisab selles kuus kehtinud tootmishinnale üldteenuse osutamisega seotud põhjendatud kulud ning mõistliku ärikasumi. Üldteenuse osutaja avaldab üldteenuse hinna oma veebilehel.
[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

(2) Üldteenuse osutaja arvestab üldteenuse tasu elektrienergia mõõdetud tarbimiskoguste alusel. Kui võrguettevõtjal puuduvad mõõdetud andmed väiketarbija eelmise kalendrikuu elektrienergia kasutamise kohta, prognoosib võrguettevõtja üldteenuse osutamiseks vajaliku elektrienergia koguse tarbimisgraafiku alusel. Kui täpsete andmete selgumise korral prognoositud kogus mõõdetud kogusest erineb, esitab võrguettevõtja tasaarvestuse järgmise kuu arvel.

(3) Üldteenuse osutaja avaldab kalendrikuus üldteenuse korras müüdud elektrienergia hinna koos selle aluseks olevate andmete ja arvutuskäiguga oma veebilehel järgmise kuu üheksandaks kuupäevaks.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012, kohaldatakse alates 2013. aasta 1. jaanuarist.]

(4) Üldteenuse korras tarbitud elektrienergia koguse tasaarvestuse, üldteenusega seotud andmevahetuse ja väiketarbijate teavitamise kord kehtestatakse elektrituru toimimise võrgueeskirjas.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 27.04.2019]

§ 76⁴. Elektrienergia müük üliväikeses eraldatud võrgus

(1) Jaotusvõrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas üliväike eraldatud võrk asub, esitab kord kuus hiljemalt 15. kuupäeval käesoleva seaduse §-s 55¹ nimetatud tootmiskohustusega tootjale eelmisel kalendrikuul võrgust võetud ja võrku antud elektrienergia koguse andmed avatud tarne lepingut omavate avatud tarnijate kaupa.

(2) Kui üliväikeses eraldatud võrgu turuosaliste kõikides mõõtepunktides kokku on kauplemisperioodi jooksul võrgust võetud ja võrku antud saldeeritud elektrienergia kogus suurem kui null, siis ostab nendega elektrilepingud sõlminud avatud tarnija elektrienergiat tootmiskohustusega tootjalt.

(3) Kui üliväikeses eraldatud võrgu turuosaliste kõikides mõõtepunktides kokku on kauplemisperioodi jooksul võrgust võetud ja võrku antud saldeeritud elektrienergia kogus väiksem kui null, siis ostab tootmiskohustusega tootja elektrienergiat üliväikeses eraldatud võrgu turuosalistega elektrilepingud sõlminud avatud tarnijalt.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud elektrienergia eest makstav tasu arvutatakse elektribörsi tunnihindade alusel.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 76⁵. Universaalteenuse osutamine

(1) Elektrimüüja võib osutada universaalteenust. Universaalteenust osutatakse universaalteenuse tarbija nõusolekul ja temaga universaalteenuse osutamiseks sõlmitud kokkuleppe alusel. Elektrimüüjal on universaalteenuse osutamise korral kuni 2022. aasta 31. detsembrini kohustus ja pärast seda õigus sõlmida tarbijaga, kellega tal on kehtiv elektrileping ning kellele müüdüd elektrienergia hind on suurem kui universaalteenuse hind, universaalteenuse osutamise leping tarbijapoolse taotluseta, andes sellest tarbijale teada vähemalt seitse päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist. Universaalteenuse osutamisest teavitab elektrimüüja oma veebilehel.

(2) Tarbijal on õigus keelduda universaalteenuse osutamise lepingu sõlmimisest, andes sellest elektrimüüjale teada vähemalt kaks päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist.

(2¹) Elektrimüüjal on universaalteenuse osutamise korral õigus teha ettepanek sõlmida universaalteenuse äritarbijaga, välja arvatud valla või linna ametiasutusest ja valla või linna ametiasutuse hallatavast asutusest tarbijaga, kellega tal on kehtiv elektrileping ning kellele müüdüd elektrienergia hind on suurem kui universaalteenuse hind, universaalteenuse osutamise leping, andes sellest äritarbijale teada vähemalt seitse päeva enne potentsiaalse universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist. Universaalteenuse äritarbijal peab väljendama nõusolekut universaalteenusega liitumiseks, andes sellest ettepaneku teinud elektrimüüjale teada vähemalt kaks päeva enne lepingu jõustumist.

[RT I, 30.11.2022, 2- jõust. 01.12.2022]

(3) Elektrimüüja, kes kuulub ühte kontserni käesoleva seaduse § 76⁶lõikes 1 nimetatud tootjaga või omab Eesti piires elektrimüügil vähemalt 50-protsendilist turuosa, on kohustatud universaalteenust osutama.

(4) Universaalteenuse hind sisaldab lisaks käesoleva seaduse § 76⁶lõikes 1 nimetatud kooskõlastatud elektrienergia tootmishinnale elektrimüüja universaalteenuse osutamisega seotud põhjendatud kulusid ning mõistlikku ärikasumit. Elektrimüüja avaldab universaalteenuse hinna oma veebilehel.

(5) Elektrimüüja, kes ostab käesoleva seaduse § 76⁶lõikes 1 nimetatud tootjalt elektrienergiat Konkurentsiametiga kooskõlastatud tootmishinnaga, võib seda elektrienergiat kasutada vaid universaalteenuse osutamiseks.

(6) Konkurentsiamet võib kontrollida universaalteenuse hinna vastavust käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud nõuetele.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud kontrollimise jaoks peab lõikes 1 või 3 nimetatud elektrimüüja Konkurentsiameti nõudel selgitama ja põhjendama universaalteenuse hinna kujunemise aluseid. Konkurentsiamet võib universaalteenuse hinna kontrollimisse kaasata sõltumatuid eksperte.

(8) Konkurentsiamet teeb elektrimüüjale ettekirjutuse universaalteenuse hinna kooskõlla viimiseks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustega. Elektrimüüja on kohustatud Konkurentsiameti ettekirjutuse täitma kahe tööpäeva jooksul ettekirjutuse jõustumisest arvates.

(9) Kui elektrimüüja ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud tähtaja jooksul Konkurentsiameti ettekirjutust ega vii universaalteenuse hinna kooskõlla lõikes 4 sätestatud tingimustega, võib Konkurentsiamet kehtestada elektrimüüjale universaalteenuse ajutise hinna.

(10) Konkurentsiameti kehtestatud ajutine hind kehtib, kuni käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 3 nimetatud elektrimüüja on viinud oma universaalteenuse hinna vastavusse lõikes 4 sätestatud nõuetele.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud ajutise hinna kehtestamisel lähtub Konkurentsiamet lõikes 4 sätestatud alustest. Konkurentsiamet võib ajutise hinna kehtestamisel kasutada ka andmeid, mis on talle kättesaadavad varem läbiviidud menetlustest tulenevalt või on avalikult kättesaadavad.

[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

§ 76⁶. Universaalteenuse osutamiseks müüdava elektrienergia tootmishinna kooskõlastamine

(1) Tootja, kelle tootmisseedme netovõimsus on 150 MW või rohkem, on kohustatud võrdsetel tingimustel müüma elektrienergiat elektrimüüjale või üldteenuse raames elektrienergiat müüvale võrguettevõtjale või tema nimetatud müüjale universaalteenuse või üldteenuse osutamiseks hinnaga, mis on kooskõlastatud Konkurentsiametiga (edaspidi *tootmishind*). Elektrienergia müügi kohustuse täitmiseks sõlmitud elektrilepingus võib ette näha universaalteenuse hinna ja universaalteenuse tarbijale edasimüügiks ostetud elektrienergia hinna erinevuse tootjale või müüjale kompenseerimist, kui universaalteenuse tarbijale edastatud ja müüdüd elektrienergia hind erines tootmishinnast. Universaalteenuse osutamiseks elektrienergia müügi kohustus tekib,

kui Konkurentsiamet on kooskõlastanud tootmishinna käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel või kehtestanud tootjale ajutise tootmishinna lõike 6 alusel.

(2) Tootmishind kujundatakse selliselt, et universaalteenuse osutamiseks oleks tagatud:

- 1) vajalike tegevuskulude katmine;
- 2) investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus.

(3) Tootmishind arvutatakse vähemalt kolme majanduslikult kõige kulutõhusamate keevkihttehnoloogial põhinevate tootmisseedmete alusel, arvestades käesoleva seaduse § 72 lõigetes 7–12 ja 14 sätestatud hinnakujunduse põhimõtteid. Kui tootja kasutab elektrienergia tootmisel kütuseid, mida toodab ta ise või temaga ühte kontserni kuuluv ettevõtja, on Konkurentsiametil õigus kontrollida nende kütuste tootmishindade põhjendatust sarnaselt universaalteenuse osutamiseks müüdava elektrienergia tootmishinna kujunduse põhimõtetega.

(3¹) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tootmisseedmete tootmismaht ei ole piisav, et varustada universaalteenuse äritarbijad, võetakse universaalteenuse äritarbijate tootmishinna arvutamisel aluseks ka teisi tootjale kuuluvaid seadmeid. Sellisel juhul arvutatakse eraldi universaalteenuse hind universaalteenuse kodutarbijale ja äritarbijale.

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022, kehtib kuni 01.01.2024]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootja on kohustatud esitama Konkurentsiametile tootmishinna kooskõlastamise taotluse hiljemalt lõikes 1 nimetatud tootmisseedmega elektrienergia tootmise alustamisele järgneval päeval. Konkurentsiamet kooskõlastab tootmishinna või jätab selle põhjendatult kooskõlastamata 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Eriti keeruka või töömahuka kooskõlastamistaotluse korral võib Konkurentsiamet pikendada tähtaega 60 päeva võrra.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootja esitab viivitamata Konkurentsiametile uue tootmishinna kooskõlastamise taotluse, kui elektrienergia tootmisega kaasnevad kulud on võrreldes eelmise kooskõlastatud tootmishinnaga muutunud. Taotluse menetlemisel lähtub Konkurentsiamet lõikes 4 sätestatud tähtaegadest.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud kooskõlastamistaotluse menetlemise käigus peab lõikes 1 nimetatud tootja Konkurentsiameti nõudel selgitama ja põhjendama tootmishinna kujunemise aluseid. Konkurentsiamet võib kooskõlastamistaotluse menetlusse kaasata sõltumatuid eksperte.

(7) Kui tootja on jätnud käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tähtajaks kooskõlastamistaotluse esitamata, Konkurentsiamet jätab tootja taotluses esitatud tootmishinna kooskõlastamata või kui tootmishind ei vasta lõikes 2 nimetatud tingimustele, võib Konkurentsiamet kehtestada lõikes 1 nimetatud tootjale ajutise tootmishinna.

(8) Konkurentsiameti kehtestatud ajutine hind kehtib, kuni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootja kooskõlastab elektrienergia tootmishinna Konkurentsiametiga.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud ajutise hinna kehtestamisel lähtub Konkurentsiamet lõigetes 2 ja 3 sätestatud alustest. Konkurentsiamet võib ajutise hinna kehtestamisel kasutada ka andmeid, mis on talle kättesaadavad varem läbiviidud menetlustest tulenevalt või on avalikult kättesaadavad.

(10) Konkurentsiamet võib teha käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootjale ettekirjutuse universaalteenuse osutamiseks müüdava elektrienergia müügihinna kooskõlla viimiseks tootmishinnaga.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootja koostab universaalteenusena müüdava elektrienergia müügilepingu tüüptingimused ja avaldab need oma veebilehel.

(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud tüüptingimuste põhimõtted võib kehtestada valdkonna eest vastutav minister elektrituru toimimise võrgueeskirjaga.

[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

§ 77. Müüja avalikustamine

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 78. Müügikohustuse täitmine

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 79. Müügikohustuse eristamine

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 80. Tüüptingimused müügikohustuse puhul

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 81. Müügikohustuse täitmiseks müüdava elektrienergia hind

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 81¹. Andmete esitamine Statistikaametile

Elektriettevõtja esitab Statistikaametile andmed elektrienergia või võrguteenuse hinna kujunemise kohta riikliku statistika seaduses sätestatud korras.

[RT I 2010, 41, 241- jõust. 01.08.2010]

§ 81². Andmete säilitamine

Müüja säilitab tehingu tegemisest alates vähemalt viis aastat järgmisi Konkurentsiametile ja Euroopa Komisjonile vajaduse korral esitatavaid teise müüja ja põhivõrguettevõtjaga tehtud elektritehingute ning elektrienergia seotud tuletisinstrumentide Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.06.2014, lk 349–496) (16) I lisa C jao punktide 5–7 tähenduses, mille alusvaraks on elektrienergia, alusel tehtud kõikide tehingute andmeid:

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

- 1) tehingu tegemise kuupäev ning tarne- ja arveldustingimused;
- 2) tehingu maht;
- 3) tehingu täitmise kuupäev ja kellaeg kauplemisperioodide kaupa;
- 4) tehingu hind;
- 5) ostja andmed;
- 6) tarnelepingute üksikasjad.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 81³. Energia hulgimüügituru andmekogu

[Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 82. Elektrienergia import

(1) Elektrienergiat võib importida süsteemihaldur ja elektribörsil kaupleja. Elektribörsil kaupleja võib importida elektrienergiat ainult müümiseks elektribörsil.

(2) Elektribörsil kaupleja, kes kavatses importida elektrienergiat, võib nõuda süsteemihaldurilt arvamust selle kohta, kas kavandatavat elektrienergia importi võib süsteemi tehnilisi võimalusi arvestades lubada.

(3) Elektrienergia importija, kes ei ole bilansihaldur, sõlmib oma bilansi tagamiseks avatud tarne lepingu bilansihalduriga.

(4) Süsteemihalduril on õigus elektrienergia importi piirata või import katkestada, kui seda tingivad süsteemi tehnilised piirangud või vajadus säilitada varustuskindlus.

(5) Süsteemihalduril on õigus keelduda elektrienergia impordiks võrguteenuseid osutamast, kui elektrienergia importija ei täida elektrienergia impordi kohta õigusaktiga kehtestatud nõudeid.

(6) Süsteemihaldur edastab Euroopa Komisjonile iga kolme kuu järel andmed kolmandatest riikidest tegelikult süsteemi sisenenud elektrienergia koguste kohta.

[RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

§ 82¹. Võrdlemisvahend

(1) Kodutarbijatel ja äriühingutel, kus töötab vähem kui 10 inimest ja mille aastakäive või aastane bilansimaht ei ületa kaht miljonit eurot, kelle eeldatav aastane elektrienergia tarbimine on alla 100 000 kWh, peab olema tasuta juurdepääs vähemalt ühele usaldusmäärgisega vahendile, mille abil müüjate pakkumisi võrrelda.

(2) Müüja teavitab tarbijat kõigist kättesaadavatest usaldusmäärgisega ja süsteemihalduri loodud võrdlemisvahenditest elektrimüügi arvel.

(3) Võrdlemisvahend peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) on turuosalistest sõltumatu ja tagab, et elektriettevõtjaid koheldakse võrdselt;
- 2) annab selget teavet võrdlemisvahendi käitaja ja kontrollija kohta, samuti vahendi loomise ja käitamise rahastamise allikate kohta;
- 3) avaldab selged ja objektiivsed kriteeriumid, millel pakkumiste võrdlus põhineb;
- 4) esitab teabe selge ja üheselt mõistetava sõnastusega;
- 5) annab täpset ja ajakohastatud teavet ning esitab viimase ajakohastamise aja;
- 6) on kättesaadav ka puudega inimestele;
- 7) võimaldab käitajat võrdlemisvahendis esitatud ebaõigest teabest tõhusalt teavitada;

8) piirdub isikuandmete küsimisel andmetega, mis on pakkumiste võrdlemiseks vajalikud.

(4) Konkurentsiamet väljastab usaldusmärgise võrdlemisvahendile, mis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõuetele.

(5) Konkurentsiamet teeb perioodilisi kontrolle selgitamaks välja, kas usaldusmärgise saanud võrdlemisvahend vastab jätkuvalt käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõuetele.

(6) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab elektrituru toimimise võrgueeskirjas andmed, mille müüja peab edastama usaldusmärgisega ja süsteemihalduri loodud võrdlemisvahendi käitajale viimaste poolt nõutud viisil ja tähtaegadel.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

8. peatükk LEPINGUD

§ 83. Sätete kohaldamine

(1) Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse võrguettevõtjaga võrguga ühendamiseks ja tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks sõlmitavale lepingule (edaspidi *liitumisleping*) ja muude võrguteenuste osutamiseks sõlmitavale lepingule (edaspidi *võrguleping*), elektrilepingule ning agregeerimiseks sõlmitavale lepingule (edaspidi *agregeerimisleping*).

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Käesoleva peatüki sätetest võib poolte kokkuleppel kõrvale kalduda. Füüsilisest isikust tarbija kahjuks kõrvalekalduvad kokkulepped on tühised.

(3) Liitumislepingule, võrgulepingule, elektrilepingule ja agregeerimislepingule kohaldatakse käesolevas seaduses reguleerimata osas võlaõigusseadust.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 84. Lepingu vorm

(1) Elektrilepingu võib sõlmida suuliselt. Kui seda nõuab üks lepingupool, sõlmitakse leping kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis.

(2) Liitumisleping, võrguleping ja agregeerimisleping sõlmitakse kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(3) Võrguettevõtja võib erinevate võrguteenuste osutamiseks sõlmida tarbijaga eraldi võrgulepingud.

(4) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(5) Tarbijal ja aktiivsel võrguteenuse kasutajal on õigus sõlmida agregeerimisleping elektrimüüja nõusolekuta. Agregeerimislepingu sõlmimise kohta esitab agregaator süsteemihaldurile teate elektrituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud viisil.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 85. Andmete esitamine

(1) Enne liitumislepingu, võrgulepingu, elektrilepingu või agregeerimislepingu sõlmimist peab lepingu teiseks pooleks olevale füüsilisest isikust tarbijale andma teavet lepingu põhitingimuste kohta ning lepingu sisu võimalike alternatiivide kohta ulatuses ja korras, mis vastab võlaõigusseaduses või muus seaduses sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustusele.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) [Kehtetu -RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(3) Kui müüja korraldab kokkuleppel võrguettevõtjaga ka arveldamist nende võrguteenuste eest, mida võrguettevõtja osutab võrgulepingu alusel, esitab müüja võrguteenuste kohta eraldi arve või eristab võrguteenustega seotud asjakohased andmed elektrilepingu alusel väljastataval arvel.

§ 86. Kinnituskiri

(1) Kui elektrilepingut ei ole sõlmitud kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis, saadab lepingu sõlminud jaotusvõrguettevõtja või müüja tarbijale pärast lepingu sõlmimist lepingu sisu kinnitava kirjaliku dokumendi (edaspidi *kinnituskiri*).

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Kinnituskirjas nimetatakse ajavahemik, mille jooksul võib tarbija esitada oma vastuväited. Ajavahemiku pikkus peab olema vähemalt kolm nädalat.

(3) Lepingu sõlmimisest kuni käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ajavahemiku möödumiseni või selle jooksul vastuväidete esitamiseni järgivad pooled kinnituskirjas esitatud tingimusi, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

(4) Käesoleva paragrahviiga reguleerimata osas kohaldatakse kinnituskirjale võlaõigusseadust.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata füüsilisest isikust tarbijale.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 87. Lepingutingimused

(1) Kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis sõlmitud liitumislepingus, võrgulepingus, elektrilepingus ja agregeerimislepingus esitatakse järgmised andmed:

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

1) võrgulepingu ja liitumislepingu puhul võrguettevõtja, elektrilepingu puhul võrguettevõtja või müüja ning agregeerimislepingu puhul agregatori nimi, äriregistri- või isikukood, aadress ja e-posti aadress;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

2) võrgulepingu, liitumislepingu ja agregeerimislepingu alusel osutatavate teenuste kirjeldus või elektrilepingu alusel müüdava elektrienergia põhinäitajad;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

3) võrgulepingu, liitumislepingu ja agregeerimislepingu alusel osutatavate teenuste kvaliteedi põhinäitajad või viide kättesaadavale dokumendile, milles on põhinäitajad esitatud;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

4) võrguga ühendamiseks või tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks sõlmitud liitumislepingu alusel võrguga esmakordse ühendamise aeg;

5) osutatavate hooldusteenuste kirjeldus;

6) lepingu alusel makstavate tasude kohta asjakohase teabe saamise viis;

7) lepingu ja selle alusel osutatavate teenuste tingimuste muutmise ja lepingu ülesütlemise tingimused, sealhulgas lepingu tasuta ülesütlemise tingimused;

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

8) kui võrgulepingu või liitumislepingu alusel osutatavate teenuste kvaliteet ei ole lepingutingimustega kooskõlas, siis andmed selle kohta, kuidas korraldatakse tarbijale raha tagastamine või hüvitise maksmine või muul viisil hüvitamine;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

8¹) võrgulepingu või elektrilepingu alusel esitatava arve hilinemise või võrguettevõtjast või elektrimüüjast tuleneval põhjusel ebatäpse arve esitamise ja ettemakse korral andmed selle kohta, kuidas korraldatakse tarbijale raha tagastamine, tasaarveldamine, hüvitise maksmine või muul viisil hüvitamine;

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

8²) lepingu alusel makstava tasu vähemalt kaks erinevat tasumisviisi;

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

9) teave kaebuste käsitlemise kohta;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

10) võrgulepingu ja elektrilepingu puhul lepingu tähtaeg.

(2) Kui elektrileping ei ole sõlmitud kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis, esitab jaotusvõrguettevõtja või müüja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed käesoleva seaduse § 86 alusel väljastatavas kinnituskirjas. Füüsilisest isikust tarbijale esitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed võlaõigusseaduses sätestatud korras.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(3) Elektrilepingu ja agregeerimislepingu sõlmimise eest kodutarbijalt ja äriühingult, kus töötab vähem kui 50 inimest ning mille aastakäive ja aastane bilansimaht ei ületa 10 miljonit eurot, tasu ei tohi küsida.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4) Universaalteenusega liitaval tarbijal ja universaalteenuse tarbijal on õigus elektrileping üles öelda, teatades sellest vähemalt seitse päeva ette.

[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

(5) Elektrimüüja ei või nõuda universaalteenust lõpetavalt tarbijalt elektrilepingu ennetähtaegse lõpetamisega kaasnevat leppetrahi ega kahju hüvitamist.

[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

§ 87¹. Tootmissuunalise liitumise lepingutingimused

(1) Üle 15 kW elektrilise võimsusega seadme võrguga liitmiseks tootmissuunalise liitumise taotluse esitamise ajaks on turuosaline kohustatud maksma võrguettevõtjale tagatiseks 38 000 eurot megavoltampri kohta. Võrguettevõtja ei rakenda tagatise nõuet, kui taotleja on tasunud vähemalt 70 protsenti liitumistasust või kui liitumistaotlus esitatakse korterelamule rajatava tootmiseadme ühendamiseks võrguga. Tagatis tagastatakse turuosalisele või see arvestatakse tema liitumistasu katteks vaid juhul, kui turuosaline on alustanud liitumistaotluse kohase tootmiseadmega elektrienergia tootmist käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud perioodi jooksul, või juhul, kui liitumistaotlust ei võetud menetlusse. Muul juhul tagatis tagastamisele ei kuulu.

(2) Tagatiseks võib olla:

- 1) krediidiasutuse, finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii;
- 2) tagatisraha, mis on kantud võrguettevõtja esitatud arvelduskontole.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud krediidiasutuse, finantseerimisasutuse või kindlustusandja reiting peab olema vähemalt investeerimisjärgu krediidireiting.

(4) Tootmise alustamiseks ettenähtud periood on päikesepaneelide paigaldamisel üks aasta, avameretuuleparkide paigaldamisel kolm aastat ja muude tehnoloogiate puhul kaks aastat alates liitumispunkti valmimisest või võrguettevõtja poolsest liitumislepingu täitmise lõpptähtajast.

(5) Liitumistaotluses toodud elektrienergia tootmise tehnoloogiat muuta ei tohi. Elektrienergia tootmise tehnoloogia muutmiseks loetakse muu hulgas ka olukorda, kus liitumislepingus toodud võrguga ühendatav tootmiseseade muudetakse ebaolulise ruumilise mõjuga ehitisest olulise ruumilise mõjuga ehitiseks planeerimiseeaduse tähenduses.

(6) Kui tootmissuunalise liitumislepingu sõlminud turuosaline ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud perioodi möödumisel oma liitumislepingu järgset tootmisvõimsust kasutanud, tasub turuosaline võrguettevõtjale alates nimetatud tähtaja saabumisest mittekasutatava tootmissuunalise võrguühenduse võimsuse ulatuses tasu. Tasu suurus on 38 000 eurot ühe megavoltampri kohta aastas. Üle 100 MW netovõimsusega tootmiseseadme puhul rakendab võrguettevõtja tasu 30 protsendi ulatuses esimesel aastal ning 60 protsendi ulatuses teisel aastal tingimusel, et esimesel aastal kasutati liitumislepingu järgset tootmisvõimsust vähemalt 50 protsendi ulatuses. Võrguettevõtja lükkab tasu rakendamist edasi, kui tootmist ei ole alustatud tõendatult tootjast sõltumatutel põhjustel.

(7) Tootmissuunalise võrgulepingu sõlminud turuosaline, kes ei ole viimase kahe aasta jooksul oma võrgulepingu järgset tootmissuunalist võimsust kasutanud, tasub võrguettevõtjale mittekasutatava tootmissuunalise võrguühenduse võimsuse ulatuses tasu käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud suuruses.

(8) Tootmissuunalise võimsuse kasutamiseks loetakse liitumis- või võrgulepingu järgse tootmissuunalise võrguühenduse võimsuse liitumispunkti võrgu suunas edastamist, mis on fikseeritud võrguettevõtja mõtteseadmega, mille alusel tuvastatakse kasutatud tootmissuunalise võimsuse suurus.

(9) Kui tootmissuunalise liitumis- või võrgulepingu sõlminud isik ei tasu tähtaegselt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tagatist, ei väljasta võrguettevõtja turuosalisele liitumislepingu pakkumist, ja sellega liitumisenetlus lõpeb või kaotab liitumisleping kehtivuse. Kui tootmissuunalise liitumis- või võrgulepingu sõlminud isik ei tasu tähtaegselt käesoleva paragrahvi lõikes 6 või 7 nimetatud tasu, ei taga võrguettevõtja turuosalisele liitumis- või võrgulepinguga kokkulepitud võrguühendust tootmissuunalise võimsuse ulatuses, mida turuosaline ei ole kasutanud. Liitumispunktis vajaliku tootmissuunalise võimsuse taastamiseks esitab turuosaline uue liitumistaotluse.

(10) Käesoleva paragrahvi lõigete 1, 6 ja 7 alusel tasutud rahalisi vahendeid kasutab võrguettevõtja oma võrgu läbilaskevõime suurendamisega seotud investeeringukulude katmiseks. Laekunud tasu ja selle kasutamise üle peab võrguettevõtja raamatupidamisarvestuses eraldi arvestust.

[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 88. Lepingu kehtivus ja lepingu tähtaeg

(1) Võrguleping, elektrileping või agregeerimisleping võib olla tähtajatu või tähtajaline. Liitumisleping sõlmitakse lepingus määratud võrguühenduse loomiseks või võrguühenduse tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks ja leping lõpeb selle täitmisega.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Tähtajatu elektrileping lõpeb, kui lõpeb selle võrguühenduse kohta sõlmitud võrgulepingu kehtivus, mille kaudu on elektrileping alusel elektrienergiat müüdnud.

(3) Elektrilepingu saab sõlmida turuosaline, kellel on sõlmitud tema tarbimiskoha mõõtepunkti suhtes kehtiv võrguleping.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(4) Elektrimüüja või agregaatore võimaldab tarbijal sõlmida nii tasuta kui ka tasu eest lõpetamisega tähtajalist elektrienergia müügilepingut.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5) Elektrimüüja või agregator võib nõuda kodutarbijalt tähtajalise elektrilepingu või agregeerimislepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu tingimusel, et tasu on tarbijaga sõlmitud lepingus ette nähtud ja tasust on kodutarbijat enne lepingu sõlmimist selgelt teavitatud. Ennetähtaegse lõpetamise tasu peab olema põhjendatud. [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(6) Kodutarbija võib tähtajalise või tähtajatu elektrilepingu või agregeerimislepingu üles öelda, teatades ülesütlemisest neliteist päeva ette. [RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 89. Lepingu muutmine

(1) Võrguettevõtja võib ühepoolselt muuta võrgulepingu tüüptingimusi ning võrguettevõtja või tema nimetatud müüja võib ühepoolselt muuta üldteenuse tüüptingimusi juhul, kui muutmine on objektiivselt põhjendatud ja vajalik muutunud asjaolude arvessevõtmiseks ning kui Konkurentsiamet on tüüptingimuste muudatusega nõustunud. Konkurentsiamet ei nõustu tüüptingimuste muudatusega, kui tüüptingimuse sisu, väljendusviis või esituslaad on ebatavaline või arusaamatu võlaõigusseaduse § 37 lõike 3 tähenduses või tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult võlaõigusseaduse § 42 tähenduses. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2) Võrguettevõtja võib ühepoolselt muuta võrgutasu või muud võrgulepingus ettenähtud tasu, kui Konkurentsiamet on muudatuse kooskõlastanud. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tüüptingimuste muudatus kehtib kõigi muutmise ajal jões olevate lepingute ja pärast muutmist sõlmitavate lepingute kohta.

(4) Võrguettevõtja või müüja edastab tarbijale enne lepingutingimuste muutmist sellekohase teate. Teates nimetatakse kavandatav muudatus ja selle tegemise alus, muudatuse jõustumise aeg ning esitatakse teave selle kohta, et tarbijal on õigus leping üles öelda, kui ta muudatustega ei nõustu.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teade edastatakse tarbijale koos talle esitatava arvega vähemalt 30 päeva enne kavandatava muudatuse jõustumist. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(6) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 90. Võrguühenduse katkestamine tarbijast tuleneval põhjusel

(1) Võrguettevõtja võib katkestada tarbija võrguühenduse, kui tarbija on jätnud talle osutatud võrguteenuse või üldteenuse eest või elektrienergia avatud tarne katkemise korral võrguettevõtja osutatud avatud tarne eest makstava rahasumma tasumata või kui tarbija on võrgulepingus ettenähtud kohustust oluliselt rikkunud muul viisil. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2) Enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 käsitletud põhjusel võrguühenduse katkestamist edastatakse tarbijale tarbimiskoha aadressil või lepingus nimetatud aadressil asjakohane teade. Teates nimetatakse võrguühenduse katkestamise põhjus, kavandatud katkestamise aeg ning tarbija õigusi ja vaidluste lahendamise võimalusi käsitlev teave. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(3) Füüsilisest isikust tarbijale edastatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teade kirjalikult tarbija antud kontaktaadressil. [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4) Võrguühenduse võib katkestada, kui tarbija ei ole katkestamise aluseks olnud asjaolu käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teate saatmisest arvates 15 päeva jooksul kõrvaldanud ning sellest võrguettevõtjale teatanud. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(5) Kui füüsilisest isikust tarbija on jätnud talle osutatud võrguteenuse või üldteenuse eest ettenähtud rahasumma tasumata raskest haigusest või töötuks jäämisest tingitud ajutise maksejõuetuse tõttu, võib füüsilisest isikust tarbija selle asjaolu kohta edastada võrguettevõtjale kirjaliku teate. Teatele tuleb lisada nimetatud asjaolu kinnitav tõend. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kirjaliku teate ja tõendi saanud võrguettevõtja võib füüsilisest isikust tarbija võrguühenduse katkestada, kui tarbija ei ole võrguühenduse katkestamise aluseks olnud asjaolu

käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teate saatmisest arvates 30 päeva jooksul kõrvaldanud ning sellest võrguettevõtjale teatanud.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(7) Kui füüsilisest isikust tarbija on jätnud talle osutatud võrguteenuse või üldteenuse eest ettenähtud rahasumma tasumata, võib võrguühenduse ajavahemikus 1. oktoobrist kuni 30. aprillini katkestada hoones või selle osas, mis on eluruum ning mida kasutatakse alalise elukohana ja köetakse täielikult või peamiselt elektrienergia abil või täielikult või peamiselt kütmisel kasutatava muud kütuseliiki tarbiva küttesüsteemi toimimiseks on elektrienergia kasutamine vältimatu, kui tarbija ei ole võrguühenduse katkestamise aluseks olnud asjaolu käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teate saatmisest arvates 90 päeva jooksul kõrvaldanud ning sellest võrguettevõtjale teatanud.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikega 7 ei ole vastuolus, et tarbija võrguühenduse võimsuse piiramiseks paigaldab võrguettevõtja asjakohase tehnilise kaitseseadme ja kasutab seda, kui tarbija on jätnud talle osutatud võrguteenuse või üldteenuse eest ettenähtud rahasumma tasumata või kui ta on võrgulepingust tulenevat kohustust oluliselt rikkunud muul viisil. Tarbijale tuleb võimsuse piiramisest käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud korras ette teatada vähemalt 15 päeva.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(9) Käesoleva paragrahvi lõigetega 1–7 ei ole vastuolus võrguettevõtja õigus viivitamata katkestada tarbija võrguühendus, kui tarbija:

- 1) omavoliliselt suurendab käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud korras piiratud võimsust;
- 2) kasutab elektrienergiat või võrguteenust ebaseaduslikult käesoleva seaduse § 68 tähenduses;
- 2¹) annab elektrienergiat võrku võrguettevõtjaga sõlmitud lepinguta;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

3) kasutab elektripaigaldisi, mis ei ole nõuetekohased, on ohtlikud, häirivad kogu võrgu toimimist või ohustavad varustuskindlust.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(10) Võrguühenduse katkestamine käesolevas paragrahvis nimetatud alustel ei vabasta tarbijat liitumislepingus, elektrilepingus, võrgulepingus ega agregeerimislepingus ettenähtud tasude maksmise kohustusest.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(11) Võrguettevõtjal on õigus nõuda tarbijalt käesolevas paragrahvis nimetatud abinõude rakendamiseks tehtud põhjendatud kulutuste hüvitamist.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(12) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1, 2 ja 8–11 kohaldatakse ka tootja ja liinivaldaja ning teise võrguettevõtja võrguühenduse katkestamisele ja võrguühenduse võimsuse piiramisele.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(13) Käesoleva paragrahvi sätteid kohaldatakse ka juhul, kui elektrienergiat edastatakse ja müüakse käesoleva seaduse § 15 lõike 6 punkti 1 või 2 kohaselt.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 91. Võrgulepingu ülesütlemine

(1) Võrguettevõtja võib võrgulepingu üles öelda ja tarbimiskoha võrgust lahti ühendada, kui:

1) ta on võrguühenduse katkestanud võrgulepingu rikkumise tõttu ja see katkestus on järjest kestnud vähemalt 180 päeva ning lepingu teine pool ei ole võrguühenduse katkestamise aluseks olnud asjaolu selle aja jooksul kõrvaldanud ja elektrienergia tarbimist alustanud;

2) lepingu teine pool on oluliselt rikkunud võrgulepingust tulenevaid kohustusi ja ei ole rikkumist võrguettevõtja antud mõistliku aja jooksul heastanud ning seetõttu ei saa võrguettevõtjalt mõistlikult oodata lepingu täitmise jätkamist.

(2) Võrguettevõtjal on õigus võrguleping üles öelda tema või müüjaga sõlmitud lepingu alusel tasumisele kuuluva rahasumma tasumata jätmise tõttu üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud alusel.

(3) Võrguettevõtja peab võrgulepingu ülesütlemisest vähemalt 30 päeva ette teatama. Teates nimetatakse lepingu ülesütlemise alus ning lepingu lõppemise kuupäev.

(4) Füüsilisest isikust tarbijale edastatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teade kirjalikult tarbija antud kontaktaadressil.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4¹) Võrguettevõtja võib võrgulepingu üles öelda enne kokkulepitut tähtpäeva või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud etteteatamistähtaja lõppu, kui lepingujärgne tarbimiskoht on võõrandatud ning tarbijal puudub selle kasutamiseks seaduslik alus.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(4²) Jaotusvõrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas paikneb temale kuuluv kinnistu ja kes lõpetab tegutsemise käesoleva seaduse § 65 lõike 9 tähenduses ning soovib jätkata tema kinnistul asuvalle tarbijale elektrienergia edastamist ja müüki § 15 lõike 6 punktis 1 esitatud tingimustel, võib selle tarbijaga sõlmitud võrgulepingu üles öelda sellekohase kokkuleppe olemasolul.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5) Võrguettevõtjaga võrgulepingu sõlminud isik ei või seda lepingut üles öelda, kui lepingu esemeks oleva võrguühenduse suhtes on olemas kehtiv elektrileping teise isikuga, kes ei ole selle võrguühenduse osas võrgulepingut sõlminud.

(6) Tarbija võib tähtajalise või tähtajatu võrgulepingu üles öelda, kui ta on sellest vähemalt 30 päeva ette teatanud. Sätet ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud juhul.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(7) Käesolevas paragrahvis sätestatust erinev kokkulepe on tühine.

§ 92. Elektrilepingu ülesütlemine

(1) Müüjal on õigus elektrileping üles öelda juhul, kui:
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

1) tarbija on lepingust tulenevaid kohustusi oluliselt rikkunud ega ole rikkumist müüja antud mõistliku aja jooksul heastanud;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

2) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

3) tarbija on kasutanud elektrienergiat ebaseaduslikult või on tahtlikult või raske hooletuse tõttu kahjustanud mõõteseadme plomme või taatlusmärgiseid;

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

4) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(3) Elektrilepingu ülesütlemisest peab tarbijale vähemalt 30 päeva ette teatama. Teates nimetatakse lepingu ülesütlemise alus ning lepingu lõppemise kuupäev.

(4) Füüsilisest isikust tarbijale edastatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teade kirjalikult tarbija antud kontaktaadressil.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4¹) Müüja võib elektrilepingu üles öelda enne kokkulepitud tähtpäeva või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud etteteatamistähtaja lõppu, kui lepingujärgne tarbimiskoht on vöörandatud ning tarbijal puudub selle kasutamiseks seaduslik alus.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(5) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(6) [Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

8¹. peatükk

AVALIKU VEEKOGU KOORMAMINE TUULEELEKTRIJAMAGA

[Kehtetu -RT I, 27.04.2022, 1- jõust. 07.05.2022]

§ 92¹. Hoonestusluba

[Kehtetu -RT I, 27.04.2022, 1- jõust. 07.05.2022]

§ 92². Avaliku veekogu tuuleelektrijaamaga koormamiseks õigustatud isikud

[Kehtetu -RT I, 27.04.2022, 1- jõust. 07.05.2022]

§ 92³. Hoonestustasu suurus avaliku veekogu tuuleelektrijaamaga koormamisel

[Kehtetu -RT I, 27.04.2022, 1- jõust. 07.05.2022]

8². peatükk

TAASTUVENERGIA TOOTMISE ARENDAMISE KOOSTÖÖMEHCHANISMID

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 92⁴. Energia statistilised ülekanded

(1) Riik võib teha taastuvast energiaallikast toodetud energia statistilise ülekande Euroopa Liidu teise liikmesriiki ja sõlmida selleks asjaomase lepingu, võttes arvesse lõpptarbimises taastuvast energiaallikast toodetud energia osakaalu saavutamise kohustust, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/28/EÜ.

(2) Lepingust teavitatakse Euroopa Komisjoni hiljemalt kolm kuud pärast iga aasta lõppu, mille jooksul nimetatud leping kehtib. Asjakohane teade peab sisaldama teavet lepingu objektiks olnud energia statistilise ülekande koguse, lepingu poolte ja lepingu maksumuse kohta. Energia statistiline ülekanne jõustub pärast teate edastamist Euroopa Komisjonile.

(3) Lepingu sõlmimiseks vajalikud andmed edastab valdkonna eest vastutavale ministrile põhivõrguettevõtja.

(4) Lepingu alusel teise Euroopa Liidu liikmesriigi tasutavad summad laekuvad põhivõrguettevõtjale ning need arvatakse põhivõrguettevõtja käesoleva seaduse § 59² lõike 4 alusel määratava taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia ja töhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia järgmise kalendriaasta toetuste rahastamise kulust maha, välja arvatud juhul, kui taastuvenergia koostöömehhanismide lepingust tuleneb teisiti. [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 92⁵. Koostööprojektid teiste liikmesriikidega

(1) Pärast 2009. aasta 25. juunit esimest korda tööd alustanud Eestis asuva uue tootmiseseadmega või Eestis asuva tootmiseseadme renoveerimise tulemusena pärast 2009. aasta 25. juunit lisandunud võimsuse abil taastuvast energiaallikast toodetud energia võib lahutada taastuvast energiaallikast toodetud energia kogusest, mida arvestatakse Eesti jaoks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) I lisas sätestatud eesmärkide saavutamise hindamisel, ning lisada see taastuvast energiaallikast toodetud energia kogusele, mida arvestatakse koostööprojektis osaleva teise liikmesriigi jaoks samas lisas sätestatud eesmärkide täitmise hindamisel. Seejuures käsitatakse tootmiseseadme võimsuse suurenemisest tingitud taastuvenergiakogust, nagu oleks see toodetud eraldi tootmiseseadmega, mis alustas tegevust samal hetkel, kui võimsus suurenes.

[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]

(2) Koostööprojektis ei tohi osaleda tootmiseseadmega:

- 1) millega toodetud elektrienergia eest makstakse tootjale käesolevas seaduses sätestatud taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia toetust;
- 2) millega toodetud elektrienergia eest on tootjale käesoleva seaduse §-s 108 sätestatud perioodi ulatuses makstud käesolevas seaduses sätestatud taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia toetust;
- 3) mille ehitamiseks või renoveerimiseks on riik maksnud tootjale investeeringutoetust, mida tootmiseseadme omanik riigile ei hüvita.

(3) Koostööprojektiga ei tohi takistada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ I lisas sätestatud taastuvast energiaallikast toodetud energia osakaalu saavutamist.

(4) Tootja teavitab oma soovist koostööprojektis osaleda Kliimaministeeriumi. Teates peavad sisalduma: [RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

- 1) kavandatava, renoveeritava või renoveeritud tootmiseseadme kirjeldus;
- 2) koostööprojektis osaleva teise Euroopa Liidu liikmesriigi nimi ja pädeva asutuse kontaktandmed;
- 3) ajavahemik kalendriaastates, mille jooksul soovitakse koostööprojekti esemeks oleva tootmiseseadmega taastuvast energiaallikast toodetava energia kogust lisada sellele taastuvast energiaallikast toodetava energia kogusele, mida arvestatakse koostööprojektis osaleva teise Euroopa Liidu liikmesriigi jaoks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ I lisas sätestatud eesmärkide saavutamise hindamisel;
- 4) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud tootmiseseadmega taastuvast energiaallikast toodetava energia kogus absoluutväärtusena kalendriaastate kaupa või proportsioonina selle tootmiseseadme abil toodetavast energiast, mida arvestatakse koostööprojektis osaleva teise Euroopa Liidu liikmesriigi jaoks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ I lisas sätestatud eesmärkide saavutamise hindamisel;
- 5) võimaluse korral käesoleva lõike punktis 2 nimetatud teise Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse kinnitus selle kohta, et liikmesriik nõustub teate sisuga ning soovib selles märgitud tingimustel esitada käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud ühise teate Euroopa Komisjonile.

(5) Valdkonna eest vastutav minister võib põhjendatud juhul nõuda lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud andmetele lisaandmeid.

(6) Pärast käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teate ja lõikes 5 nimetatud lisaandmete saamist teeb valdkonna eest vastutav minister asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele ettepaneku esitada Euroopa Komisjonile koostööprojekti kohta ühine teade lõikes 4 sätestatud andmetega.

(7) Kui Euroopa Liidu liikmesriik nõustub käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud ettepanekuga või on nõustunud teate sisuga lõike 4 punkti 5 kohaselt, esitab valdkonna eest vastutav minister koos nimetatud liikmesriigi pädeva asutusega Euroopa Komisjonile koostööprojekti kohta ühise teate lõikes 4 sätestatud andmetega.

(8) Energia koguse eest, mis soovitakse lisada sellele taastuvast energiaallikast toodetava elektrienergia kogusele, mida arvestatakse koostööprojekti osaleva teise Euroopa Liidu liikmesriigi jaoks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ I lisas sätestatud eesmärkide saavutamise hindamisel, ei maksta käesolevas seaduses sätestatud taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia toetust.

(9) Kolme kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 3 nimetatud ajavahemikku jääva iga kalendriaasta lõppemist teavitab valdkonna eest vastutav minister Euroopa Komisjoni ja lõike 4 punktis 2 nimetatud liikmesriiki lõike 4 punktis 1 nimetatud tootmisseadmega eelmise kalendriaasta jooksul taastuvast energiaallikast toodetud energia kogusest ning energia kogusest, mida soovitakse lisada sellele taastuvast energiaallikast toodetava energia kogusele, mida arvestatakse koostööprojekti osaleva teise Euroopa Liidu liikmesriigi jaoks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ I lisas sätestatud eesmärkide saavutamise hindamisel.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

9. peatükk RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 93. Riiklik järelevalve

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 01.07.2014]

(1) Käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise, sealhulgas elektrituru toimimise ja turuosaliste tegevuse üle teostab riiklikku järelevalvet Konkurentsiamet.

(2) Konkurentsiamet teeb koostööd Euroopa Liidu energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostööametiga (edaspidi *koostööamet*) ning teiste liikmesriikide reguleerivate asutustega. Vajaduse korral kaasab Konkurentsiamet järelevalvesse sõltumatuid eksperte ning teeb koostööd Eesti teiste järelevalveasutustega.

(3) Konkurentsiamet on käesolevast seadusest tulenevate ülesannete täitmisel sõltumatu.

(4) Võrguteenuse osutamise, elektrienergia pakkumise või müümise või muul viisil turul kättesaadavaks tegemise üle teostab järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet tarbijakaitse seadusega sätestatud pädevuse piires.

[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(4¹) Käesoleva seaduse §-s 21² sätestatud nõuete üle teeb järelevalvet Päästeamet.

[RT I, 10.11.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) Liitumislepingust, võrgulepingust, elektrilepingust või agregeerimislepingust tuleneva vaidluse korral, mida pooled ei ole suutnud lahendada kokkuleppe teel, on tarbijal õigus esitada kaebus tarbijavaidluste komisjonile, mõnele teisele sellekohaseid vaidlusi lahendavale isikule või institutsioonile või kohtule.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(6) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule täidab Konkurentsiamet järgmisi riikliku järelevalvega seotud ülesandeid:

1) kontrollib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 ning selle alusel kehtestatud komisjoni määrustes sätestatud tingimuste täitmist;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

1¹) kontrollib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 täitmist;

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

2) jälgib tootmisvõimsustesse investeerimist ning teeb varustuskindlust arvestades süsteemihaldurile vajaduse korral kohustuseks korraldada käesoleva seaduse § 4 lõikes 4¹ nimetatud konkurss;

3) jälgib ja kontrollib käesoleva seaduse § 4 lõikes 4¹ sätestatud konkursi läbiviimist;

3¹) kooskõlastab käesoleva seaduse § 66² lõikes 1 ja § 66³ lõikes 2 nimetatud riigihanke tingimused;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

3²) kontrollib perioodiliselt võrdlemisvahendi vastavust käesoleva seaduse § 82¹ lõikes 3 esitatud nõuetele;

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

- 4) lahendab turuosaliste vahelisi vaidlusi käesolevas seaduses sätestatud korras;
- 5) avalikustab oma veebilehel võrguettevõtjate võrgutasud, mis ta on kooskõlastanud käesoleva seaduse alusel;
- 6) väljastab käesolevas seaduses sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid;
- 7) kontrollib jaotusvõrguettevõtja vastavust käesoleva seaduse § 18 nõuetele;
- 8) kontrollib käesoleva seaduse § 59² lõikes 4 nimetatud põhivõrguettevõtja tehtavate kulutuste põhjendatust; [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]
- 9) kontrollib, kas käesoleva seaduse § 44 lõikes 4² nimetatud avatud tarne raames müüdava elektrienergia hind on põhjendatud;
- 10) kontrollib müüja poolt tarbijale esitatud käesoleva seaduse §-s 75¹ nimetatud andmeid;
- 11) kontrollib, kas üldteenuse korras müüdava elektrienergia hind on kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 76³;
- 12) kontrollib energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32⁷ nimetatud päritolutunnistuse väljaandmist, üleandmist ja kehtivust; [RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]
- 13) kontrollib süsteemihalduri määratud bilansienergia hindu;
- 14) kontrollib võrguettevõtja võetavat edastamistasu elektrienergia transiidi eest ning liitumistasu ja tingimuste muutmise tasu, lähtudes käesoleva seaduse §-dest 71–73;
- 15) annab käesoleva seaduse § 39 lõikes 7 nimetatud süsteemihalduri koostatud aruandele hinnangu oma aastaaruandes, arvestades seda, kas süsteemihalduri aruanne on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikli 30 lõike 1 punktis b nimetatud ühenduseülese võrgu arengukavaga, ning vajaduse korral annab soovitusi süsteemihalduri investeerimiskava muutmiseks; [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 16) jälgib Euroopa Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikide põhivõrguettevõtjate vahelist tehnilist koostööd;
- 17) teeb koostööd teiste liikmesriikide asjaomaste asutustega piirkonna elektrituru andmevahetusplatvormide ühitamiseks;
- 18) jälgib turu avamise ja konkurentsi taset, sealhulgas elektribörsi ja kodutarbijatele määratud hindu ning avaldab vähemalt kord aastas soovitusi kodutarbijatele müüdava elektrienergia hinnakujunduse kohta;
- 19) jälgib, kui palju aega kulub võrguettevõtjatel ühenduste rajamiseks ning remonditöödeks;
- 20) jälgib elektrituru läbipaistvuse taset, sealhulgas elektrituru hulgihindade läbipaistvust;
- 21) kontrollib, et ei toimuks ristsubsideerimist ülekande-, jaotus- ja müügitegevuse vahel;
- 22) kontrollib, et ei esineks lepingulist piiravat tegevust, sealhulgas keeldu osta määratud tarnet mitme müüja käest samal ajal;
- 22¹) jälgib, et omatoodetud elektrienergia tarbimisele ja energiakogukondade arendamisele ei seataks turuosaliste poolt takistusi ega piiranguid; [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 22²) töötab välja käesoleva seaduse § 21⁴ lõikes 3 nimetatud tarbimiskajas osalemise tingimused; [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 23) kontrollib, et tarbijatele on tagatud kiire juurdepääs nende tarbimisandmetele ilma lisatasu nõudmata;
- 23¹) jälgib ja hindab põhivõrguettevõtja ja jaotusvõrguettevõtja tulemuslikkust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 (ELT L 115, 25.04.2013, lk 39–75) artikli 2 punktis 7 määratletud nutivõrgu arendamisel, millega edendatakse energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate lõimimist, ning avaldab oma veebilehel iga kahe aasta järel hindamise tulemuste kohta aruande koos soovitustega; [RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 24) teeb, ilma et see piiraks tema iseseisvust ja eripädevust, oma ülesannete täitmiseks koostööd põhivõrguettevõtjaga ning vajaduse korral teiste asjaomaste ametiasutustega. Mis tahes heakskiit, mille Konkurentsiamet annab käesoleva seaduse kohaselt, ei piira tema volituste kasutamist tulevikus;
- 25) esitab Euroopa Komisjonile aruande, mis käsitleb turgu valitsevaid elektriettevõtjaid ning turu hõivamist ja konkurentsi muul viisil kahjustavat käitumist, omandisuhete muudatusi, konkurentsi edendamise meetmeid ning üldteenuse osutamise kohustuse täitmiseks võetud meetmete võimalikku mõju riigisisesele ja rahvusvahelisele konkurentsile;
- 26) teavitab Euroopa Komisjoni põhivõrguettevõtjale tegevusloa andmise otsusest ning avaldab otsuse Euroopa Liidu Teatajas;
- 27) koostab, avaldab oma veebilehel ja esitab igal aastal Euroopa Komisjonile, liikmesriikide energeetikasektorit reguleerivatele asutustele ning koostööametile aruande, mis käsitleb Konkurentsiameti ülesannete täitmiseks võetud meetmeid ja saavutatud tulemusi;
- 28) edastab käesoleva seaduse § 19 lõikes 5 nimetatud teabe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 256/2014 artikli 3 kohaselt Euroopa Komisjonile;
- 29) avaldab oma veebilehel teabe, mis käsitleb tarbija õigusi, asjaomaseid õigusakte ja vaidluse lahendamise võimalusi.

(7) Konkurentsiamet teeb otsuse temale käesoleva seaduse alusel esitatud kooskõlastamistaotluse kohta 90 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Eriti keeruka või töömahuka kooskõlastamistaotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 180 päevani. Tähtaja pikendamisest tuleb taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist teatada.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud tähtaja kulgemine peatatakse ajaks, kuni Konkurentsiametile esitatakse tema poolt nõutud kooskõlastamistaotluse kohta otsuse tegemiseks vajalik teave.

(9) Konkurentsiamet võib kehtestada ajutised võrgutasud või tasu arvutamise meetodika olukorras, kus võrgutasu ei ole põhjendatud või ei ole määratud ning võrguettevõtja ei järgi Konkurentsiameti ettekirjutust. Konkurentsiameti poolt kehtestatu kehtib seni, kuni võrguettevõtja kooskõlastab, lähtudes käesoleva seaduse §-st 73, uue võrgutasu. Enam teenitud tulu, mida võrguettevõtja põhjendamata võrgutasu kasutamise ajal teenis, arvestatakse põhjendatud müügitulust maha, võttes arvesse võrguettevõtja jätkusuutlikkust, kas järgmisel või vajaduse korral järgmistel võrgutasude kooskõlastamistel.

(10) Konkurentsiamet koostab ja avaldab iga aasta 31. juuliks oma veebilehel eelmise kalendriaasta kohta ülevaate, milles kajastatakse järgmist:

- 1) süsteemidevaheliste ühenduste võimsuse jaotamise reeglid;
 - 2) süsteemi ülekoormuse lahendamise reeglid;
 - 3) võrkudevaheliste ühenduste loomisele ja remondile kulutatud aeg;
 - 4) võrguettevõtja avaldatav teave võrkudevaheliste ühenduste ja võrgu võimsuse jaotamise kohta, arvestades ärisaladuse hoidmise vajadust;
 - 5) käesoleva seaduse §-s 16 nimetatud tegevusalade eristamine;
 - 6) uutele tootjatele kehtestatud liitumistingimused;
 - 7) süsteemihalduri ja võrguettevõtjate kohustuste täitmine;
 - 8) konkurentsi olukord elektriturul.
- [RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 01.07.2014]

(11) Kui käesolevas seaduses sätestatud suletud jaotusvõrku, energiakogukonda ja aktiivseid võrguteenuse kasutajaid puudutavates võlaõiguslikes küsimustes kokkuleppele ei jõuta, lahendatakse need tsiviilkohtumenetluse seadustikus või tarbijakaitseseaduses sätestatud korras.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 94. Riikliku järelevalve erimeetmed

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 01.07.2014]

(1) Konkurentsiamet võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Päästeamet võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30, 32, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 10.11.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 94¹. Konkurentsiameti ülesanded põhivõrguettevõtja nõuetekohasuse järeelhindamisel

(1) Konkurentsiamet jälgib, et põhivõrguettevõtja vastaks käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetele ning algatab § 26¹ kohaselt põhivõrguettevõtja nõuetekohasuse hindamise, kui:

- 1) ta on saanud käesoleva seaduse § 19 lõikes 4 nimetatud teate;
 - 2) talle on saanud teatavaks, et põhivõrguettevõtja üle valitsevat mõju omava isiku õiguste või mõju kavandatav muudatus võib kaasa tuua käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuete rikkumise, või kui tal on alust arvata, et selline rikkumine on juba toimunud;
- [RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]
- 3) talle on saanud teatavaks asjaolud, mis võimaldavad kolmanda riigi kodanikul või seal asutatud ja registreeritud juriidilisel isikul omandada valitsevat mõju põhivõrguettevõtja üle;
- [RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]
- 4) Euroopa Komisjon on esitanud põhjendatud taotluse.

(2) Konkurentsiamet teavitab viivitamata Euroopa Komisjoni asjaoludest, mis võimaldavad kolmandast riigist pärit isikul omandada valitsevat mõju põhivõrguettevõtja üle, ning sellest, et kolmandast riigist pärit isiku valitseva mõju all olev põhivõrgu omanik või põhivõrguettevõtja taotleb käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevusluba.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(3) Kui põhivõrguettevõtja nõuetekohasuse hindamine on algatatud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud asjaoludel, nõuab Konkurentsiamet põhivõrguettevõtjalt tõendeid selle kohta, et põhivõrguettevõtja või tema üle valitsevat mõju omava isiku tegevus ei sea ohtu Eesti ega Euroopa Liidu varustuskindlust.

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud varustuskindlust hinnates võtab Konkurentsiamet arvesse:

- 1) neid õigusi ja kohustusi, mis Euroopa Liidul on asjaomase kolmanda riigi suhtes ning mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas ühe või mitme kolmanda riigiga sõlmitud varustuskindluse kokkuleppest, mille osaline on Euroopa Liit;

2) neid õigusi ja kohustusi, mis Eestil on asjaomase kolmanda riigi suhtes ning mis tulenevad selle välisriigiga sõlmitud kokkulepetest niivõrd, kuiivõrd need on Euroopa Liidu õigusega kooskõlas;

3) muid nõuetekohasuse hindamise või asjaomase kolmanda riigiga seotud asjaolusid.

(5) Kui Konkurentsiamet teeb käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud asjaoludel algatatud nõuetekohasuse hindamise kohta eitava otsuse ja see erineb Euroopa Komisjoni arvamusest, avaldab Konkurentsiamet oma otsuse koos põhjendustega ning koos Euroopa Komisjoni arvamusega Euroopa Liidu Teatajas.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

§ 94². Riikliku järelevalve erisused

Konkurentsiamet võib korrakaitseaduse §-s 50 sätestatud tingimustel siseneda üksnes turuosalise territooriumile, ruumi või rajatisse.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 95. Ettekirjutus

(1) [Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) [Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(4) Ettekirjutusega pandud kohustuse täitmata jätmise korral võib kohaldada sunnivahendit asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 1300 eurot. Käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuete täitmata jätmise korral on põhivõrguettevõtja suhtes rakendatava sunniraha ülemmäär üheksa miljonit eurot, kusjuures ettekirjutusega taotletava eesmärgi saavutamiseks rakendatav sunniraha ei või kokku ületada üheksat miljonit eurot.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

(5) [Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 96. Teabe andmise kohustus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 97. Teabesaladuse hoidmise kohustus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 98. Juurdepääsuõigus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 99. Kaebuste lahendamine

(1) Turuosalise tegevuse või tegevusetuse peale, mis on vastuolus käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktiga, võib teine turuosaline esitada kirjaliku kaebuse Konkurentsiametile.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(2) Konkurentsiamet vaatab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kaebuse läbi ja teeb selle kohta otsuse 30 päeva jooksul kaebuse saamisest arvates. Kui kaebus esitatakse võrguettevõtja kohta, teeb Konkurentsiamet otsuse 60 päeva jooksul kaebuse saamisest arvates.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(3) Kui Konkurentsiamet taotleb kaebuse lahendamiseks vajalikku teavet, peatatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaja kulgemine kuni teabe saamiseni, kuid mitte kauemaks kui 30 päevaks. Kui kaebus on esitatud võrguettevõtja kohta, võib tähtaja kulgemise peatada kuni 60 päevaks, kui kaebuse esitaja sellega nõustub.

[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 100. Vara avalikes huvides omandamine

(1) Lisaks kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses sätestatud alustele võib Konkurentsiamet taotleda järgmise vara või asjaõiguse avalikes huvides omandamist, sealhulgas sundvõõrandamist:

1) tegevusloas sätestatud tegevuses kasutatav vara, kui tegevusloa alusel tegutsev isik ei täida jätkamise ettekirjutust;

2) tegevusloas nimetatud tegevuses kasutatav vara, kui tegevusloa kehtivusaeg on lõppenud või tegevusluba on tunnistatud kehtetuks ja nimetatud varal põhineva tegevuse jätkamine kooskõlas käesoleva seadusega ei ole tagatud ning see võib seada ohtu süsteemi varustuskindluse;

3) võrgu ja selle kasutamist võimaldav piiratud asjaõigus, kui võrgu omanik ei täida käesoleva seaduse § 64 lõikes 1 ettenähtud kohustust või kui võrgu omanikust või kasutajast võrguettevõtjal ei ole käesoleva seaduse kohast tegevusluba.

(2) Konkurentsiamet võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alustel taotleda vara avalikes huvides omandamist, sealhulgas sundvõõrandamist, üksnes juhul, kui ta on eelnevalt vara omanikule andnud mõistliku tähtaja asjaolu kõrvaldamiseks ja vara omanik ei ole selle tähtaja jooksul asjaolu kõrvaldanud.

(3) Konkurentsiametil ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 ettenähtud tähtaja andmise kohustust juhul, kui selle kohustuse täitmine võib seada ohtu varustuskindluse.

(4) Vara avalikes huvides omandamine, sealhulgas sundvõõrandamine, toimub kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses sätestatud korras. Menetluse läbiviimisel ei pea järgima nimetatud seaduses sätestatud tähtaegu ning vara omanikule ei maksta lisaks tasule täiendavaid hüvitisi.
[RT I, 29.06.2018, 1- jõust. 01.07.2018]

§ 100¹. Piiriülese elektrikaubanduse reguleerimine

(1) Konkurentsiamet teeb koostööd ning vahetab käesoleva seadusega ettenähtud ülesannete täitmiseks vajalikku teavet Euroopa Liidu liikmesriikide reguleerivate asutustega ja koostööametiga, et:

- 1) võimaldada võrgu optimaalset haldamist;
- 2) edendada ühise elektribörsi loomist;
- 3) optimeerida piiriüleste võimsuste jaotamist;
- 4) saavutada võrkude vastastikusel ühendamisel võimsuse selline tase, mis võimaldab arendada konkurentsi ja parandada varustuskindlust, vältides turuosaliste ebavõrdset kohtlemist;
- 5) koordineerida võrgueeskirjade väljatöötamist;
- 6) koordineerida ülekoormuse juhtimise nõuete väljatöötamist;
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]
- 7) koordineerida piirkondlikul tasandil ülesandeid täitvate üksuste ühist järelevalvet;
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- 8) koordineerida piirkondliku ja Euroopa ressursside piisavuse hinnangu teühist järelevalvet.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(2) Vahetatavat teavet kasutab Konkurentsiamet samal konfidentsiaalsustasemel kui asutus, kust teave pärit on.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(3) Konkurentsiamet võib koostööametilt küsida arvamust selle kohta, kas teise Euroopa Liidu liikmesriigi reguleeriva asutuse vastuvõetud otsus piiriülese elektrikaubanduse kohta on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/944 ja määrusega (EL) 2019/943.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(4) Kui teise liikmesriigi reguleerivas asutuses piiriülese elektrikaubanduse kohta tehtud otsus ei ole direktiivi (EL) 2019/944 ega määruse (EL) 2019/943 nõuetega kooskõlas, on Konkurentsiametil õigus teatada sellest Euroopa Komisjonile kahe kuu jooksul otsuse tegemisest arvates.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

(5) Kui Euroopa Komisjon nõuab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/944 või määrusega (EL) 2019/943 mitte kooskõlas oleva piiriülese elektrikaubanduse kohta tehtud Konkurentsiameti otsuse kehtetuks tunnistamist, täidab Konkurentsiamet nõude kahe kuu jooksul selle esitamisest arvates ja teatab sellest komisjonile.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 100². Konkurentsiameti pädevus suhetes piirkondliku koordineerimiskeskusega

(1) Konkurentsiameti pädevus suhetes süsteemikäitamispiirkonna reguleerivate asutustega on järgmine:

- 1) ettepaneku kooskõlastamine piirkondliku koordineerimiskeskuse loomiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikli 35 lõikele 1;
- 2) piirkondliku koordineerimiskeskuse tegevusega seotud põhjendatud kulude, mille peab kandma põhivõrguettevõtja, arvestamine käesoleva seaduse §-s 71 nimetatud võrgutasude kooskõlastamisel;
- 3) koostööl põhineva otsuste tegemise protsessi kooskõlastamine;
- 4) koos teiste süsteemikäitamispiirkonna liikmesriikide reguleerivate asutustega ettepanekute esitamine selle kohta, milliseid täiendavaid ülesandeid ja volitusi peaksid need riigid piirkondlikule koordineerimiskeskusele andma;
- 5) piirkondliku koordineerimiskeskuse Euroopa Liidu õigusest tulenevate kohustuste täitmise kontrollimine, eelkõige piiriülestes küsimustes;
- 6) võrgu koordineerimise tulemuse jälgimine ning sellest kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 artikliga 46 kord aastas koostööametile aru andmine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmisel on Konkurentsiametil õigus:

- 1) nõuda piirkondlikult koordineerimiskeskuselt teavet;
- 2) kontrollida ette teatamata piirkondliku koordineerimiskeskuse territooriumi ja ehitisi;

3) teha piirkondliku koordineerimiskeskuse suhtes kooskõlastatult teiste süsteemikäitamiskiirkonna reguleerivate asutustega siduvaid otsuseid.

(3) Kui piirkondliku koordineerimiskeskuse asukoht on Eesti Vabariik, on Konkurentsiametil õigus teha piirkondlikule koordineerimiskeskusele, kes ei täida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2019/944, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2019/943 või Konkurentsiameti või koostööameti õiguslikult siduvast otsusest tulenevat kohustust, ettekirjutus kohustuse täitmiseks.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

10. peatükk **VASTUTUS**

§ 101. Võrguteenuse osutamise kohustuse rikkumine

[Kehtetu -RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

§ 101¹. Osutatavate võrguteenuste kvaliteedinõuete rikkumine

(1) Võrguettevõtjat oma teeninduspiirkonnas osutatavate võrguteenuste kvaliteedinõuete rikkumise eest või nimetatud nõuete rikkumise puhul võrgutasude vähendamata jätmise eest, kui võrgutasude vähendamine on käesoleva seadusega ette nähtud, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 101². Elektrienergia müük kooskõlastamata piirhinna ja piirhinda ületava hinnaga

[Kehtetu -RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 101³. Piiriülese elektrikaubanduse tingimuste rikkumine

Juriidilise isiku poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 sätestatud piiriülese elektrikaubanduse tingimuste täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]

§ 101⁴. Energia hulgemüügituru tingimuste rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 artiklites 3–5 sätestatud nõuete täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]

§ 101⁵. Süsteemihalduri ning vertikaalselt integreeritud ettevõtja vastutus

Süsteemihalduri või vertikaalselt integreeritud ettevõtja poolt käesoleva seaduse § 16 lõigetes 1, 3 ja 4, §-des 17 ja 18¹, § 38 lõikes 3, § 39 lõigetes 1, 3¹, 4 ja 6, § 40 lõikes 7 ning §-des 40¹, 53, 66, 70, 71, 72, 73 ja 74 sätestatud nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni kümme protsenti ettevõtja viimase auditeeritud majandusaasta käibest.

[RT I, 30.06.2017, 2- jõust. 10.07.2017]

§ 102. Ebaseaduslik võrguteenuse ja elektrienergia kasutamine

[Kehtetu -RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

§ 103. Teabe esitamata jätmine

(1) Turuosalist Konkurentsiametile või süsteemihaldurile kohustusliku teabe esitamata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 104. Juurdepääsuõiguse takistamine

[Kehtetu -RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

§ 105. Teabesaladuse hoidmise kohustuse rikkumine

(1) Käesolevas seaduses ettenähtud teabesaladuse hoidmise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 106. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Konkurentsiamet.
[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

11. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 107. Turuluba ja tegevusluba

(1) Energiaseaduse alusel võrguettevõtjale elektrienergia müügiks ning elektrienergia edastamis- ja jaotamisteenuse müügiks võrgu kaudu väljaantud turuluba ning sellega seoses riigiga sõlmitud leping jäävad nimetatud tegevusalade osas kehtima kuni neis märgitud tähtpäevani.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata elektrienergiaga seotud tegevusalade osas kaotavad energiaseaduse alusel võrguettevõtjale väljaantud turuload ja nendega seotud riigiga sõlmitud lepingud kehtivuse, kui tegevusloa saamiseks ei ole nõuetekohast taotlust esitatud lõikes 5 ettenähtud tähtaja jooksul või kui Konkurentsiamet teeb nimetatud taotluse alusel tegevusloa andmisest keeldumise otsuse. Kõik need riigiga sõlmitud lepingud ning turuload, mis ei ole välja antud võrguettevõtjale, kaotavad käesoleva seaduse jõustumisel elektrienergiaga seotud tegevusalade osas kehtivuse.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt kehtima jäänud turuluba ja riigiga sõlmitud lepingut käsitatakse käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 2 ja 6 nimetatud tegevuseks antud tegevusloana. Põhivõrgu kaudu edastamisteenuse osutamiseks antud turuluba ning sellega seoses riigiga sõlmitud lepingut käsitatakse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevuseks antud tegevusloana.
[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(4) Kui turuloa või riigiga sõlmitud lepingu tingimus ei ole käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktiga kooskõlas, muudab Konkurentsiamet ühepoolselt turuloa või riigiga sõlmitud lepingu tingimust käesoleva seaduse jõustumisest alates 90 päeva jooksul, järgides käesolevas seaduses tegevusloa tingimuste muutmise kohta sätestatud. Kuni tingimuste muutmiseni Konkurentsiameti poolt kohaldatakse käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktiga vastuolus oleva turuloa või riigiga sõlmitud lepingu tingimuse asemel käesolevat seadust ja selle alusel kehtestatud õigusakti.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Kui turuosaline käesoleva seaduse jõustumise ajal tegutseb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata elektrienergiaga seotud tegevusalal, millel tegutsemiseks on käesoleva seaduse kohaselt vaja tegevusluba, esitab ta 180 päeva jooksul käesoleva seaduse jõustumisest Konkurentsiametile nõuetekohase taotluse vastava tegevusloa saamiseks.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(6) Tootjaliini kaudu elektrienergia edastamiseks antud tegevusluba käsitatakse otseliini kaudu elektrienergia edastamise tegevusloana.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(7) Põhivõrguettevõtja viib oma tegevuse käesoleva seaduse §-s 18¹ sätestatud nõuetega kooskõlla hiljemalt 2013. aasta 1. maiks. Põhivõrguettevõtjale enne 2013. aasta 1. märtsi antud tegevusluba kehtib tegevusloas nimetatud tingimustel kuni 2014. aasta 1. märtsini.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 01.03.2013]

§ 107¹. Müügikohustuse alusel sõlmitud elektrileping

Käesoleva seaduse 2011. aasta 31. detsembrini kehtiva redaktsiooni § 76 lõikes 1 nimetatud võrguettevõtja müügikohustuse alusel sõlmitud elektrileping lõpeb 2012. aasta 31. detsembril.

§ 108. Toetuse kehtivusaeg

(1) Käesoleva seaduse § 59 lõikes 2 nimetatud toetust makstakse tootmise alustamisest alates ja §-s 59⁴ nimetatud toetust vähempakkumise võitmisega seotud uue tootmiseseadmega tootmise alustamisest alates 12 aasta jooksul. Kui §-s 59⁴ nimetatud toetuse saajaks on tootja, kelle asjakohase tootmiseseadmega on vähempakkumisele eelnevalt taastuvast energiaallikast elektrienergiat toodetud, makstakse toetust iga vähempakkumise võitmise korral kuni kahe aasta jooksul alates vastava vähempakkumisega seotud taastuvast energiaallikast elektrienergia tootmise alustamisest. Enne 2002. aasta 1. jaanuari tööd alustanud tootmiseseadmega taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia eest §-s 59 nimetatud toetust ei maksta. [RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(1¹) [Kehtetu -RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(1²) Tootja, kes alustab tootmist biomassi energiaallikana kasutava tootmiseseadmega pärast 2010. aasta 31. detsembrist, võib saada käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punkti 1 alusel ettenähtud toetust ainult tõhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia eest. [RT I 2010, 8, 40- jõust. 27.02.2010]

(2) Tuult energiaallikana kasutav tootja, kes alustas oma tootmiseseadmega tööd enne 2007. aasta 31. detsembrist, võib 2008. aasta 31. detsembrini selle tootmiseseadmega toodetud elektrienergiat müüa avatud tarnena põhivõrguettevõtja nimetatud müüjale hinnaga 115 senti kilovatt-tunni eest. [RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud tootmise alustamise ajana käsitatakse päeva, millal nõuetekohane tootmiseseade esimest korda annab elektrienergiat võrku või otseliini. [RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

(4) Kui tootja on tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest saanud käesoleva seaduse § 59 alusel 12 aastat toetust ja see tootmiseseade asendatakse teise tootmiseseadmega, ei maksta toetust teise tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest. [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(5) Kui tootja on hiljemalt 2018. aasta 31. detsembril saanud käesoleva seaduse § 59 alusel toetust tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest, makstakse selle tootmiseseadme asemele paigaldatud tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest § 59 alusel toetust, kuni asendatud tootmiseseadmega tootmise alustamisest möödub 12 aastat. Võimsuse eest, mis ületab asendatava tootmiseseadme võimsust, makstakse toetust üksnes käesoleva seaduse § 59⁴, 59⁵ või 59⁶ alusel vähempakkumise võitjaks osutumise korral. [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(6) Kui tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest on makstud käesoleva seaduse § 59 alusel toetust ja see tootmiseseade on asendamise ajaks vanem kui 25 aastat, makstakse selle tootmiseseadme asemele paigaldatud tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest §-s 59⁴, 59⁵ või 59⁶ nimetatud vähempakkumise võitmise korral toetust alates uue tootmiseseadmega elektritootmise alustamisest. [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(7) Pärast 2018. aasta 31. detsembrist olemasoleva tootmiseseadme juurde rajatud elektrienergia tootmiseks mõeldud täiendava elektripaigaldisega toodetud elektrienergia eest, kui olemasoleval ja elektrienergia tootmiseks mõeldud täiendaval elektripaigaldisel on ühine liitumispunkt võrguettevõtja võrguga, makstakse toetust üksnes käesoleva seaduse § 59⁴, 59⁵ või 59⁶ alusel. Täiendava tootmiseseadme rajamine ei mõjuta olemasoleva tootmiseseadmega selle võimsuse ulatuses toodetud elektrienergia eest toetuse maksmist ega toetuse maksmise perioodi. [RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

(8) Käesoleva seaduse § 59 lõikes 2² nimetatud tingimustest vähemalt ühele tingimusele vastava tootja asjakohase tootmiseseadmega toodetud elektrienergia eest või asjakohases liitumislepingus ettenähtud tootmiseseadme etapi eest makstakse § 59 alusel toetust 12 aasta jooksul alates iga tootmiseseadmega või tootmiseseadme etapis elektrienergia tootmise alustamisest. [RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

(9) Käesoleva seaduse § 59⁴ lõike 5² punktis 2 nimetatud tootmiseseadmega, millega toodetud elektrienergia eest on tootja saanud § 59 lõikes 1 nimetatud toetust 12 aastat, saab osaleda §-s 59⁴ nimetatud vähempakkumises pärast seda, kui tootmiseseade on pakkumise esitamise ajal vanem kui 20 aastat. [RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

§ 108¹. Toetusmeetmete kombineerimine

Tootjal, kelle elektriyaam või tootmiseseade koosneb mitmest elektrienergia tootmise elektripaigaldisest, on õigus iga elektripaigaldise puhul eraldi valida, kas sellega toodetud elektrienergia eest maksab põhivõrguettevõtja või käesoleva seaduse §-s 92⁵ nimetatud teine liikmesriik samale tootjale toetust §-s 59, 59⁴, 59⁵ või 59⁶ sätestatud toetusmeetme või § 92⁵ kohaselt sõlmitud koostöölepingu alusel. Valikuõiguse kasutamise eelduseks on tingimus, et iga elektripaigaldisega toodetud elektrienergiat mõõdetakse eraldi õigusakti nõuete kohase mõõteseadmega, mille mõõteandmetele tagatakse juurdepääs võrguettevõtjale, põhivõrguettevõtjale ja liinivaldajale.

[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]

§ 108². Paragrahvi 59⁴ lõike 5² punktide 1 ja 2 regulatsiooni järelhindamine

Vabariigi Valitsus esitab Riigikogule hiljemalt 2025. aasta 1. jaanuariks analüüsi ja vajaduse korral ettepaneku käesoleva seaduse § 59⁴ lõike 5² punktides 1 ja 2 sätestatud vähempakkumise regulatsiooni kehtetuks tunnistamiseks, hinnates selle edasist põhjendatust taastuvast energiaallikast elektrienergia tootmise eesmärkide saavutamise aspektist.

[RT I, 22.10.2021, 1- jõust. 01.11.2021]

§ 109. Toetusmeetmete rakendamine

Käesoleva seaduse § 72 lõikes 5 nimetatud toetusmeetmeid võib rakendada tagasiulatuvalt alates 2002. aasta 1. jaanuarist.

§ 109¹. Liitumistasu toetuse rakendamine

[Kehtetu -RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

§ 109². Paragrahvide 76⁵ ja 76⁶ rakendamine

(1) Käesoleva paragrahvi jõustumise ajal käesoleva seaduse § 76⁵ lõikes 3 sätestatud tingimustele vastav elektrimüüja on kohustatud osutama universaalteenust hiljemalt viie päeva jooksul § 76⁵ jõustumisest arvates.

(2) Käesoleva paragrahvi jõustumise ajal käesoleva seaduse § 76⁶ lõikes 1 sätestatud tingimustele vastav tootja on kohustatud esitama Konkurentsiametile tootmishinna kooskõlastamise taotluse kolme päeva jooksul § 76⁶ jõustumisest arvates.

[RT I, 22.09.2022, 1- jõust. 23.09.2022]

§ 109³. Universaalteenusega liituvalt kodutarbijalt leppetrahvi või kahju hüvitamise nõudmine

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022]

Kuni 2023. aasta 30. septembrini ei või elektrimüüja nõuda universaalteenuse tarbimiseks elektrilepingut sõlmivalt kodutarbijalt enne käesoleva seaduse § 76⁵ jõustumist sõlmitud elektrilepingu ennetähtaegse lõpetamisega kaasnevat leppetrahvi ega kahju hüvitamist.

[RT I, 22.10.2022, 4- jõust. 23.10.2022]

§ 110. Teeninduspiirkondade määramine

(1) See võrguettevõtja energiaseaduse tähenduses, kellel on käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv energiaseaduse alusel väljaantud turuluba elektrienergia müügiks ja/või elektrienergia jaotamisteenuse müügiks võrgu kaudu, peab 180 päeva jooksul pärast käesoleva seaduse jõustumist esitama Konkurentsiametile kirjaliku taotluse oma teeninduspiirkonna määramiseks. Taotluse esitamisel peab võrguettevõtja lähtuma temale energiaseaduse alusel väljastatud turuloo tingimustest, riigiga sõlmitud lepingust ja tegelikust olukorrast võrguteenuste osutamisel. Taotluses esitatakse käesoleva seaduse § 62 lõigetes 1 ja 3 sätestatud nõuete kohane teeninduspiirkonna määratlus ja skemaatiline plaan.

[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmata jätmise korral teeb Konkurentsiamet võrguettevõtjale ettekirjutuse kohustuse täitmiseks ja hoiatab, et ettekirjutuse täitmata jätmise korral kohaldatakse talle sunnivahendit kooskõlas asendustäitmise ja sunniraha seadusega. Sunniraha ülemmäär on 1300 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Jaotusvõrguettevõtjate nõuetekohaste taotluste alusel määrab Konkurentsiamet üheaegselt jaotusvõrguettevõtjate teeninduspiirkonnad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluste esitamise

tähtpäeva saabumisest alates 180 päeva jooksul, arvestades jaotusvõrguettevõtjatele energiaseaduse alusel väljastatud turulubade ja riigiga sõlmitud lepingute tingimusi, tegelikku olukorda võrguteenuste osutamisel ning jaotusvõrguettevõtja ja tema tegevuse kohta käesoleva seadusega kehtestatud nõudeid.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel määratud teeninduspiirkonnad ei hõlma kogu Eesti territooriumi, määrab Konkurentsiamet hõlmamata territooriumi selle jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkonnaks, kelle teeninduspiirkond hõlmamata territooriumiga külgneb. Seda tehes arvestab Konkurentsiamet muu hulgas olemasoleva võrgu paiknemist hõlmamata territooriumi suhtes.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(5) Konkurentsiametil on õigus nõuda elektriettevõtjalt käesolevas paragrahvis nimetatud otsustuste tegemiseks vajalikku teavet.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(6) Konkurentsiamet teavitab käesoleva paragrahvi alusel määratud teeninduspiirkondadest jaotusvõrguettevõtjaid ning vajaduse korral muudab jaotusvõrguettevõtjate turulubade ja riigiga sõlmitud lepingute tingimusi, lähtudes käesolevast seadusest.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(7) Konkurentsiamet teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud võrguettevõtjale, kellele Konkurentsiamet lõike 3 alusel teeninduspiirkonda ei määra, teeninduspiirkonna määramata jätmise viivitamata teatavaks. Võrguettevõtja turuluba ja riigiga sõlmitud leping kaotavad kehtivuse teeninduspiirkonna määramata jätmise teate saatmisest alates 90 päeva möödudes.
[RT I 2007, 66, 408- jõust. 01.01.2008]

(8) Konkurentsiametil on õigus kohustada käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud võrguettevõtjat tegevust jätkama kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 37 ja/või algatada kooskõlas §-ga 100 võrgu või muu sellise vara avalikes huvides omandamine, sealhulgas sundvõõrandamine, mida võrguettevõtja on kasutanud turuloo alusel toimunud tegevuses.
[RT I, 29.06.2018, 1- jõust. 01.07.2018]

§ 110¹. Üldteenuse kohaldamine

(1) Kui väiketarbija ei ole sõlminud 2013. aasta 1. jaanuariks elektrilepingut ühegi elektrimüüjaga, osutatakse sellest kuupäevast alates talle üldteenust.

(2) Üldteenuse tüüptingimused kehtivad kõigi pärast 2013. aasta 1. jaanuari jõus olevate võrgulepingute kohta.

(3) Käesoleva seaduse § 76¹, § 76² lõiget 2 ja § 76³ kohaldatakse alates 2013. aasta 1. jaanuarist.

(4) Võrguettevõtja esitab enne 2013. aasta 1. jaanuari tarbijale koos arvega teabe käesoleva seaduse § 76² lõikes 1 nimetatud üldteenuse tüüptingimuste kohta.
[RT I, 28.06.2012, 1- jõust. 08.07.2012]

§ 111. Elektrimajanduse arengukava

(1) Esimene käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud elektrimajanduse arengukava koostatakse ning esitatakse Vabariigi Valitsusele 2005. aasta 1. juuniks.
[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

(2) Käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktis 5¹ nimetatud analüüs koostatakse esmakordselt 2007. aastal.
[RT I 2007, 23, 120- jõust. 01.05.2007]

§ 111¹. Euroopa Komisjonile esitatavad aruanded

(1) Süsteemihaldur esitab käesoleva seaduse § 39 lõikes 7 nimetatud aruande iga kahe aasta järel hiljemalt 31. juuliks. Esimene aruanne esitatakse 2007. aasta 31. juuliks.

(2) Konkurentsiamet esitab käesoleva seaduse § 93 lõike 6 punktis 25 nimetatud aruande iga aasta 1. septembriks. Alates 2010. aastast esitatakse kõnealune aruanne iga kahe aasta järel.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 01.07.2014]

§ 111². Hoonestusloa taotlemise erisused

Kui käesoleva seaduse §-s 92² nimetatud ettevõtja taotlusel on enne 2009. aasta 1. jaanuari avalikku veekogusse tuuleelektrijaama ehitamiseks algatatud keskkonnamõtjude hindamine, siis ei kohaldata hoonestusloa menetlusele veeseaduse § 219 lõikeid 3–5 ning hoonestusloa menetlus algatatakse keskkonnamõtjude hindamist taotlenud ettevõtja suhtes.
[RT I, 22.02.2019, 1- jõust. 01.10.2019]

§ 111³. Muud rakendussätted

- (1) Elektriettevõtjad viivad oma tegevuse käesoleva seaduse § 87 lõike 1 punktis 8¹ nimetatud nõuetega kooskõlla hiljemalt 2014. aasta 1. novembriks.
[RT I, 06.05.2014, 2- jõust. 07.05.2014]
- (2) Käesoleva seaduse § 75¹ lõike 1 punktides 5 ja 6 nimetatud andmeid esitavad müüjad arvetel alates 2015. aasta 1. juulist.
[RT I, 12.07.2014, 3- jõust. 22.07.2014]
- (3) Käesoleva seaduse § 59¹ lõike 2 punktis 4 sätestatud tingimust kohaldatakse tootjale, kes on alustanud elektrienergia tootmist või võrku või otseliini andmist pärast 2018. aasta 31. detsembrit.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]
- (4) Enne 2018. aasta 1. jaanuari tootmiskohustusega tootja ja jaotusvõrguettevõtja vahel üliväikeses eraldatud võrgus sõlmitud elektrienergia ostmise lepingud loetakse kehtivaks kuni nende lõppemise tähtpäevani.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]
- (5) Käesoleva seaduse § 64 lõiget 1 kohaldatakse vaid juhul, kui võrk on rajatud enne 2003. aasta 1. juulit.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]
- (6) Pärast käesoleva seaduse § 22¹ kohase majandustegevusteate esitamist muutub elektrienergia müügiks väljastatud tegevusluba kehtetuks.
[RT I, 29.06.2018, 2- jõust. 09.07.2018]
- (7) Käesoleva seaduse § 39 lõikes 9 nimetatud võrdlemisvahendi loob süsteemihaldur 2023. aasta 1. septembriks, kui aasta jooksul pärast käesoleva lõike jõustumist ei ole ükski turul tegutsev võrdlemisvahend saanud Konkurentsiameti väljastatavat usaldusmäärgist.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- (8) Käesoleva seaduse § 74¹⁵ lõikes 3 nimetatud avaliku konsultatsiooni peab jaotusvõrguettevõtja korraldama hiljemalt 2022. aasta 1. augustil.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- (9) Käesoleva seaduse § 74¹⁶ lõikes 2 nimetatud avaliku enampakkumise peab võrguettevõtja korraldama hiljemalt 2022. aasta 1. augustil.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- (10) Käesoleva seaduse § 74¹⁶ lõikeid 6 ja 7 ei kohaldata täielikult integreeritud võrgukomponentide ja akuga energiasalvestussüsteemide suhtes, mille jaotusvõrguettevõtja ühendas võrku hiljemalt 2021. aasta 4. juulil ja põhivõrguettevõtja 2026. aasta 31. detsembril.
[RT I, 15.03.2022, 2- jõust. 25.03.2022]
- (11) Käesoleva seaduse § 17 lõikes 5 nimetatud aruandluskohustusest vabastust rakendatakse tagasiulatuvalt majandusaastatele, mis algasid 2022. aasta 1. jaanuaril ja hiljem.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]
- (12) Käesoleva seaduse § 65 lõiget 1² rakendatakse käesoleva lõike jõustumise seisuga esitatud liitumistaotluse, liitumislepingu pakkumise ja liitumislepingu suhtes alates 30 päeva möödumisest käesoleva lõike jõustumisest arvates.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]
- (13) Käesoleva seaduse § 87¹ lõikes 5 nimetatud elektrienergia tootmise tehnoloogia muutmise keeldu rakendatakse enne käesoleva lõike jõustumist sõlmitud liitumislepingu suhtes alates 2023. aasta 1. augustist.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]
- (14) Käesoleva seaduse § 87¹ lõikes 1 nimetatud tagatist rakendatakse käesoleva lõike jõustumise seisuga esitatud liitumistaotluse ning sõlmitud ja täitmisel oleva tootmissuunalise liitumislepingu suhtes alates 60 päeva möödumisest käesoleva lõike jõustumisest arvates.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]
- (15) Käesoleva seaduse § 87¹ lõikes 6 nimetatud tasu rakendatakse käesoleva lõike jõustumise seisuga sõlmitud ja täitmisel oleva tootmissuunalise liitumislepingu suhtes alates § 87¹ lõikes 4 nimetatud perioodi möödumisest.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(16) Käesoleva seaduse § 87¹lõikes 6 nimetatud tasu rakendatakse käesoleva lõike jõustumise seisuga võrguettevõtja poolt täidetud tootmissuunalise liitumislepingu suhtes alates § 87¹lõikes 4 nimetatud perioodi möödumisest.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(17) Käesoleva seaduse § 87¹lõikes 7 nimetatud tasu rakendatakse käesoleva lõike jõustumise seisuga sõlmitud tootmissuunalise võrgulepingu suhtes alates kahe aasta möödumisest käesoleva lõike jõustumisest arvates.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

(18) Käesoleva seaduse § 87¹lõigetes 6 ja 7 nimetatud tasu rakendatakse riikliku julgeoleku tagamise eesmärgil kehtestatud piirangute piirkonnas käesoleva lõike jõustumise seisuga tuulest elektrienergia tootmiseks sõlmitud võrgu- või liitumislepingu suhtes mitte varem kui alates 2025. aasta 1. jaanuarist § 87¹lõikes 4 nimetatud perioodi möödumisel tingimusel, et piirangud on kõrvaldatud.
[RT I, 07.03.2023, 21- jõust. 17.03.2023]

§ 112.–§ 118.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 119. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2003. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse §-d 15, 16 ja 18 jõustuvad 2005. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 4 lõige 5, § 29 lõige 6, § 70 lõige 5 ning § 74 lõiked 4 ja 5 jõustuvad eraldi seadusega Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga.

(4) Käesoleva seaduse § 58 lõiked 6¹–6³ jõustuvad 2005. aasta 1. mail.
[RT I 2004, 86, 583- jõust. 01.01.2005]

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.08.2009, lk 55–93); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/77/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kasutamise edendamise kohta elektrienergia siseturul (EÜT L 283, 27.10.2001, lk 33–40); osaliselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 05.06.2009, lk 16–62); Euroopa Ühenduste Nõukogu direktiiv 90/377/EMÜ ühenduse menetluse kohta tööstuslikele lõpptarbijatele määratud gaasi- ja elektrihindade läbipaistvuse parandamiseks (EÜT L 185, 17.07.1990, lk 16–24); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/8/EÜ soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel, millega muudetakse direktiivi 92/42/EMÜ (ELT L 052, 21.02.2004, lk 50–60); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/89/EÜ elektrienergia varustuskindluse ja infrastruktuuriinvesteeringute kohta (ELT L 033, 04.02.2006, lk 22–27); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.06.2019, lk 125–199); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209).
[RT I, 18.05.2022, 1- jõust. 28.05.2022]